

УПУТСТВО

ОКВИР ЗА МЕРЕЊЕ ПРИСТУПА ПРАВДИ, УКЉУЧУЈУЋИ СПЕЦИФИЧНЕ ИЗАЗОВЕ СА КОЈИМА СЕ СУОЧАВАЈУ ЖЕНЕ

Превод суфинансирала
Европска унија

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

УПУТСТВО

ОКВИР ЗА МЕРЕЊЕ
ПРИСТУПА ПРАВДИ,
УКЉУЧУЈУЋИ СПЕЦИФИЧНЕ
ИЗАЗОВЕ СА КОЈИМА СЕ
СУОЧАВАЈУ ЖЕНЕ

**ПО НАЛОГУ ОРГАНИЗАЦИЈЕ UN WOMEN
У ПАРТНЕРСТВУ СА САВЕТОМ ЕВРОПЕ**

Њујорк, јул 2016. године

Превод суфинансирала
Европска унија

ЗАХВАЛНИЦА

Аутор овог извештаја је Teresa Marchiori, консултанткиња за родна питања и правосуђе.

Посебно се захваљујемо Европском суду за људска права, Међународном удружењу жена судија, Пројекту светске правде и Швајцарској савезној канцеларији за родну равноправност на њиховим вредним коментарима и доприносима овом извештају.

САДРЖАЈ

АКРОНИМИ	6
1 УВОД	7
1.1. Основне информације	7
1.1.1. Фокус на правосудне системе	7
1.1.2. Приступ правди	7
1.1.3. Мерење приступа	7
1.1.4. Специфичност женског доживљаја правосуђа	7
1.2. Нов развојни оквир	8
1.2.1. Агенда одрживог развоја након 2015. године нов простор за правосуђе	8
1.2.2. Општа препорука комитета CEDAW о приступу правди за жене	9
1.2.3. Мерење напретка у борби против насиља над женама	9
1.3. Сврха и организација извештаја	10
2 ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋИХ ИНДИКАТОРА ЗА МЕРЕЊЕ ПРИСТУПА ПРАВДИ: МАПИРАЊЕ И АНАЛИЗА	11
2.1. Методологија	11
2.1.1. Извори	11
2.1.2. Идентификација и организација индикатора	12
2.2. Мапирање постојећих индикатора за мерење приступа правди	14
Табела 2.1. Индикатори приступа правди	14
Табела 2.2. Родно засновано насиље – индикатори приступа правди	46
Табела 2.3. Полиција	58
Табела 2.4. Државне услуге	64
Табела 2.5. Индикатори приступа правди који се ослањају на административне податке	65
2.3. Недостаци у постојећим мерама за приступ правди	77
2.3.1. Фокус на страну понуде и улазне индикаторе	77
2.3.2. Правне потребе и препреке за приступ	77
2.3.3. Свест о правима, правним лековима, институцијама и правна писменост	77
2.3.4. Исходи правосуђа	77
2.4. Интегрисање рода у индикаторе приступа правди – недостатак разврставања и родно осетљиве анализе података	78
2.4.1. Географска и економска приступачност	78
2.4.2. Приступ правним саветима, заступање и правна помоћ	78
2.4.3. Обука о родним питањима за правнике и правосуђе	78
2.4.4. Пут напред – Промена парадигме у прикупљању и анализи података	78
3 ПРЕДЛОЖЕНИ ИНДИКАТОРИ ЗА МЕРЕЊЕ ПРИСТУПА ПРАВДИ, УКЉУЧУЈУЋИ СПЕЦИФИЧНЕ ИЗАЗОВЕ СА КОЈИМА СЕ СУОЧАВАЈУ ЖЕНЕ	80
3.1. Сврха и методологија	80
3.1.1. Сврха	80
3.1.2. Структура	81
3.1.3. Мерење недржавног правосуђа	81
3.1.4. Избор индикатора	81
3.2. Корпа предложених индикатора за мерење приступа правди, укључујући специфичне изазове са којима се суочавају жене	83
3.2.1. Повољно окружење	83
3.2.2. Страна понуде	85
3.2.3. Страна потражње	92
ОКВИРИ	
Оквир 1. Индикатори приступа правди који се користе и/или који се ослањају на податке које прикупљају владе	75
Оквир 2. Трендови и недостаци у коришћеним индикаторима и/или онима који се ослањају на податке које прикупљају владе	79
АНЕКС: ОБЕЋАВАЈУЋИ ПРИСТУПИ ЗА ПОБОЉШАЊЕ ПРИСТУПА ПРАВДИ ЗА ЖЕНЕ	96
ЛИТЕРАТУРА	99
ЗАВРШНЕ НАПОМЕНЕ	101

АКРОНИМИ

CEDAW:	Конвенција о елиминацији свих облика дискриминације жена
CEPEJ:	Европска комисија за ефикасност правосуђа
CEVI:	Комитет експерата механизма за праћење Конвенције Belém do Pará
DEMI:	Defensoría de la Mujer Indígena (Канцеларија за правну помоћ аутохтоним женама)
DHS:	Демографска и здравствена истраживања
ECLAC:	Економска комисија за Латинску Америку и Карибе
EIGE:	Европски институт за родну равноправност
FRA:	Агенција Европске уније за основна права
GLSS:	Анкета о животном стандарду Гане
GREVIO:	Група експерата за борбу против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција)
LSMS:	Студија о мерењу животног стандарда
MESECVI:	Механизам за праћење Интерамеричке конвенције о спречавању, кажњавању и искорењивању насиља над женама, „Конвенција Belém do Pará“
MDGs:	Миленијумски развојни циљеви
HBO:	Невладина организација
OAS:	Организација америчких држава
OEA:	Organización de los Estados Americanos
OECD:	Организација за економску сарадњу и развој
PEKKA:	Pemberdayaan Perempuan Kepala Keluarga (Оснаживање породице на челу са женама)
SDGs:	Циљеви одрживог развоја
SIEH:	Sistema Integrado de Encuestas de Hogares (Интегрисани систем анкетирања домаћинстава)
SIGI:	Индекс родно засноване дискриминације у друштвеним институцијама UNDP: Програм Уједињених нација за развој
UNODC:	Канцеларија Уједињених нација за дрогу и криминал
UNROLI:	Индикатори владавине права Уједињених нација
USAID:	Агенција Сједињених Држава за међународни развој
WBL:	Жене, бизнис и закон
WJP:	Пројекат Светска правда

УВОД

1.1.

Основне информације

1.1.1. Фокус на правосудне системе

Последњих година, међународна заједница се све више усредсређује на унапређење правосудних система унутар земаља. Јачање правних оквира и правосудних институција, у циљу борбе против корупције, привлачења инвестиција, исправљања неједнакости, побољшања безбедности и ширења приступа ресурсима, добило је замаха међу владама и међународним актерима. Повећана пажња и интервенције у овом сектору довели су до потребе за стварањем бољих алата за процену правосудних система, како би се идентификовали главни елементи који утичу на функционисање правосудне машинерије. Научни центри (енг. „think tanks“) и међународне организације које раде на терену допринели су значајном броју индикатора који процењују различите аспекте правосудних система. Владе, цивилно друштво и међународни партнери тренутно користе постојеће индикаторе за процену правосудних система и праћење напретка ка конкретним циљевима, као и за постављање стандарда за мерење поштовања владавине права и документовање трендова.

1.1.2. Приступ правди

У контексту све већег интересовања и ангажовања у реформи и јачању правосудних система, могућност грађана да приступе правосудним институцијама ради решавања својих притужби и решавања сукоба све се више сматра суштинским елементом развоја, људских права, демократије и владавине права.

У широкој дефиницији на коју се ослањамо у овом извештају, приступ правди обухвата све елементе потребне да би се грађанима омогућило да траже обештећење за своје притужбе и да захтевају да се њихова права поштују. Такви елементи обухватају правни оквир који даје свеобухватна и једнака права свим грађанима у складу са међународним стандардима људских права; распрострањену правну свест и писменост међу популацијом; доступност приступачних

и квалитетних правних савета и заступање; доступност механизма за решавање спорова који су доступни, приступачни, благовремени, делотворни, ефикасни, непристрасни, без корупције и поуздани, и који примењују правила и процесе у складу са међународним стандардима људских права; и доступност ефикасних и непристрасних механизма за извршење судских одлука.¹ У приступу заснованом на правима на који се ослања овај извештај, приступ правди се такође може назвати капацитетом „носиоца дужности“ (тј. институција којима је поверено овлашћење и дужност да спроводе правду) да обезбеде приступ и могућност „носиоцима права“ (тј. појединаца и лица која имају право да траже и остваре правду) да остваре своја права кроз приступ правосудним услугама.²

1.1.3. Мерење приступа

Приступ правди био је у фокусу бројних студија и процена, те су осмишљени и имплементирани различити индикатори за праћење напретка и прикупљање података о елементима који ометају и олакшавају могућност грађана да приступе правосудним системима. Огроман број индикатора обухвата „мере учинка институција и њихове усклађености са међународним нормама, истраживања искуства и перцепције корисника, широке индексе и ‘корпе’ индикатора чији је циљ да обједине концепте“ (Berg and Desai 2013). Индикатори могу обухватити елементе на страни понуде у сектору правосуђа (тј. институције и појединце који пружају правосудне услуге) или на страни потражње (тј. кориснике којима су такве услуге намењене).

1.1.4. Специфичност приступа правди за жене

Право жена и мушкараца на једнакост пред законом и једнак приступ механизмима за решавање спорова садржано је у низу међународних инструмената, који предвиђају приступ правди као универзално људско право и гарантују његово мерење на начине који обухватају родну специфичност појединаца.³

У том контексту, бројне студије и извештаји међународних актера⁴ – укључујући Уједињене нације, Светску банку, Савет Европе и Комитет Уједињених нација за елиминацију свих облика дискриминације жена – истакли су јединствене изазове са којима се суочавају жене које желе да приступе правди и важност њихове процене. Сви су навели недостатак података који би мерили приступ жена правди и документовали успешне интервенције као питање које захтева тренутну и фокусирану пажњу. И заиста, без обзира на повећану релевантност приступа правди у развојном дискурсу, специфичност приступа праву и правди за жене како као корисника, тако и као пружалаца услуга, за сада је слабо документовано у статистичким доказима.⁵ Међутим, широко је прихваћена чињеница да је женама у просеку теже да остваре приступ институционалном простору за преговарање и заштиту својих права и добијање правичног решења за своје притужбе. Иако многе препреке које ограничавају приступ правди потичу од фактора који нису засновани на питањима рода (као што су сиромаштво, неписменост, непознавање службених језика и недостатак знања и свести о закону), они често утичу на жене више него на мушкарце. И заиста, комбинација друштвених и институционалних препрека погоршава потешкоће са којима се жене суочавају у приступу правосудним институцијама, а које се огледају у различитим квинтилима прихода, нивоима образовања и етничким групама, што ствара веће баријере при уласку у судски процес и висок ниво одустајања, али и чини жене рањивијим током судског процеса. Поред тога, препреке као што су дискриминаторни закони и друштвена стигма су родно специфичне, што драматично повећава јаз у приступу.

1.2.

Нов развојни оквир

1.2.1. Агенда одрживог развоја након 2015. године: нов простор за правосуђе

развој 2030". Резолуција садржи договорених 17 циљева одрживог развоја (SDG) и 169 потциљева, кроз које се државе чланице обавезују на нови оквир за одрживи развој који ће бити имплементиран до 2030. године. Нови оквир, који се заснива на лекцијама наученим у протеклој деценији, укључујући имплементацију

Миленијумских развојних циљева (MDG), заснива се на признању да само мирна и праведна друштва могу допринети одрживом развоју и да је функционалан и доступан правосудни систем суштински елемент развоја сам по себи и фактор који омогућава остваривање других развојних циљева. Остварење правде за све истиче се као приоритет у новој развојној агенди, а приступ правди је постао још важнији. Родна равноправност и оснаживање жена су такође у првом плану, а преамбула Резолуције 70/1 наводи да „[17 циљева одрживог развоја и 169 потциљева] настоје да остваре људска права свих и да постигну родну равноправност и оснаживање свих жена и девојчица“.⁶

SDG 16,5 и 17 су од посебног значаја за ову студију. Циљ 16 истиче обавезу „[у]напређења мирних и инклузивних друштава за одрживи развој, обезбеђивања приступа правди за све и изградње ефикасних, одговорних и инклузивних институција на свим нивоима“. Конкретно, потциљ 16.3 се фокусира на унапређење „владавине права на националном и међународном нивоу“ и на обезбеђивање „једнаког приступа правди за све“. Потциљеви 16.5, 16.6 и 16.7 настоје да повећају ефикасност, транспарентност, инклузивност и репрезентативност институција, фокусирањем на циљеве „смањења корупције“ (16.5), развој „ефикасних, одговорних и транспарентних институција на свим нивоима“ (16.6) и стварање процеса „одговорног, инклузивног, партиципативног и репрезентативног доношења одлука уопште“ (16.7). Кључни елемент могућности појединаца да траже своја права и остваре приступ правди је обезбеђивање правног идентитета, укључујући регистрацију рођења, како је наведено у потциљу 16.9. Напослетку, потциљ 16.6 се фокусира на унапређење и спровођење недискриминаторних закона и политика за одрживи развој. Циљ 5⁷ обухвата циљеве који се баве аспектима родне равноправности и оснаживањем девојака и жена, а који су јасно повезани са приступом правди, као што је укидање свих облика дискриминације жена и девојака свуда (потциљ 5.1); елиминисање свих облика насиља над женама (5.2); обезбеђивање учешћа жена и једнаких могућности за руководеће позиције на свим нивоима одлучивања, економском и јавном животу (5.5); покретање реформи како би се женама дала једнака права на економске ресурсе, имовину, финансијске услуге, наслеђе и природне ресурсе (5.а); и, напослетку, усвајање и

јачање здравих политика и применљивих закона за унапређење родне равноправности и оснаживање свих жена и девојчица на свим нивоима (5.с).

Креирање смислених, мерљивих и технички исправних индикатора за праћење напретка ка сваком циљу и потциљу је такође наглашено у новом оквиру, као и прикупљање „поузданих и правовремених скупова података, [кроз] нове и нетрадиционалне изворе података“ (UN 2014), док се „шире и систематско рашчлањивање података“ истиче као суштинско како би се откриле неједнакости и како би интервенције засноване на доказима заиста одговарале потребама најугроженијих (Панелементних личности на високом нивоу о развојној агенди после 2015 2013). Циљ 17, који утврђује начине имплементације агенде, обухвата ове елементе у потциљу 17.18, који позива на јачање капацитета земаља у развоју да „значајно повећају доступност висококвалитетних, правовремених и поузданих података разврстаних према приходу, роду, старости... и другим карактеристикама релевантним у националним контекстима“. Напослетку, потциљ 17.19 обавезује међународну заједницу да „надогради постојеће иницијативе за развој мерења напретка у одрживом развоју“.

1.2.2. Општа препорука комитета CEDAW о приступу правди за жене

Као додатни допринос већој релевантности приступа правди за све у новој развојној агенди, општа препорука бр. 33 Комитета CEDAW фокусира се на приступ жена правди. У препоруци, Комитет идентификује шест основних компоненти приступа правди (Комитет CEDAW 2015: 5-6):

- утуживост, односно несметана могућност жена да приступе правди и траже своја права према CEDAW;
- доступност, што подразумева постојање судова и квазисудских тела на целој националној територији, укључујући рурална и удаљена подручја;
- приступачност, која захтева да сви правосудни системи буду сигурни, приступачни, физички доступни женама и прилагођени и да одговарају потребама жена;

- добар квалитет, који укључује елементе као што су компетенција, ефикасност, независност, непристрасност и благовременост, између осталог;
- обезбеђивање одрживих и смислених правних лекова;
- одговорност правосудног/-их система.

Конкретно, прикупљање података и употреба индикатора су међу мерама које Комитет CEDAW препоручује за побољшање приступа жена правди. Конкретно, ради побољшања одговорности, државе се подстичу да прикупљају податке о аспектима приступа правди, укључујући, између осталог, број и географску дистрибуцију механизма за решавање спорова и адвоката; број и родну заступљеност професионалаца који раде у правосудним и квазисудским органима; и природу, број, дужину и исход предмета које су поднели и којима се баве судска и квазисудска тела – све разврстане према полу подносиоца притужбе. Квалитативне студије и критичке родне анализе се такође препоручују како би се сазнало више о факторима који ометају или промовишу приступ жена правди и да би се поткрепили политике чији је циљ побољшање одговорности правосудних система (ibid: 10). Напослетку, израда индикатора за мерење приступа жена правди истакнута је у препорукама Комитета о унапређењу квалитета правосудја (ibid: 8).

1.2.3. Мерење напретка у борби против насиља над женама

Такође су израђени алати за процену и мерење напретка у одговорима државе на насиље над женама. Организација америчких држава (ОАС) недавно је, кроз Механизам за праћење Интерамеричке конвенције о спречавању, кажњавању и искорењивању насиља над женама, „Конвенцију Belém do Pará“ (MESECVI), привела крају израду скупа индикатора за праћење напретка држава чланица у примени конвенције. Скуп обухвата структурне индикаторе, који процењују постојање националног правног и институционалног оквира погодног за спровођење и заштиту права жена у складу са конвенцијом, фокусирајући се посебно „на домаће законе који се односе на право на живот без насиља и на институционалне механизме који промовишу и спроводе те законе“ (ОАС 2013: 7); индикаторе процеса, који мере у којој мери политике,

планови и стратегије промовишу остваривање посебних права предвиђених конвенцијом; и индикаторе исхода, који „настоје да измере стварни утицај државних стратегија, програма и интервенција у вези са гаранцијама женских права” (ibid.). Овај скуп индикатора користиће државе потписнице Конвенције *Belém do Pará* за праћење напретка у њеној имплементацији и за извештавање.

Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција) ступила је на снагу 1. августа 2014. године и прописује процедуре праћења кроз које се оцењује напредак држава потписница у остваривању права предвиђених Конвенцијом и спровођењу њених одредби. У ту сврху формирано је тело независних експерата, Група експерата за борбу против насиља над женама и насиља у породици (GREVIO). Конвенција доноси обавезе истраживања и прикупљања података за државе чланице. Конкретно, члан 11 захтева од држава чланица да „прикупљају разврстане релевантне статистичке податке у редовним интервалима о случајевима свих облика насиља обухваћених овом конвенцијом” и да „настоје да у редовним интервалима спроводе истраживања заснована на популацији како би се проценила распрострањеност и трендови у свим облицима насиља обухваћених овом конвенцијом” (Савет Европе, 2016). Поред тога, државе морају периодично да извештавају GREVIO о свом напретку у примени конвенције, обезбеђујући податке прикупљене у областима које конвенција обухвата.⁸

1.3.

Сврха и организација извештаја

С обзиром на такво стање, овај извештај настоји да унапреди тренутни дискурс о индикаторима приступа правди тако што ће мапирати постојеће напоре у прикупљању података и алате за мерење и предложити скуп индикатора које владе, цивилно друштво и међународне организације могу да усвоје како би процениле степен до којег су правосудни системи доступни свима, са посебном пажњом на баријере у приступу са којима се суочавају жене.

Остатак извештаја је структуриран у два додатна дела. Други део посвећен је мапирању и анализи постојећих индикатора који мере приступ правди. Први одељак објашњава методологију коришћену у спровођењу мапирања и састављања индикатора. Други одељак садржи табеле са индикаторима приступа правди, извучене из узорка извора. Трећи одељак анализира недостатке у постојећим индикаторима, наглашавајући области приступа правди које би се могле даље истражити, а четврти одељак се фокусира на приступе који би могли помоћи да се боље идентификују препреке за приступ женама и да се адресирају њихове потребе.

Напоследку, трећи део износи предлог за корпус индикатора који могу да обухвате аспекте приступа правди који посебно утичу на жене, родне разлике у приступу правди и препреке са којима се сусрећу жене које желе да приступе правди. Први одељак овог дела објашњава методологију која се користи за одабир и представљање индикатора, а други одељак даје листу предложених индикатора као и образложење за њихов избор.

2

ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋИХ ИНДИКАТОРА ЗА МЕРЕЊЕ ПРИСТУПА ПРАВДИ: МАПИРАЊЕ И АНАЛИЗА

2.1.

Методологија

2.1.1. Извори

Сprovedено је мапирање постојећих индикатора који се користе за процену приступа правди како би се сагледао тренутни статус приступа мерама у правосуђу и сазнало које индикаторе тренутно користе међународне организације, цивилно друштво и владе.

Извршен је преглед постојећих извора индикатора приступа правди. Преглед је обухватио низ различитих извора укључујући: скупове глобалних индикатора који се користе за процену придржавања држава принципа владавине права, пословну конкурентност, родну равноправност и оснаживање жена; национална истраживања домаћинстава и јавног мњења; индикаторе које користе национални заводи за статистику, заводи за судску статистику и међународне конвенције.

С обзиром на огроман број постојећих индикатора приступа правди и непрактичност навођења свих, вежба има за циљ да пружи узорак постојећих индикатора, а не свеобухватну листу. Ови извори су одабрани у циљу обезбеђивања уравнотеженог узорка индикатора приступа правди које користе мултилатералне (глобалне и регионалне) организације, организације цивилног друштва и националне владе. Узорак, укључујући индикаторе које користе и/или израђују националне владе (без обзира на то да ли то чине преко својих националних статистичких завода или не), требало би да истакне регионалну

разноликост. С обзиром на сврху овог извештаја, чији је садржај отворен за унос и ревизију од стране партнера, у процес мапирања могу се додати још неки извори, а пожељни су и релевантни предлози партнера и заинтересованих страна.⁹

За мапирање су коришћени следећи извори:

- Афробарометар;
- Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици;
- Демографска и здравствена истраживања (DHS);
- Економска комисија за Латинску Америку и Карибе (ECLAC) и њен одсек за базе података и статистичке публикације, CEPALSTAT;
- Европска комисија за ефикасност правосуђа (CEPEJ – Савет Европе)
- Европски институт за превенцију и контролу криминала, повезан са UN (HEUNI) – Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5. издање;
- Механизам за праћење Конвенције Belém do Pará (MESECVI) – „Индикатори напретка за мерење спровођења Међуамеричке конвенције о спречавању, кажњавању и искорењивању насиља над женама, 'Конвенција Belém do Pará', коју је усвојио Комитет експерата (CEVI) 21. маја 2013“;
- Агенција Европске уније за основна права (FRA) – „Анкета о добробити и безбедности жена у Европи“;
- Глобални интегритет – Извештај о глобалном интегритету;

- Влада Монголије – „Остваривање миленијумских развојних циљева, Пети национални извештај о напретку” (2013);
- Национални институт за статистику – “Annuaire statistique du Cameroun” (2013);
- Национални центар за приступ правди – Индекс правде;
- Кенијски национални биро за статистику – чињенице и бројке о Кенији 2014;
- Светска банка – Студија о мерењу животног стандарда;
- Централна статистичка агенција, Етиопија – Рурално социоекономско истраживање 2011/12;
- Статистичка служба Гане – 6. круг анкете о животном стандарду Гане (2014);
- Национални институт за статистику, Гватемала – Национално истраживање животних услова (2000);
- Национална дирекција за статистику, Источни Тимор – Истраживање услова живота за Источни Тимор (2007) и Проширење истраживања животних услова за Источни Тимор (2008);
- Државна агенција за статистику, Републички завод за статистику Републике Српске, Завод за статистику Федерације БиХ – Анкета о мјерењу животног стандарда 2004 (панел у оквиру 4. таласа);
- Организација за економску сарадњу и развој (OECD) – Индекс родно засноване дискриминације у друштвеним институцијама (SIGI);
- Индикатори владавине права УН (UNROLI);
- Родна статистика УН;
- Родни индикатори Светске банке;
- Индикатори пројекта Светска правда (WJP);
- Жене, бизнис и право (WBL).

2.1.2. Идентификација и организација индикатора

Извршен је преглед извора обухваћених узорком да би се идентификовали индикатори који се односе на приступ правди, укључујући оне који се фокусирају

на родна питања и специфичне препреке приступу за жене. Тако идентификовани индикатори приказани су у табелама 2.1. до 2.5.

Табела 2.1. представља индикаторе приступа правди, груписане тематски око 15 димензија које одражавају одвијање ланца правосуђа и одражавају широко разумевање приступа правди које се претпоставља у овој вежби, а протеже се од постојања суштинских права и интереса за физичку, економску и интелектуалну доступност судова, до поштених и делотворних процеса, одговорности, транспарентности и недостатка корупције у правосудним институцијама.

Димензије су:

- права и интереси;
- правна помоћ и заступање;
- правна свест и писменост / мишљења и перцепције о законима и правосудним системима;
- главна утужива питања са којима се сусрећу грађани / предузете радње / исходи / укљученост у кривично правосуђе;
- поверење/задовољство радом правосудних институција;
- доступност правосудних институција;
- процедуре;
- жалбени механизми;
- независност судства;
- корупција;
- транспарентност и одговорност;
- извршење судских одлука;
- капацитет правосудног система;
- специјални судови и поступци; алтернативно решавање спорова.

Табеле пружају следеће информације о индикаторима:

- лице које је израдило/користило индикатор: организација или влада која је осмислила индикатор и/или га користи за процену доступности правосудног система;

- извори података: подаци на које се ослања сваки индикатор, укључујући објективне податке (као што су административни и теренски подаци и преглед докумената) и субјективне податке (као што су истраживања домаћинстава и јавног мњења, стручни интервјуи и анкете);
- сектор правосуђа који је обухваћен индикатором: да ли индикатор покрива грађанске, кривичне, управне уставне судове и законе или цео правосудни систем;
- да ли индикатор описује и/или процењује ресурсе, резултате или исходе правосудних система: при чему су ресурси елементи који омогућавају да правосудни систем функционише и пружа услуге (као што су људски и материјални ресурси, закони, прописи, процедуре, механизми и институције); резултати су непосредни резултати и услуге које пружа правосудни систем (као што је број предмета које су судови решили или број клијената које опслужују службе правне помоћи); а исходи су крајњи резултат правосудних услуга, који такође

утичу на ставове корисника и могућност приступа систему (као што је поверење јавности у правосудни систем и укупни трошкови правосудних поступака); да ли индикатор описује и/или процењује елемент понуде или потражње правосудног система: при чему се „страна потражње” односи на планиране кориснике правосудних услуга или, у приступу правди заснованом на правима, носиоце права (то је укупност грађана, без обзира на то да ли су дошли у контакт са правосудним системом или не); а „страна понуде” у правосуђу односи се на законе и прописе, механизме и институције које чине правосудну машинерију.

Табела 2.2. обухвата индикаторе о приступу правди у вези са родно заснованим насиљем; табела 2.3. фокусира се на полицију; а табела 2.4. на државне службе. И најзад, табела 2.5. наводи оне индикаторе, међу онима обухваћеним претходним табелама, који се ослањају на прикупљање административних података.

2.2.

Мапирање постојећих индикатора за мерење приступа правди

Код боје:

Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди

Индикатори који се ослањају на административне податке

ТАБЕЛА 2.1.

Индикатори приступа правди

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
ПРАВА И ИНТЕРЕСИ					
Међународни уговори су део националног правног оквира					
Усклађеност домаћих закона и прописа са међународним уговорима и конвенцијама о људским правима	Влада Монголије – „Остваривање миленијумских развојних циљева, Пети национални извештај о напретку”. Анализа података Државног завода за статистику и Министарства за економски развој – Национални систем за праћење и процену сиромаштва и миленијумских развојних циљева са Државним заводом за статистику (Извештај о напретку у погледу миленијумских развојних циљева Владе Монголије)	Стручна процена	Уставно/ грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Додатне индикаторе у овој категорији видети у табели 2.2. (индикатори родно заснованог насиља)					
Уставна права					
Постоји ли клаузула о недискриминацији у уставу?	Жене, бизнис и право (WBL)	Стручно истраживање / преглед докумената	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Да ли у уставу постоји клаузула о забрани дискриминације и да ли се у њој изричито помиње род?	WBL	Стручно истраживање	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Да ли устав гарантује једнакост пред законом?	WBL	Преглед докумената	Уставно	Ресурс	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Да ли је обичајно право по уставу признато као важећи извор права?	WBL	Стручно истраживање	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Ако је обичајно право важећи извор права, да ли се сматра неважећим ако крши уставне одредбе о недискриминацији или једнакости?	WBL	Преглед докумената	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Да ли је приватно право по уставу признато као важећи извор права?	WBL	Стручно истраживање	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Ако је приватно право важећи извор права, да ли се сматра неважећим ако крши уставне одредбе о недискриминацији или једнакости?	WBL	Стручно истраживање	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Национални закони и прописи					
<i>Правни идентитет / држављанство</i>					
Може ли удата/неудата жена поднети захтев за издавање националне личне карте на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Може ли удата/неудата жена поднети захтев за издавање пасоша на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Може ли удата/неудата жена пренети држављанство на своју децу на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Уставно/ грађанско	Ресурс	Страна понуде
Може ли удата/неудата жена пренети држављанство свом супружнику који није држављанин њене земље на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Уставно/ грађанско	Ресурс	Страна понуде
Може ли удата/неудата жена бити „глава домаћинства“ или „глава породице“ на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Уставно/ грађанско	Ресурс	Страна понуде
Брак – у закону					
Законска старост за склапање брака – Да ли жене и мушкарци имају исте законске обавезе у погледу минималне старости за склапање брака	OECD SIGI	Национални профил ¹⁰	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Родитељска права у браку – Да ли жене и мушкарци имају исто право да буду законски старатељи детета током брака	OECD SIGI	Национални профил	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Родитељска права при разводу брака – Да ли жене и мушкарци имају исто право да буду законски старатељи и остваре право на старатељство над дететом након развода	OECD SIGI	Национални профил	Грађанско	Ресурс	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Да ли су удате жене по закону обавезне да слушају своје мужеве?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли брачни парови заједно деле законску одговорност за финансирање породичних трошкова?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Какав је подразумевани режим брачне имовине?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Ко по закону управља имовином током брака?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Ако муж по закону управља имовином током брака, да ли му је потребна сагласност жене за велике трансакције?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоје посебне одредбе које регулишу брачну имовину (трансакције у вези са њом)?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли закон предвиђа процену неновчаних доприноса током брака?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Брак – у пракси					
Рани брак Процент жена удатих између 15 и 19 година старости	OECD SIGI	Секундарни извори квантитативних података	Грађанско	Исход	-
Имовина – у закону					
Сигуран приступ земљишту – Да ли закони гарантују женама и мушкарцима једнак и сигуран приступ коришћењу земљишта, контроли и власништву над истим	OECD SIGI	SIGI национални профил	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Сигуран приступ неземљишној имовини – да ли закони гарантују женама и мушкарцима једнак и сигуран приступ коришћењу неземљишне имовине, контроли и власништву над истом	OECD SIGI	SIGI национални профил	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли венчани/невенчани мушкарци и жене имају једнака власничка права на имовину?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Имовина – у пракси					
Власништво над стамбеном или другом кућом / пољопривредним или непољопривредним земљиштем самостално или заједно са другим лицем	DHS	Истраживања домаћинстава / подаци разврстани по роду	Грађанско	-	Страна потражње

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Постојање власничког листа за било коју кућу / пољопривредно или непољопривредно земљиште у власништву	DHS	Истраживања домаћинстава / подаци разврстани по роду	Грађанско	-	Страна потражње
Да ли је име испитаника на власничком листу	DHS	Истраживања домаћинстава / подаци разврстани по роду	Грађанско	-	
Наслеђе					
Наследна права удовица – Да ли удовице и удовци имају једнака наследна права	OECD SIGI	SIGI национални профил	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Наследна права ћерки – да ли ћерке и синови имају једнака наследна права	OECD SIGI	SIGI национални профил	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли ћерке и синови имају једнака права наследства на имовину?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли преживели мужеви и жене имају једнака права наследства на имовину?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Приступ кредитима					
Приступ финансијским услугама – Да ли жене и мушкарци имају једнак приступ финансијским услугама	OECD SIGI	SIGI национални профил	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Може ли неударна жена да отвори рачун у банци на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Привредно право					
Може ли удата/неударна жена да потпише уговор на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Може ли удата/неударна жена да региструје фирму на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Слобода кретања					
Приступ јавном простору – Да ли закони намећу ограничења на слободу кретања жена и приступ јавном простору, као што је ограничена могућност избора места становања, посете породици и пријатељима или захтева за пасош	OECD SIGI	SIGI национални профил	Грађанско	Ресурс	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Може ли удата/неудата жена да путује на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Може ли удата/неудата жена да путује изван земље на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Може ли удата/неудата жена да бира где ће живети на исти начин као и мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Право на рад и сродни интереси					
Може ли удата/неудата жена да добије посао или да се бави занатом или професијом на исти начин као мушкарац?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Родитељске накнаде ¹¹ Пензионисање и пензије Радно време и радна ограничења Заштита на радном месту	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Надлежност и процесна правила					
Да ли закон признаје обичајне судове?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Уставно/ грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли закон признаје приватне судове?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Уставно/ грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли сведочење жене има исту доказну тежину на суду као и сведочење мушкарца?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Постоји ли накнада за жртве злочина? За које врсте кривичних дела? Од чега се састоји накнада?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Доступност правне подршке/заступање/правна помоћ					
Вероватноћа да сиромашна особа добије правни савет од адвоката, адвокатског помоћника или центра за правну помоћ	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско/ управно	Резултат	Страна понуде
Колико је вероватно да притвореник који затражи приступ адвокату добије адекватан правни савет од јавног браниоца током почетног полицијског притвора / притвора у преткривичном поступку / суђења?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Кривично	Резултат	Страна понуде
Колико је значајан проблем недовољног броја државних или „pro bono“ адвоката за сиромашне окривљене?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Кривично	Утицај	Страна потражње

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Доступност бесплатне правне помоћи за сиромашне окривљене	UNROLI (фокус на кривично правосуђе)	Стручно истраживање	Кривично	Резултат	Страна понуде
Доступност правне помоћи за децу у сукобу са законом	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Резултат	Страна понуде
По закону, држава пружа правне савете окривљенима у кривичним предметима који то себи не могу приуштити	Глобални интегритет	Стручни интервју	Кривично	Ресурс	Страна понуде
У пракси, држава пружа адекватне правне савете окривљенима у кривичним предметима који то себи не могу приуштити	Глобални интегритет	Стручни интервју	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли су испитаници (који су користили суд у претходних пет година) могли да добију заступника или савет	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	Исход	Страна понуде
Број адвоката који пружају услуге грађанима који нису у могућности да их плате	Извештај Владе Монголије о напретку у миленијумским развојним циљевима	Административни подаци	Уставно/ грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Број адвоката на 10.000 људи који живе у сиромаштву (мерено у свакој држави у САД и упоређено са бројем адвоката на 10.000 људи који не живе у сиромаштву).	Индекс правде	Преглед документације / стручни интервју	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Да ли се правна помоћ користи за: • заступање на суду; • правне савете? У: • кривичним предметима; • предметима осим кривичних?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли правна помоћ укључује покриће или ослобађање од судских такси?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли се правна помоћ може доделити за накнаде које се односе на извршење судских одлука (нпр. накнаде извршитеља)?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли се правна помоћ може доделити за друге трошкове [нпр. накнаде техничких саветника или стручњака, трошкови других правних стручњака (нотара) или путни трошкови]?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Број предмета упућених суду за које је додељена правна помоћ	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Резултат	Страна понуде
Број предмета који нису упућени суду (ванпарнични предмети или предмети који нису упућени суду, као што су предмети решени правним саветовањем или алтернативним решавањем спорова, ADR) за које је одобрена правна помоћ	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско	Резултат	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Када је реч о кривичним предметима, могу ли оптужени/жртве који/које немају довољно финансијских средстава бесплатно добити адвоката (или финансираног из јавног буџета) и да ли појединци могу изабрати адвоката у оквиру система правне помоћи?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли се врши процена прихода и имовине подносиоцу захтева у процесу пружања правне помоћи?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Када је реч о некривичним предметима, да ли је могуће одбити правну помоћ због неоснованости предмета (нпр. због неозбиљне радње или зато што нема изгледа за успех) и ко доноси одлуку о одобравању или одбијању правне помоћи?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Укупан број адвоката који раде у земљи, укључујући правне саветнике који не могу да заступају своје клијенте на суду	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли адвокати имају монопол на правно заступање?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Како је организована адвокатура (нпр. преко адвокатске коморе)?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји посебна почетна обука и/или испит за улазак у адвокатуру?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји обавезан општи систем за адвокате којима је потребна стручна обука у служби?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли је специјализација у неким правним областима повезана са специфичном обуком, нивоима квалификација, одређеним дипломама или посебним овлашћењима?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Регулисање адвокатских хонорара	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Подршка странкама које саме себе заступају	Индекс правде	Преглед документације / стручни интервју	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Одговорност адвоката					
Регулисање стандарда квалитета	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Дисциплински поступци	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Квалитет правне помоћи / заступања					
Квалитет правног заступања генерално доступног окривљенима у кривичном поступку	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Колико је значајан проблем некомпетентности државних или „pro bono” адвоката за сиромашне окривљене?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Кривично	Утицај	Страна потражње
Трошкови правне помоћи/заступања					
Колико би типичан адвокат наплатио да заступа клијента?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли је тај процес скуп?	WJP	Упитник за општу популацију	Грађанско	Исход	Страна потражње
ПРАВНА СВЕСТ И ПИСМЕНОСТ / МИШЉЕЊА И ПЕРЦЕПЦИЈЕ О ЗАКОНИМА И ПРАВОСУДНИМ СИСТЕМИМА					
Да ли су људи свесни доступних мера?	WJP	Није мерено	Грађанско	-	Страна потражње
Да ли постоје званични интернет сајтови/ портали (нпр. министарство правде) преко којих шира јавност може остварити бесплатан приступ правним текстовима (нпр. кодекси, закони, прописи), судској пракси вишег суда и другим документима (нпр. обрасци за преузимање, онлајн регистрација)?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Знања о било ком механизму за решавање спорова по регионима и локалним местима	Анкета о животном стандарду Гане	Истраживање домаћинства	Грађанско/ кривично	-	Страна потражње
Знање/перцепција о томе да ли је званично право власништва над земљиштем најјача предност када се води имовински поступак у судском систему	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинства	Грађанско	-	
Знање/перцепција о томе да ли, према уставу, adat процес (традиционални процес решавања спорова) мора да буде у оквиру одређених смерница или не подлеже националним стандардима јер је заснован на локалним обичајима	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинства	Недржавни систем (adat)	-	Страна потражње
Знање/перцепција о томе да ли је, према националном закону, сва имовина домаћинства под контролом главе домаћинства или имовина коју су мушкарци или жене стекли пре брака остаје под њиховом личном контролом током целог брака	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинства	Грађанско	-	Страна потражње

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Знање/перцепција о томе да ли у одређеним околностима жена може добити развод без одобрења мушкарца	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско	-	Страна потражње
Знање/перцепција о томе да ли мушкарци и жене имају право на једнаку дневницу за исте послове	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско	-	Страна потражње
Знање/перцепција о томе да ли само жене које су доживеле физичко насиље могу пријавити тај случај, или то могу учинити и жене које су доживеле притисак и претње	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Кривично	-	Страна потражње
Знање/перцепција о томе да ли родитељи при упису деце у основну школу морају доставити извод из матичне књиге рођених или крштеницу	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ управно	-	Страна потражње
Да ли испитаници верују да је прихватљиво да јавни службеници траже додатне уплате мимо онога што је законом дозвољено у замену за добре услуге	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Кривично	-	Страна потражње
Мишљење о томе да ли је главна одговорност за одржавање реда и закона у заједници на полицији или на chefe de suco (традиционалном вођи) и самој заједници	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	-	-	Страна потражње
Мишљење о томе да ли жене треба да буду у могућности да говоре саме за себе у adat процесу (традиционални механизам за решавање спорова)	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	-	-	Страна потражње
Мишљење о томе да ли би процес давања власништва над земљиштем помогао у смањењу сукоба у заједници или обрнуто, да ли би изазвао старе проблеме и пружио могућности за крађу земљишта путем лажних тврдњи	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ управно	-	Страна потражње
Јавно познавање институција (укључујући правосудје, јавно тужилаштво и полицију)	Еквадор – Instituto Nacional de Estadísticas y Censos – INEC Gobernabilidad, Pobreza subjective y participacion ciudadana	Sistema Integrado de Encuestas de Hogares (SIEH – Интегрисани систем истраживања домаћинстава) – 3. круг, март 2004.	На нивоу система	Исход	Страна потражње

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
- Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
ГЛАВНА УТУЖИВА ПИТАЊА СА КОЈИМА СЕ СУСРЕЋУ ГРАЂАНИ/УКЉУЧЕНОСТ У КРИВИЧНО ПРАВОСУЂЕ/ПРЕДУЗЕТЕ РАДЊЕ/ИСХОДИ					
Главни узроци сукоба у заједници или суседству по регионима и локалним местима	Анкета о животном стандарду Гане	Истраживање домаћинства	Грађанско/ кривично	-	Страна потражње
Проблеми са којима се суочава заједница (нпр. банде, злоупотреба дрога, алкохол, проституција, сукоби око земље, сукоби око воде, сукоби на границама)	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Грађанско/ кривично	-	Страна потражње
Злочини почињени у заједници	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Кривично	-	Страна потражње
Злочини почињени у заједници и починиоци	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Кривично	-	Страна потражње
Да ли испитаници пријављују злочине	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Кривично	-	Страна потражње
До чега је довело пријављивање злочина?	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Кривично	-	Страна потражње
Разлози непријављивања злочина	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Кривично	-	Страна потражње
Да ли су испитаници или је било ко у њиховом домаћинству имао спор у вези са ресурсима, породицом, финансијама, криминалом / споровима између појединаца, развојним пројектима, доношењем владиних одлука или другим питањима. Напомена: за сваки спор, испитаницима се постављају следећа питања: <ul style="list-style-type: none"> • Да ли је проблем проузроковао материјалну штету? • Да ли је проблем довео до повреде било ког лица? • Да ли је проблем довео до смрти? • Који је од спорова највише утицао на домаћинство? • Са којом се примарном страном водио спор? • Кратак опис спора/-ова. 	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинства	Грађанско/ управно/ кривично	-	Страна потражње

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Где су испитаници прво тражили помоћ за решавање спора (укључујући: члана породице/ комшију/пријатеља; свештеника; групу за правну помоћ / невладину организацију; chefe de aldeia/chefe de suco; adat процес; полицију; службеника локалне управе; службеника покрајинске/националне владе; судског службеника; друго) Напомена: анкета укључује накнадно питање да ли су испитаници тражили помоћ од другог појединца/групе.	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни систем	Исход	Страна потражње
Зашто је испитаник одабрао такву особу/групу?	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни систем	Исход	Страна потражње
Да ли је спор решен у време анкетирања	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни систем	Резултат	Страна понуде
Ко је успео да реши спор?	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни систем	Резултат	Страна понуде
Да ли је спор решен у корист испитаника	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни систем	Исход	Страна потражње/ понуде
Да ли је испитанику додељена накнада	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни систем	Исход	Страна потражње/ понуде
Да ли је испитаник у време анкетирања подигао накнаду	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни систем	Исход	Страна потражње/ понуде
Број испитаника који су ступили у контакт са судовима/трибуналима (као подносиоци тужбе, оптужени/окривљени, сведоци или из других разлога) међу општом популацијом	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	-	Страна потражње
Дела која је полиција евидентирала, по врсти (укључујући сексуални напад, који укључује силовање и сексуално злостављање детета)	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Резултат	Страна потражње/ понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Број особа женског пола, малолетника и странаца међу осумњиченим починиоцима 2010. године	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	-	Страна потражње/ понуде
Укупан број кривичних предмета које воде тужилаштва (укључујући покренуте предмете, оне које су у току и решене предмете)	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Ресурс/резултат	Страна потражње/ понуде
Кривични предмети које воде тужилаштва у вези са малолетницима	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Ресурс/резултат	Страна потражње/ понуде
Број предмета који се односе на жене и странце међу свим кривичним предметима које су водила тужилаштва у 2010. години (према статусу: покренути предмете, они који су у току и решени предмети)	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Ресурс/резултат	Страна потражње/ понуде
Лица у полицијском притвору	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Резултат	Страна потражње/ понуде
Лица у притвору у преткривичном поступку	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Резултат	Страна потражње/ понуде
Укупан број осуђених лица по врсти дела и дужини необунављених санкција и изречених мера притвора	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Резултат	Страна потражње/ понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Број лица женског пола, малолетника и странаца међу осуђеним лицима по врсти дела	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Резултат	Страна потражње/ понуде
Лица која се налазе у притвору у преткривичном поступку (барем привремено) међу осуђеним лицима	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Резултат	Страна потражње/ понуде
Затворска популација (укључујући лица која се налазе у притвору у преткривичном поступку): STOCK (засебно се обрачунава за жене, странце, лица која се налазе у притвору у преткривичном поступку, малолетнике)	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Исход	Страна потражње/ понуде
ПОВЕРЕЊЕ/ЗАДОВОЉСТВО РАДОМ ПРАВОСУДНИХ ИНСТИТУЦИЈА					
Ниво поверења у механизме за решавање спорова по регионима и локалним местима	Анкета о животном стандарду Гане	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	Исход	Страна потражње
Мишљење грађана о томе који су главни разлози за неодлазак на државни суд	Афробарометар (подаци су разврстани по роду)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	Исход	Страна потражње
Поверење грађана у судове	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	На нивоу система	Исход	Страна потражње
Поверење грађана у традиционалне вође	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	На нивоу система	Исход	Страна потражње
Поверење грађана у верске вође	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	На нивоу система	Исход	Страна потражње
Перцепција јавности о активностима државних организација и институција за спровођење закона	Извештај о напретку у погледу миленијумских развојних циљева Владе Монголије	Истраживање јавног мњења	На нивоу система	Исход	Страна потражње
Да ли ваша земља има анкете намењене правним стручњацима и корисницима суда како би се измерило њихово поверење и/или задовољство услугама које пружа правосудни систем? (могуће је више опција) ¹²	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Да ли испитаници сматрају да је боље да се ненасилни спорови решавају унутар заједнице или да је формални судски систем праведан према свим грађанима и да је најбоље место за решавање ненасилних спорова	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Државни/ недржавни системи	Исход	Страна потражње/понуде
Задовољство испитаника локалним институцијама (укључујући: adat процес / традиционалне вође; chefe de aldeia/chefe de suso; установе за решавање конфликта у Проведоровој канцеларији; националну полицију; међународну полицију; адвокатског помоћника / адвоката / невладине организације (НВО) које пружају правну помоћ; судове/судије; владине службенике на подокружном нивоу)	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Државни/ недржавни системи	Исход	Страна потражње/понуде
Избор механизма за решавање спорова (за хипотетичка неслагања)	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Istraživanje domaćinstava	Грађанско/ кривично – државни/ недржавни системи	Исход	Страна потражње
Задовољство испитаника процесом решавања спора (питање се поставља испитаницима који су имали спор)	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Istraživanje domaćinstava	Грађанско/ кривично – државни/ недржавни системи	Исход	Страна потражње
Поверење у институције (укључујући правосудне институције)	Ecuador INEC	Sistema Integrado de Encuestas de Hogares (SIEH – Интегрисани систем истраживања домаћинстава) – трећи круг, март 2004.	На нивоу система	Исход	Страна потражње
ДОСТУПНОСТ ПРАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА					
Опште					
Да ли су у протеклих пет година чланови заједнице изразили потребу за покретањем/унапређењем система за спровођење закона	2011/12 Етиопска рурална социоекономска анкета	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Грађанско/ кривично	Исход	Страна потражње
Да ли су у протеклих пет година лидери заједнице организовали дискусију о потреби за покретањем/унапређењем система за спровођење закона на нивоу заједнице	2011/12 Етиопска рурална социоекономска анкета	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Грађанско/ кривично	-	Страна потражње/понуде
Да ли су се у протеклих пет година чланови заједнице састали како би одговорили на потребу за покретањем/унапређењем система за спровођење закона	2011/12 Етиопска рурална социоекономска анкета	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Грађанско/ кривично	-	Страна потражње
Шта је заједница урадила да одговори на потребу за покретањем/унапређењем система за спровођење закона?	2011/12 Етиопска рурална социоекономска анкета	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Грађанско/ кривично	-	Страна потражње/понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Географска/физичка доступност					
Локација судова	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
У пракси, да ли сви грађани имају приступ суду, без обзира на географску локацију	Глобални интегритет	Стручни интервју	Грађанско/ кривично	Исход	Страна понуде
Број судова који се сматрају правним лицима (административним структурама) и географске локације	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Подршка особама са инвалидитетом	Индекс правде	Преглед документације	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Трошкови					
Очекивани трошкови поступка као проценат поступака у оквиру редовних грађанских или привредних судских парница и спорова мале вредности или пред прекршајним судом	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Исход	Страна понуде
Да ли се поступци сматрају прескупим	WJP	Упитник за општу популацију	Грађанско	Исход	Страна потражње
Накнаде за приступ судовима	UNROLI	Анкетирање јавности	Кривично	Ресурс	Страна понуде
У пракси, грађани који зарађују средњи годишњи приход могу себи приуштити да поднесу тужбу	Глобални интегритет	Стручни интервју	Грађанско	Исход	Страна потражње
У пракси, типично мало малопродајно предузеће може себи приуштити да поднесе тужбу	Глобални интегритет	Стручни интервју	Грађанско	Исход	Страна потражње
Минимални трошак за спор мале вредности у суду за спорове мале вредности / убрзани поступак за спорове мале вредности (као проценат прихода по глави становника)	Жене, бизнис и право	Стручни интервју/ преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли су испитаници (који су користили суд у претходних пет година) били у могућности да плате потребне трошкове и таксе	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	Исход	Страна потражње
Колико је коштао процес решавања спорова?	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	Исход	Страна потражње
Језик					
Значај језичких баријера као фактора који утиче на одлуку особе да се обрати суду ради решавања спора	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Утицај	Страна потражње
Приступ тумачима за притворенике	WJP	Упитник за подобног испитаника	Кривично	Резултат	Страна потражње

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Доступност тумача Колико су доступне услуге тумача за помоћ окривљенима и жртвама злочина?	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Ослањање на „овлашћене“ тумаче и обезбеђивање судских формулара преведених на језике који нису енглески – видети више о томе на: www.justiceindex.org/methodology/#sthash.oryhxcDm.dpuf	Индекс правде	Преглед документације / стручни интервју	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Да ли је заштићено звање судских тумача?	СЕРЕЈ	Национални извештаји	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли је функција судских тумача регулисана правним нормама?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Број акредитованих или регистрованих судских тумача	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Постоје ли обавезујуће одредбе у погледу квалитета судског тумачења у судском поступку	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Ко је одговоран за избор судских тумача?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Процес	Страна понуде
Благовременост судских поступака					
Грађанско правосуђе не подлеже непотребним одлагањима – Колико би времена у пракси било потребно да се добије одлука/пресуда у редовним грађанским или привредним судским поступцима/малим споровима или прекршajним/локалним судовима?	WJP	Анкета подобних испитаника	Грађанско	Процес	Страна понуде
Колико је времена требало да се реши случај?	WJP	Анкета за општу популацију	Кривично	Процес	Страна понуде
Способност правосудног система да саслуша и закључи кривичне предмете без непотребног одлагања	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Процес	Страна понуде
Колико је трајао процес решавања спорова?	Проширење Истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)				
Перцепција јавности о непотребном одлагању					
Важност трајања предмета као фактора који утиче на одлуке људи да се обрате суду ради решавања спора	WJP	Анкета подобних испитаника	Грађанско	Утицај	Страна потражње
Колико је озбиљан проблем трајања предмета пред грађанским и привредним судовима?	WJP	Анкета подобних испитаника	Грађанско	Процес	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Да ли се поступци сматрају преспорим	WJP	Анкета за општу популацију	Грађанско	Процес	Страна понуде
Да ли јавност перципира да судови завршавају кривичне поступке без непотребног одлагања	UNROLI	Анкетирање јавности	Кривично	Процес	Страна понуде
Да ли испитаници (који су користили судове у претходних пет година) наводе да је било дугих кашњења у вођењу или решавању предмета	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	Процес	Страна понуде
ПРОЦЕДУРЕ					
Сложеност и доступност информација					
Сложеност и гломазност процедура као фактор који утиче на одлуке људи да се обрате суду ради решавања спора	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Утицај	Страна потражње
Недостатак информација о судским поступцима као фактор који утиче на одлуке људи да се обрате суду ради решавања спора	WJP	Упитник за подобне испитанике	Грађанско	Утицај	Страна потражње
Да ли би испитаници (који су користили суд у претходних пет година) могли да разумеју правне процесе и процедуре	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	Исход	Страна потражње
Да ли постоји јавни и бесплатан посебан информациони систем за информисање и помоћ жртвама злочина?	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји обавеза да се странкама дају информације о предвидивим временским оквирима поступка?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Респонзивност судова					
Потешкоће у добијању помоћи од судова	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	Исход	Страна понуде
Право на покретање поступка					
Могоћност групне тужбе	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Ефикасност и управљање током предмета					
Број правних предмета осим кривичних, за првостепене, другостепене и највише судове: Предмети у току 1. јануара Пристигли предмети Решени предмети Предмети у току 31. децембра	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско	Резултат	Страна потражње/ понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 ■ Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Број кривичних предмета за првостепене, другостепене и највише судове: Предмети у току 1. јануара Пристигли предмети Решени предмети Предмети у току 31. децембра	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Кривично	Резултат	Страна потражње/ понуде
Број предмета парница за развод брака, отказ, несолвентност, разбојништво и умишљајно убиство примљених и процесуираних од стране првостепених судова Предмети у току 1. јануара Пристигли предмети Решени предмети Предмети у току 31. децембра	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Процес	Страна потражње/ понуде
Просечна дужина поступка (од горенаведених предмета) у данима (од дана подношења захтева за судско преиспитивање) проценат одлука које су предмет жалбе проценат предмета у току дуже од три године Просечна дужина пред првостепеним судом (у данима) Просечна дужина пред другостепеним судом (у данима) Просечна дужина пред трећестепеним судом (у данима) Просечна дужина укупног поступка (у данима)	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Процес	Страна потражње/ понуде
Предмети које су тужилаштва решила у 2010. години (укључујући и оне који су упућени суду, који су одбачени или решени од стране тужилаштва)	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Резултат	Страна понуде
Предмети пред судом по групама кривичних дела 2010. (по врсти, укључујући силовање и злостављање деце)	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, које углавном пружају национални дописници	Кривично	Резултат	Страна понуде
Процент спровођења/извршења судских одлука	Извештај о напретку у погледу миленијумских развојних циљева Владе Монголије	Административни подаци	На нивоу система	Резултат	Страна понуде
Удео осуђених лица у односу на оптужена лица у календарској години	Национални институт за статистику – Annuaire Statistique du Cameroun 2013	Министарство правде, извештај о стању људских права у Камеруну 2011.	Кривично	Резултат	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Обраћање суду по календарској години – годишња промена Примљени захтеви за обраћање суду Поништене или смањене осуђујуће пресуде Привремене ревидиране осуђујуће пресуде	Национални институт за статистику – Annuaire Statistique du Cameroun 2013	Министарство правде, извештај о стању људских права у Камеруну 2011.	Кривично	Ресурс/резултат	Страна потражње/ понуде
Правичност/одсуство дискриминације					
Грађанско правосудје је ослобођено дискриминације на основу прихода, рода, етничке припадности, вероисповести, националности, сексуалне оријентације и социјалног и економског статуса (маргинализација)	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Процес	Страна понуде
Непристрасност судова – Да ли становништво сматра да судови третирају људе правично и непристрасно, без обзира на њихов приход, расу, национално или социјално порекло, род и вероисповест	UNROLI	Истраживање јавног мњења	Кривично	Исход	Страна потражње
Да ли јавност верује да се одлуке тужилаштва доносе на правичан, ефикасан и делотворан начин	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Исход	Страна потражње
Једнака примена закона од стране судија – да ли судије изричу различите казне за исту врсту злочина на основу личних или етничких карактеристика окривљеног или жртве	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Процес	Страна понуде
У пракси, пресуде у кривичном систему прате писане законе	Глобални интегритет	Стручни интервју	Кривично	Процес	Страна понуде
У пракси, на судске одлуке не утиче расна или етничка пристрасност	Глобални интегритет	Стручни интервју	Грађанско/ кривично	Процес	Страна понуде
У пракси, жене имају пун приступ правосудном систему	Глобални интегритет	Стручни интервју	Грађанско/ кривично	Исход	Страна понуде/ потражње
Да ли испитаници (који су користили судове у претходних пет година) наводе да судија или судија за прекршаје нису саслушали њихову страну приче	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	Процес	Страна понуде
Да ли постоје посебни повољни аранжмани који се примењују у току судског поступка за следеће категорије угрожених лица: • жртве сексуалног насиља/силовања; • жртве тероризма; • малолетници (сведоци или жртве); • жртве насиља у породици; • етничке мањине; • особе са инвалидитетом; • малолетни преступници?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Процес	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Поступање према деци од стране суда					
Да ли судије које суде у предметима који укључују децу као окривљене примењују поступке посебно дизајниране за децу	UNROLI	Стручно истраживање / административни подаци	Кривично	Процес	Страна понуде
Посебни поступци за децу жртве или сведоке злочина – Да ли су судови и тужилаштво усвојили мере прилагођене деци за поступање у случајевима који укључују децу жртве или сведоке злочина	UNROLI	Преглед докумената / административни подаци	Кривично	Процес	Страна понуде
Прописани поступак					
Претпоставка невиности	WJP	Упитник за подобног испитаника	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Хапшење и притвор у преткривичном поступку	WJP	Упитник за подобног испитаника	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Мучење и злостављање осумњичених	WJP	Упитник за подобног испитаника	Кривично	Ресурс	Страна понуде
	WJP	Општа анкета становништва			
Вероватноћа да ће притвореним осумњиченима бити суђено и да ће бити осуђени на тајном суђењу	WJP	Упитник за подобног испитаника	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Осумњичени имају пун приступ доказима	WJP	Упитник за подобног испитаника	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Осумњичени су у могућности да оспоравају доказе	WJP	Упитник за подобног испитаника	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Заштита права окривљених и жртава – Да ли су права жртава и окривљених довољно заштићена током кривичног поступка	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Поштовање права окривљених и жртава од стране правосуђа – Перцепција јавности о томе колико судије и тужиоци поштују права окривљених и жртава	UNROLI	Истраживање јавног мњења	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Процент првостепених кривичних пресуда у одсуству	CEPEJ	Национални извештај / административни подаци	Кривично	Резултат	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/результат/исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
ЖАЛБЕНИ МЕХАНИЗМИ					
Да ли у закону постоји механизам жалбе за побијање кривичних пресуда	Глобални интегритет	Стручни интервју	Кривично	Ресурс	Страна понуде
У пракси, жалбе се решавају у разумном року	Глобални интегритет	Стручни интервју	Кривично	Ресурс	Страна понуде
У пракси, грађани могу да користе жалбени механизам по разумној цени	Глобални интегритет	Стручни интервју	Кривично	Ресурс	Страна понуде
НЕЗАВИСНОСТ ПРАВОСУЂА					
Грађанско/кривично правосуђе је ослобођено непримереног утицаја владе: проценат случајева који се односе на владу и у којима је она вршила непримерен утицај	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско/ кривично	Процес	Страна понуде
Влада увек поштује одлуке виших судова	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско/ кривично	Процес	Страна понуде
У пракси, национални и локални судови су ослобођени политичког утицаја	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско/ кривично	Процес	Страна понуде
Вероватноћа да ће власници кућа који туже владу добити правичну надокнаду на суду	WJP	Анкета за општу јавност	Грађанско	Исход	Страна понуде
Мишљење о томе да ли већина судија одлучује о предметима на основу онога што им влада каже да ураде	WJP	Анкета за општу јавност	Грађанско	Процес	Страна потражње/ понуде
Систем (кривичног) правосуђа је ослобођен непримереног утицаја владе	WJP	Анкета за општу јавност	Кривично	Процес	Страна понуде
Независност судства (мандат и дисциплина)	UNROLI	Преглед докумената / стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Перцепција јавности о независности правосуђа	UNROLI	Анкетирање јавности	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Независност правосуђа	Извештај о глобалној конкурентности	Испитивање мишљења извршилаца	Грађанско/ кривично	Ресурс/процес	Страна понуде
Законом је загарантована независност правосуђа	Глобални интегритет	Стручни интервју	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
У пракси, судије на националном нивоу су заштићене од политичког уплитања	Глобални интегритет	Стручни интервју	Грађанско/ кривично	Ресурс/процес	Страна понуде
По закону, судије на националном нивоу су заштићене од разрешења без одговарајућег оправдања	Глобални интегритет	Стручни интервју	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
■ Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Да ли се судије/тужиоци именују на функцију на неодређени период (тј. „доживотно“ или до званичне старосне доби за пензионисање)? Ако је одговор „да“, да ли постоје изузеци?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли судија/тужилац може бити премештен у други суд без његовог пристанка: • из дисциплинских разлога; • из организационих разлога; • из других разлога?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји пробни период за судије/ тужиоце и, ако постоји, колико траје?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Ако мандат судија није на неодређено време (видети питање 121 анкете СЕРЕЈ), колика је дужина мандата (у годинама)? Да ли је обновљив?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли је статус тужилаштва: • независан? • под надлежношћу министра правде?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
КОРУПЦИЈА					
Подмићивање					
Подмићивање судија, судског особља, привредних арбитра и инспектора рада	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Исход	Страна понуде
Вероватноћа да ће судије, судије за прекршаје, судско особље и инспектори рада затражити мито	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Исход	Страна понуде
Озбиљност корупције судија и правосудних службеника у грађанским и привредним судовима	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Исход	Страна понуде
Колико често људи морају да дају мито, неформална плаћања или друге подстицаје да би убрзали судски процес?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Исход	Страна понуде
	Афробарометар	Истраживање домаћинства	Грађанско/ кривично	Исход	Страна понуде
Перцепција корупције					
Да ли становништво верује да људи могу да избегну осуду или добију благу казну ако дају мито судији, тужиоцу или другом судском особљу	UNROLI	Анкетирање јавности	Кривично	Исход	Страна потражње/ понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Значај корупције судија и правосудних службеника као фактора који утиче на одлуку људи да ли ће се обратити суду ради решавања спора	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Утицај	Страна потражње/ понуде
Мишљење о томе да ли већина судија одлучује у предметима према ономе што им налажу моћни приватни интереси	WJP	Анкете општег становништва	Грађанско	Исход	Страна потражње/ понуде
Да ли грађани мисле да су судије и судије за прекршаје умешани у корупцију	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Грађанско/ кривично	Процес	Страна потражње/ понуде
Да ли грађани мисле да је полиција умешана у корупцију	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Кривично	Исход	Страна потражње
Перцепција корупције у политичким организацијама, правосудним институцијама и институцијама за спровођење закона	Извештај Владе Монголије о напретку у миленијумским развојним циљевима	Истраживање мишљења јавности	Уставно/ грађанско/ кривично/ управно	Исход	Страна потражње
Јавна перцепција корупције	Ecuador INEC	Sistema Integrado de Encuestas de Hogares (SIEH – Интегрисани систем истраживања домаћинстава) – трећи круг, март 2004.	На нивоу система	Исход	Страна потражње
Непримерен утицај приватних интереса					
Непримерен утицај моћних приватних интереса процент случајева у прошлој години који одражавају поштenu процену доказа и важећег закона од стране судија процент случајева у протеклој години у којима је на коначну одлуку утицао непримерен притисак једне од странака или корупција	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Резултат	Страна понуде
Полиција, војска, тужиоци и кривичне судије су ослобођени непримереног утицаја	WJP	Упитник за подобног испитаника / Општа анкета становништва	Кривично	Процес	Страна понуде
У пракси, у последњих годину дана ниједан судија није физички повређен/убијен због суђења у случајевима корупције	Глобални интегритет	Стручни интервју	Кривично	Исход	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ОДГОВОРНОСТ					
Приступ јавности кривичним суђењима	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Јавно доступне информације о притужбама против судија	UNROLI	Преглед докумената	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Јавно доступни извештаји о судској потрошњи	UNROLI	Преглед докумената	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Истрага о наводном недоличном понашању тужилаца	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Истрага о наводном недоличном понашању судија	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Судије могу да буду разрешене или буду предмет других дисциплинских мера за озбиљно недолично понашање	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Тужиоци могу да буду разрешени или буду предмет других дисциплинских мера за озбиљно недолично понашање	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
За тужиоце постоји систем праћења рада	UNROLI	Преглед докумената	Кривично	Ресурс	Страна понуде
За судије постоји систем праћења рада	UNROLI	Преглед докумената	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Приступ обештећењу за неосноване осуде	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Учесталост пријављивања случајева корупције	Афробарометар	Истраживање домаћинства	Кривично	Исход	Страна потражње
Да ли су власти предузеле мере по пријему пријава о корупцији	Афробарометар	Истраживање домаћинства	Кривично	Резултат	Страна понуде
Да ли су грађани који су пријавили корупцију претрпели одмазду или друге негативне последице	Афробарометар	Истраживање домаћинства	Кривично	Исход	Страна потражње/ понуде
Главни разлози непријављивања корупције судских службеника	Афробарометар	Истраживање домаћинства	Кривично	Исход	Страна потражње/ понуде
У закону постоји транспарентан и објективан систем за расподелу предмета судијама на националном нивоу	Глобални интегритет	Стручни интервју	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји систем за обештећење корисника у следећим околностима: <ul style="list-style-type: none"> • прекомерна дужина поступка; • неизвршење судских одлука; • незаконито хапшење; • погрешна осуда? 	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Да ли постоји национални или локални поступак за подношење притужби на функционисање правосудног система и који орган је надлежан за такав поступак?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Број уважених жалби и висина накнаде корисницима (у периоду од 12 месеци) за притужбе на функционисање правосудног система	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Резултат	Страна понуде
Да ли постоји специјализована институција одговорна за прикупљање статистичких података о функционисању судова и правосуђа?	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли ова институција на интернету објављује статистику о функционисању сваког суда?	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Резултат	Страна понуде
Да ли су појединачни судови обавезни да припремају годишњи извештај о раду?	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли у судовима имате редован систем праћења судских активности у вези са: <ul style="list-style-type: none"> • бројем пристиглих предмета; • бројем донетих одлука; • бројем одложених предмета; • дужином поступка? 	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоје индикатори учинка и квалитета за активности суда, и ако постоје, која су главна четири индикатора?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоје квантитативни потциљеви учинка (на пример, број предмета који се решавају у току једног месеца) дефинисани за сваког судију и ко поставља такве потциљево?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли су дефинисани потциљеви учинка на нивоу суда и ко их поставља?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Ко је одговоран за оцену рада судова?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли су утврђени стандарди квалитета за цео правосудни систем (да ли постоје системи квалитета за правосуђе и/или политике квалитета правосуђа)?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли имате специјализовано судско особље коме су поверени ови стандарди квалитета?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
- Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Да ли пратите заостале предмете и предмете који се не обраде у разумном временском оквиру за: • грађанскоправне предмете; • кривичноправне предмете; • управне предмете?	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Да ли пратите време чекања током судских поступака?	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји систем за процену укупног (неометаног) функционисања судова на основу плана евалуације – плана посета који је унапред договорен?	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји систем за праћење и оцењивање рада јавног тужилаштва?	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји процедура за делотворно оспоравање рада судије ако странка сматра да судија није непристрасан?	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Број успешних оспоравања у години	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Резултат	Страна понуде
Број предмета у вези са чланом 6 Европске конвенције о људским правима о трајању и неизвршењу	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Резултат	Страна понуде
Ко је овлашћен да покрене дисциплински поступак против судија/тужилаца (нпр. грађани, омбудсман, извршна власт)?	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Који орган има дисциплинска овлашћења над судијама/тужиоцима?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Број покренутих дисциплинских поступака против судија / државних тужилаца / извршитеља (укупно и по врсти прекршаја) и број изречених санкција (укупно и по врсти санкција)	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Резултат	Страна понуде
ЕФИКАСНО ИЗВРШЕЊЕ					
Колико је озбиљан проблем ефикасног извршења?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Резултат	Страна понуде
Колико времена је потребно за извршење одлуке и наплату или добијање одштете путем редовног грађанског/трговинског суда или суда за спорове мале вредности или прекршајног суда?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Резултат	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Колико је времена било потребно за извршење одлуке у практичном случају?	WJP	Општа анкета становништва	Грађанско	Резултат	Страна понуде
У пракси, судске одлуке спроводи држава	Глобални интегритет	Стручни интервју	Грађанско/ кривично	Резултат	Страна понуде
Функционисање извршних поступака	CEPEJ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Ефикасност извршних поступака	CEPEJ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Квалитет извршења и одговорност	CEPEJ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
КАПАЦИТЕТ					
Људски ресурси					
Процент судија које су жене	UNROLI	Административни подаци	Кривично/ грађанско	Ресурс	Страна понуде
	UNODC		Кривично/ грађанско	Ресурс	
	Родна статистика Светске банке	Нема доступних података	Кривично/ грађанско	Ресурс	Страна понуде
Број судија у уставном суду и број судија у уставном суду који су жене	WBL	Стручно истраживање / административни подаци	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Да ли је главни судија жена	WBL	Стручно истраживање / административни подаци	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Процент жена судија у највишем или врховном суду	ECLAC	Административни подаци / судска статистика	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Компетентност (вештине и знања) судија	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Компетентност (вештине и знања) тужилаца	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Компетентност (вештине и знања) бранилаца	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Број професионалних судија, према полу, у: <ul style="list-style-type: none"> • првостепеним судовима • другостепеним судовима • врховним судовима 	CEPEJ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Број председника судова (професионалних судија), према полу	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Број професионалних судија који повремено раде у судовима и који су као такви плаћени	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Број непрофесионалних судија који нису плаћени, али који евентуално могу добити једноставну надокнаду трошкова	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Број несудијског особља које ради у судовима за судије, према полу	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Број јавних тужилаца, по полу, на: <ul style="list-style-type: none"> • првостепеном нивоу • другостепеном нивоу • нивоу врховног суда 	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Број шефова тужилаштва, по полу	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Број особља (недржавних тужилаца) у служби јавног тужилаштва	СЕРЕЈ	Национални извештај / административни подаци	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Особље у тужилаштву (неразврстано)	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Administrativni i anketni podaci i sudska statistika, koje uglavnom pružaju nacionalni dopisnici	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Расподела судија за прекршаје и судија у судовима по кадровима	Чињенице и бројке о Кенији 2014.	Administrativni podaci	Грађанско/ кривично/ уставно/ управно	Ресурс	Страна понуде
Запошљавање					
Како се запошљавају судије/тужиоци?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоје посебне одредбе за омогућавање родне равноправности у оквиру процедуре за запошљавање судија/тужилаца?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Који орган је надлежан да запошљава и именује судије/тужиоце и да ли је то: <ul style="list-style-type: none"> • орган који чине само судије; • орган који чине само несудије; • орган који чине и судије и несудије? 	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Који орган је надлежан за унапређење судија/ тужилаца?	СЕРЕЈ	Национални извештаји	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоје посебне одредбе за омогућавање родне равноправности у оквиру процедуре за унапређење судија/тужилаца?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Које процедуре и критеријуми се користе за унапређење судија/тужилаца?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји систем квалитативне индивидуалне процене активности судија/тужилаца?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Обука					
Да ли је обезбеђена обавезна/факултативна обука за судије/тужиоце, као што су: <ul style="list-style-type: none"> • почетна обука (нпр. похађање правосудне школе, приправништво у суду); • опште стручно усавршавање; • стручно усавршавање за специјализоване функције (нпр. судија за привредна или управна питања / државни тужилац за организовани криминал); • стручно усавршавање за руководеће функције суда (нпр. председник суда / шеф тужилаштва, менаџер); • стручно усавршавање за коришћење рачунарских средстава у судовима? 	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Учесталост обуке	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли имате јавне институције за обуку судија и/или тужилаца? Ако имате, колики је буџет такве институције / таквих институција?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Ако у таквим институцијама не постоји почетна обука за судије и/или тужиоце, како се они запошљавају и обучавају?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Накнада					
Плате и бенефиције судија / јавних тужилаца	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли судије/тужиоци могу да комбинују свој посао са другим функцијама?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Бонуси за продуктивност: да ли судије добијају бонусе на основу испуњења квантитативних циљева при доношењу пресуда (нпр. број пресуда донетих у датом временском периоду)?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Материјални ресурси					
Буџет сектора правосуђа – Годишња промена	Национални институт за статистику – Annuaire Statistique du Cameroun 2013	Министарство правде, извештај о стању људских права у Камеруну 2011.	На нивоу система	Ресурс	Страна понуде
Да ли су материјална средства која су доступна суду адекватна	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли тужиоци имају материјалне ресурсе да воде евиденцију о сведочењима, чувају и одржавају доказе и прате нерешене предмете и датуме расправа	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Квалитет судских списа	UNROLI	Подаци са терена	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Квалитет евиденције тужилаштва	UNROLI	Подаци са терена	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Компјутерска опрема и телеконференцијске услуге које се користе у судовима	CEPEJ	Национални извештај	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Административни и управљачки капацитети					
Капацитет за стратешко планирање и буџетирање судова	UNROLI	Стручно истраживање / преглед докумената	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Капацитет за стратешко планирање и буџетирање тужилаштва	UNROLI	Стручно истраживање / преглед докумената	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Административни системи судова	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Административни системи тужилаштва	UNROLI	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
СПЕЦИЈАЛНИ СУДОВИ/ПОСТУПЦИ					
Да ли постоји суд за спорове мале вредности или брзи поступак за спорове мале вредности и који је максимални износ за спор мале вредности (као проценат прихода по глави становника)?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Број (правних лица) првостепених специјализованих судова (или посебних судских налога)	CEPEJ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде
Број првостепених судова (географских локација) надлежних за предмет који се односи на: • наплату дуга за спорове мале вредности; • отпуштање; • пљачку. * од испитаника се тражи да дају дефиницију спорова мале вредности	CEPEJ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско/ кривично	Ресурс	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Да ли постоје посебне процедуре за хитна питања у вези са: • грађанским предметима • кривичним предметима; • управним предметима?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Постоје ли поједностављене процедуре за: • грађанске предмете (спорове мале вредности)? • кривичним предметима; • управне предмете (мања дела)?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
За ове поједностављене процедуре, да ли судије могу донети усмену пресуду уз писани налог и одустати од потпуно образложене пресуде?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Да ли судови и адвокати имају могућност да закључе споразуме о аранжманима за процесуирање предмета (тј. представљање списка, одлуке о роковима у којима адвокати морају доставити своје закључке и датумима расправа)?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
АЛТЕРНАТИВНО РЕШАВАЊЕ СПОРОВА					
Доступност (трошкови)					
Очекивани трошак (као проценат потраживања) механизма комерцијалне арбитраже	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Непристрасност					
Алтернативно решавање спорова је непристрасан процес	WJP	Није мерено	Грађанско	Резултат	Страна понуде
Алтернативно решавање спорова је процес ослобођен непримереног утицаја					
Вероватноћа да ће комерцијални арбитражи тражити мито	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Резултат	Страна понуде
Алтернативно рјешавање спорова је дјелотворан процес који не подлијеже непотребним одлагањима					
У пракси, колико би времена требало да се изврши (тј. наплати) арбитражна одлука преко локалних судова ако је одлуку донело национално арбитражно веће?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Процес	Страна понуде
У пракси, колико би времена требало да се изврши (тј. наплати) арбитражна одлука преко локалних судова ако је одлуку донело међународно арбитражно веће?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Процес	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извор података	Уставно/кривично/грађанско право	Ресурс/ резултат/исход/ утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
У пракси, колико би времена било потребно да се донесе одлука коришћењем механизма комерцијалне арбитраже?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Процес	Страна понуде
У пракси, након што се донесе одлука или постигне споразум, колико би времена било потребно да би се дошло до извршења коришћењем механизма комерцијалне арбитраже?	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Процес	Страна понуде
Да ли правосудни систем предвиђа поступке судске медијације?	CEPEJ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
У којим случајевима је медијација обавезна?	CEPEJ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји могућност добијања правне помоћи за поступке судске медијације?	CEPEJ	Национални извештај	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Број акредитованих или регистрованих медијатора који се баве судском медијацијом	CEPEJ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско	Ресурс	Страна понуде
Број поступака судске медијације, по врсти предмета	CEPEJ	Национални извештај / административни подаци	Грађанско	Резултат	Страна понуде
Да ли правни систем предвиђа следеће поступке алтернативног решавања спорова: <ul style="list-style-type: none"> • медијација која није судска медијација; арбитража; • помирење; • други поступак алтернативног решавања спорова? 	CEPEJ	Nacionalni izvještaj	Грађанско	Процес	Страна понуде
Ефикасно извршење					
Вероватноћа извршења арбитражне одлуке против владине агенције ако је одлуку донело национално арбитражно веће	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Исход	Страна понуде
Вероватноћа извршења арбитражне одлуке против владине агенције ако је одлуку донело међународно арбитражно веће	WJP	Упитник за подобног испитаника	Грађанско	Исход	Страна понуде

ТАБЕЛА 2.2.

Родно засновано насиље – индикатори приступа правди

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/ кривично/ грађанско право /судови	Ресурс/ результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
ПРАВА И ИНТЕРЕСИ					
Да ли постоји закон који се посебно бави насиљем у породици?	WBL	Стручно истраживање / преглед докумената	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли закон о насиљу у породици штити жене у ванбрачним везама?	WBL	Преглед докумената	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли закон о насиљу у породици покрива емоционално, физичко, финансијско и сексуално злостављање?	WBL	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Закони о насиљу у породици – Да ли правни оквир нуди женама законску заштиту од насиља у породици	OECD SIGI	SIGI национални профил	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Закони о силовању – Да ли правни оквир нуди женама законску заштиту од силовања	OECD SIGI	SIGI национални профил	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Закони о сексуалном узнемиравању – Да ли правни оквир нуди женама законску заштиту од сексуалног узнемиравања	OECD SIGI	SIGI национални профил	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање закона који криминализују: психичко и кривично насиље, ухођење, сексуално насиље укључујући силовање (укључујући и када га почини супружник/партнер), присилни брак, сакаћење женских гениталија, присилни абортус и присилну стерилизацију, сексуално узнемиравање, укључујући покушај и помагање и подржавање било каквих таквих дела	Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција) чланови 33–41	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање закона који криминализују све облике насиља над женама као што је горе наведено, без обзира на природу односа између жртве и починиоца	Истанбулска конвенција, члан 43	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
ПРОЦЕСНЕ ОДРЕДБЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ И СПРЕЧАВАЊЕ НАСИЉА НАД ЖЕНАМА					
Обухваћене истраге и судски поступци у вези са свим облицима насиља у оквиру ове конвенције спроводе се без непотребног одлагања узимајући у обзир права жртве у свим фазама кривичног поступка	Истанбулска конвенција, члан 48	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постоје закони и друге мере како би се осигурала ефикасна истрага и кривично гоњење кривичних дела утврђених у складу са Истанбулском конвенцијом	Истанбулска конвенција, члан 48	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/результат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Постоје закони или друге мере како би се осигурало да одговорне агенције за спровођење закона реагују на све облике насиља обухваћене Истанбулском конвенцијом брзо и на одговарајући начин нудећи адекватну и непосредну заштиту жртвама	Истанбулска конвенција, члан 50	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање судских поступака који обезбеђују механизме за спровођење заштитних мера и гарантују безбедност жена жртава насиља, њихове деце и њихових сведока. Ови механизми укључују: <ul style="list-style-type: none"> • средства за пресељење • механизме за спасавање жена • промене идентитета • заштиту сведока • безбедно напуштање земље • безбедне референтне мреже • дугмад за панику 	Механизам за праћење Конвенције Belém do Pará (MESECVI) Комитет експерата (CEVI)	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Надлежност министарстава или надзорних служби за пријем притужби корисника здравственог система	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Процес	Страна понуде
Постојање посебног механизма за примање притужби корисника у вези са правосудним системом	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање уставних олакшица (amparos, заштитне радње, притвор)	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постоје закони или друге мере за заштиту права и интереса жртава, укључујући њихове посебне потребе као сведока, у свим фазама истраге и судског поступка	Истанбулска конвенција, члан 56	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Надлежни органи имају овлашћење да издају забране	Истанбулска конвенција, члан 52	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постоје закони или друге мере према којима су у било ком грађанском или кривичном поступку докази који се односе на сексуалну историју и понашање жртве дозвољени само када су релевантни и неопходни	Истанбулска конвенција, члан 54	-	Кривично и грађанско	Истанбулска конвенција, члан 53	-
Постоје процедуре према којима су надлежни органи дужни да узму у обзир ризик од смртности, ризик од поновљеног насиља и поседовање или приступ ватреном оружју током истрага и поступка, и да обезбеде координирану безбедност и подршку	Истанбулска конвенција, члан 51	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/результат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Доступност процесних гаранција у судским поступцима који укључују насиље: <ul style="list-style-type: none"> независност и непристрасност суда разуман рок једнакост странака правоснажно пресуђена радња жалбе вишим судовима на пресуде 	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање протокола о кривичним истрагама о злочинима насиља над женама, фемидиду и насилној смрти жена, са родном перспективом	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постоје закони и процедуре како би се осигурало да се поступци у вези са кривичним делима предвиђеним Истанбулском конвенцијом могу наставити чак и ако жртва повуче своју изјаву или жалбу	Истанбулска конвенција, члан 55	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање закона који експлицитно забрањују употребу метода као што су помирење, медијација, одложене осуде, условна осуда, примена опортунитета, ублажавање казне и друге случајеве којима се случајеви насиља над женама решавају вансудским путем	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање одредби које забрањују обавезне поступке алтернативног решавања спорова, укључујући медијацију и мирене, у вези са свим облицима насиља обухваћеним Истанбулском конвенцијом	Истанбулска конвенција, члан 48	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање закона о заштитним мерама, на захтев жртве или трећих лица или по службеној дужности, пре и током управног и/или судског поступка	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање законодавства и брзо доступних механизма за заштиту аутохтоних, руралних девојака и адолесцената, одраслих жена и старијих жена жртава насиља, са посебном пажњом на интеркултурално порекло	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање адекватних грађанских правних лекова против починилаца насиља над женама и насиља у породици	Истанбулска конвенција, члан 29	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање процедура које обезбеђују да се, ако се наложи плаћање новчане казне, води рачуна о могућности починиоца да преузме своје финансијске обавезе према жртви	Истанбулска конвенција, члан 48	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/результат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Постојање права на одштету за жртве насиља над женама и насиља у породици	Истанбулска конвенција, члан 30	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање закона или других мера које обезбеђују да приликом доделе старатељства и права на посету деце, случајеви насиља обухваћени овом Конвенцијом буду узети у обзир (како је дефинисано Истанбулском конвенцијом)	Истанбулска конвенција, члан 31	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање одредби које осигуравају да се бракови закључени на силу могу порушити, поништити или развести без непотребног финансијског или административног терета за жртву	Истанбулска конвенција, члан 32	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање одредби које осигуравају широку домаћу надлежност (територијалну и личну) над кривичним делима предвиђеним Истанбулском конвенцијом	Истанбулска конвенција, члан 44	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање одредби које осигуравају да се изручење лица осуђених за кривично дело предвиђено Истанбулском конвенцијом не одобрава само на основу држављанства	Истанбулска конвенција, члан 44	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање делотворних, сразмерних и одвраћајућих санкција за кажњавање кривичних дела предвиђених Истанбулском конвенцијом	Истанбулска конвенција, члан 44	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање одредби за заштиту и подршку деце сведока	Истанбулска конвенција, члан 26	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање мера за подстицање пријављивања аката насиља обухваћених подручјем примене Истанбулске конвенције надлежним организацијама или органима	Истанбулска конвенција, члан 27	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Предвиђене су мере како би се осигурало да правила о поверљивости која намеће интерни закон одређеним професионалцима не представљају препреку за пријављивање аката насиља обухваћених Истанбулском конвенцијом надлежним организацијама или органима	Истанбулска конвенција, члан 28	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
ПОСТОЈАЊЕ ИНСТИТУЦИЈА И СЛУЖБИ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И БОРБУ ПРОТИВ НАСИЉА НАД ЖЕНАМА					
Да ли постоји специјализовани суд или поступак за случајеве насиља у породици?	WBL	Стручно истраживање	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Број и локација органа за пријем притужби	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/результат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Постојање органа управе за подношење притужби на непоштовање обавеза у вези са правом на живот без насиља	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање услуга правног заступања, било јавних или подржаних од стране државе, специјализованих за жене погођене насиљем	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање бесплатних телефонских линија за жене жртве насиља широм земље	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Телефонске линије за помоћ у целој држави које раде нон-стоп (24/7) и пружају бесплатне савете позиваоцима у вези са свим облицима насиља обухваћеним Истанбулском конвенцијом	Истанбулска конвенција, члан 24	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Одговарајућа, лако доступна склоништа која обезбеђују сигуран смештај и која проактивно допиру до жртава, посебно до жена и њихове деце	Истанбулска конвенција, члан 23	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање бесплатних и свеобухватних правних услуга за заштиту права на живот без насиља	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање бесплатних и свеобухватних правних услуга намењених аутохтоним, сеоским девојкама и адолесцентима, одраслим и старим женама, узимајући у обзир интеркултуралност, у складу са важећим законима	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање канцеларије, уреда известиоца или друге врсте посебне агенције у оквиру првостепених и апелационих судова и при врховном суду	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Омогућавање права на правну подршку и бесплатну правну помоћ жртвама под условима предвиђеним унутрашњим правом државе	Истанбулска конвенција, члан 57	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постојање услуга које олакшавају опоравак жртава насиља, укључујући, када је потребно, услуге као што су правно и психолошко саветовање, финансијска помоћ, смештај, образовање, обука и помоћ у проналажењу запослења	Истанбулска конвенција, члан 20	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Жртве имају приступ здравственој заштити и социјалним услугама које имају адекватне ресурсе и особље са стручњацима који су обучени да помогну жртвама и упућују их у одговарајуће службе	Истанбулска конвенција, члан 20	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 ■ Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/результат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Доступне су тренутне, краткорочне и дугорочне специјалистичке услуге подршке жртвама, укључујући специјалистичке услуге подршке свим женама жртвама насиља и њиховој деци	Истанбулска конвенција, члан 22	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Постоје лако доступни центри за упућивање жртва силовања или сексуалног насиља који пружају медицински и форензички преглед, трауматску подршку и саветовање за жртве	Истанбулска конвенција, члан 25	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
JAVNA SVIJEST					
Свест жена о организацијама/службама за превенцију и борбу против насиља над женама	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
Свест жена о рекламним кампањама против насиља над женама	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
Свест жена о законима или политичким иницијативама у њиховим земљама за превенцију насиља над женама или заштиту жена у случајевима насиља у породици	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
Учесталост кампања или програма за подизање свести у циљу подизања свести и разумевања шире јавности о различитим манифестацијама свих облика насиља обухваћених Истанбулском конвенцијом, њиховим последицама по децу и потреби да се такво насиље спречи	Истанбулска конвенција, члан 13	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
Информације о доступним мерама за спречавање аката насиља обухваћених Истанбулском конвенцијом се шире у јавности	Истанбулска конвенција, члан 13	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
Наставни планови и програми на свим нивоима образовања садрже, према потреби, модуле о родној равноправности, нестереотипним родним улогама, међусобном поштовању, ненасилном решавању сукоба у међуљудским односима, родно заснованом насиљу над женама и праву на лични интегритет; и такви принципи се промовишу кроз неформалне образовне објекте, као и у спортским, културним и рекреацијским објектима и медијима	Истанбулска конвенција, члан 14	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
Жртве добијају адекватне и благовремене информације о доступним услугама подршке и правним мерама на језику који разумеју	Истанбулска конвенција, члан 13	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/результат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Жртве имају информације и приступ применљивим регионалним и међународним механизмима за индивидуалне/колективне притужбе	Истанбулска конвенција, члан 21	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
УЛОГА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА / СУБЈЕКТА ЗА ПРАЋЕЊЕ, КОНТРОЛУ И ПОДРШКУ					
Број и карактеристике организација цивилног друштва укључених у праћење и контролу иницијатива, укључујући посебно организације које раде са девојчицама и адолесценткињама, одраслим женама и старим женама различитог етничког порекла, афро-потомцима, женама са села, женама са инвалидитетом, са различитим сексуалним преференцијама, са одређеним сексуалним идентитетом, мигрантима, избеглицама, расељеним лицима или онима која су лишена слободе	MESECVI/CEVI	-	-	Ресурс	-
Број и карактеристике организација цивилног друштва које су укључене као саветници или као подносиоци жалбе у кривичним поступцима за насиље над женама и фемцид	MESECVI/CEVI	-	-	Ресурс	-
Могућност да владине и невладине организације и саветници за борбу против насиља у породици помогну и/или подрже жртве, на њихов захтев, током истрага и судских поступака у вези са кривичним делима предвиђеним Истанбулском конвенцијом	Истанбулска конвенција, члан 55	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
PRISTUP SISTEMU PRAVOSUĐA					
Стопа непријављеног насиља: број девојчица и адолесценткиња, одраслих жена и старијих жена које су биле жртве различитих облика насиља у последњих 12 месеци и које нису пријавиле те акте насиља подељен са укупним бројем жена у својим старосним групама	MESECVI/CEVI	-	Кривично	-	Страна потражње
Број жена које су полицији уложиле притужбе на насиље	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Исход	Страна потражње
Број корисника правосуђа који су користили услуге телефонских линија	MESECVI/CEVI	-	-	-	Страна потражње
Број притужби у вези са насиљем које су примиле, испитале и решиле надлежне националне институције за људска права	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат/исход	Страна потражње/понуде
Број корисника услуга бесплатног правног заступања, било јавних или приватних, са државним субвенцијама или без државних субвенција	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат	Страна потражње
Број и проценат девојчица и адолесценткиња, одраслих жена и старијих жена које имају приступ комплету за хитне случајеве у институцијама	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат/исход	Страна потражње

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/резултат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Да ли су жене жртве сексуалног узнемиравања рекле за инцидент или га пријавиле било коме (укључујући, између осталог, полицију, организације за подршку жртвама и адвокате)	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	Исход	Страна потражње
Задовољство одговором добијеним од појединаца/институција којима су жене пријавиле инциденте сексуалног узнемиравања	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	Исход	Страна потражње
Разлози за ћутање/непријављивање инцидената сексуалног узнемиравања	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	Исход	Страна потражње
Да ли је полиција сазнала за инциденте сексуалног насиља ¹³ које су претрпели испитаници	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	Исход	Страна потражње
Разлози због којих испитаници нису контактирали полицију у вези са инцидентима сексуалног насиља које су претрпели	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	Исход	Страна потражње
Информације, савети и подршка које су испитаници сматрали потребним након што су доживели инцидент сексуалног насиља	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
Да ли су испитаници који су доживели инциденте сексуалног насиља разговарали о томе са било ким и/или контактирали одређене организације, укључујући болнице, лекаре/здравствене установе, социјалне службе, склоништа за жене, организације за подршку жртвама, цркве/верске организације или правне услуге/адвокате.	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
Разлог за нетражење помоћи од таквих организација	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
Да ли је подизање оптужнице на суду или изрицање осуде помогло жртвама сексуалног насиља да превазиђу последице насиља	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
Да ли су испитанице које су искусиле било какву врсту родно заснованог насиља икада покушале да потраже помоћ	DHS	Истраживање домаћинства/разврстани подаци	Кривично	Ishod	Страна потражње
Ако су испитанице које су искусиле било какву врсту родно заснованог насиља покушале да потраже помоћ, коме су се обратиле?	DHS	Истраживање домаћинства	Кривично	Ishod	Strana potražnje

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/резултат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Жртве имају информације и приступ применљивим регионалним и међународним механизмима за индивидуалне/колективне притужбе	Истанбулска конвенција, члан 21	Јавна анкета за жене	Кривично	-	Страна потражње
ОДГОВОР СИСТЕМА ПРАВОСУЂА НА РОДНО ЗАСНОВАНО НАСИЉЕ					
Број притужби у вези са насиљем које су примиле, испитале и решиле надлежне националне институције за људска права	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат/исход	Страна потражње/понуде
Процент издатих заштитних налога у случајевима насиља над женама, сразмерно броју тражених заштитних налога, рашчлањено према врсти кривичног дела и/или врсти пријављеног насиља	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат	Страна понуде
Пресуде и одлуке које користе и обухватају Конвенцију Belém do Pará	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат	Страна понуде
Број судских казни или пресуда о насиљу у породици или било ком другом облику насиља (физичком, сексуалном, психичком, породичном, економском, институционалном, политичком, насиљу на радном месту, сексуалном узнемиравању, политичком узнемиравању, породилском, итд.) према полу, старости, раси, етничком пореклу и социоекономском статусу	MESECVI/CEVI	-	Грађанско/кривично/управно	Резултат	Страна понуде
Број пресуда или одлука у вези са репарацијом жртвама и врста репарације	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат	Страна понуде
Број и проценат случајева пријављених истражном органу за насиље над женама у различитим манифестацијама и насилну смрт жена, према статусу процеса: <ul style="list-style-type: none"> • истрага • оптужба • судска одлука • одбачај • архива 	MESECVI/CEVI	-	Грађанско/кривично/управно	Резултат	Страна понуде
Број и проценат предмета које су кривични судови (рутински и специјализовани) водили за различита кривична дела (насиље над женама, фемцид, покушај фемцида) у односу на број и проценат пресуда (осуђујућих и/или ослобађајућих) које су судови донели (рутински и специјализовани)	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат	Страна понуде
Број и проценат предмета познатих надлежним телима правосудног система о репарацији жена погубљених насиљем или колатералним жртвама у случају насилне смрти жена	MESECVI/CEVI	-	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна потражње

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/резултат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Број осуђујућих пресуда за насиље над женама сразмерно укупном броју пријава	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат	Страна понуде
Број жртава фемцида у последњих 12 месеци, према старости, брачном статусу, узроку смрти и географској локацији	MESECVI/CEVI	-	Кривично	-	Страна потражње
Број кривичног гоњења фемцида са изреченом казном у протеклих 12 месеци сразмерно укупном броју евидентираних случајева	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат	Страна понуде
Број решених случајева који укључују аутохтоне, адолесценткиње, девојке и адолесценткиње са села, одрасле жене и старије жене као жртве насиља	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Резултат	Страна понуде
Да ли су пријаве/притужбе о инцидентима сексуалног узнемиравања биле праћене службеним поступком	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	Исход	Страна потражње
Опште задовољство или незадовољство испитаница контактом који су имале са полицијом у вези са инцидентима сексуалног насиља које су претрпеле	Агенција за основна права – Анкета о добробити и безбедности жена у Европи	Јавна анкета за жене	Кривично	Исход	Страна потражње
Успостављени програми превентивне интервенције и третмана или су добили подршку	Истанбулска конвенција, члан 16	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
БЛАГОВРЕМЕНОСТ ПОСТУПКА					
Просечно време између почетне фазе кривичног поступка за насиље над женама у различитим манифестацијама и/или фемцида и пресуде (осуђујућа или ослобађајућа)	MESECVI/CEVI	-	Кривично	Исход	Страна понуде
КАПАЦИТЕТ					
Људски ресурси / обука					
Да ли сва тужилаштва имају посебно обучене тужиоце за породично и сексуално насиље?	СЕРЕЈ	Национални извештај	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоје посебни повољни аранжмани који се примењују у току судског поступка за следеће категорије угрожених лица: Жртве сексуалног насиља/силовања [...] Жртве насиља у породици [...]	СЕРЕЈ	Национални извештаји	Грађанско/кривично	Процес	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/результат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Политике за обуку судија, тужилаца, бранилаца, адвоката и правосудних органа о теми насиља, као и тематска покривеност и обим, и њихово укључивање у програме правних факултета	MESECVI/CEVI	-	Грађанско/кривично/управно	Ресурс	Страна понуде
Постојање програма обуке за носиоце правосудних функција из перспективе рода и интеркултуралности	MESECVI/CEVI	-	Грађанско/кривично/управно	Ресурс	Страна понуде
Број обученог особља у правосудном систему са становишта родних питања и интеркултуралности	MESECVI/CEVI	-	Грађанско/кривично/управно	Резултат	Страна понуде
Број аутохтоних жена, жена са села на позицијама доношења одлука за решавање сукоба у аутохтоним, руралним заједницама	MESECVI/CEVI	-	Грађанско/кривично/управно – државни/недржавни системи	Ресурс	Страна понуде
Број жена на позицијама одлучивања у тужилаштву, судовима и другим органима управе	MESECVI/CEVI	-	Грађанско/кривично/управно – државни/недржавни системи	Ресурс	Страна понуде
Број државних службеника и јавних функционера који су учествовали у процесима обуке, подизања свести и обуке о питању насиља над женама	MESECVI/CEVI	-	Грађанско/кривично/управно – државни/недржавни системи	Резултат	Страна понуде
Број државних службеника који раде на позицијама које имају директну интеракцију са женама погођеним насиљем над женама у свим његовим облицима: <ul style="list-style-type: none"> • број и проценат службеница у односу на број случајева пријављених установи; • број и проценат жена психолога и психијатара у односу на број случајева пријављених институцијама надлежним за дељење правде • број и проценат социјалних радника у односу на број случајева пријављених институцијама надлежним за дељење правде; • број и проценат жена адвоката у односу на број предмета пријављених институцијама надлежним за саветовање жена у кривичном поступку (као тужиоци или оптужени); • број преводилаца са познавањем права жена. 	MESECVI/CEVI	-	Грађанско/кривично/управно – државни/недржавни системи	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Уставно/кривично/грађанско право/судови	Ресурс/резултат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
	UNROLI	Истраживање јавног мњења Напомена: анализа одговора на ово питање укључује поређење одговора на основу рода	Кривично	Исход	Страна потражње
Постојање програма обуке за релевантне стручњаке који се баве жртвама или починиоцима свих аката насиља обухваћених Истанбулском конвенцијом, о превенцији и откривању таквог насиља, равноправности жена и мушкараца, потребама и правима жртава, као и о томе како спречити секундарну виктимизацију	Истанбулска конвенција, члан 15	-	Кривично	Ресурс	Страна понуде
ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА					
Евиденција базе података са релевантним преседанима из виших савезних и државних судова о насиљу над женама, укључујући документацију о амблематским случајевима	MESECVI/CEVI	-	Кривично/грађанско	Резултат	Страна понуде
Објављивање и приступ информацијама о донетим пресудама и одлукама	MESECVI/CEVI	-	Кривично/грађанско	Исход	Страна понуде
Објављивање и приступ информацијама о девојчицама и адолесценткињама, одраслим женама и старијим женама жртвама насиља, на различитим језицима који се говоре у земљи	MESECVI/CEVI	-	-	Исход	Страна понуде
СТАВОВИ ПРЕМА РОДНО ЗАСНОВАНОМ НАСИЉУ					
Ставови према насиљу: проценат жена које се слажу да је оправдано да муж/партнер туче своју жену/партнерку под одређеним околностима	OECD SIGI	DHS MICS Истраживање светских вредности	-	-	Страна потражње
Да ли испитаница верује да је оправдано да муж удара или туче своју жену у следећим ситуацијама: • ако изађе а да му не каже • ако занемари децу • ако се свађа са њим • ако одбије да има сексуалне односе са њим • ако јој изгори храна	DHS	Истраживање домаћинства, модул за мушкарце и модул за жене	-	-	Страна потражње

ТАБЕЛА 2.3.
Полиција

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Ресурс/результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
ПРИСТУП/УЧИНАК				
Број испитаника који су затражили помоћ од полиције	Афробарометар	Истраживање домаћинства	Исход	Страна потражње
Да ли испитаници или било који члан домаћинства нормално користе полицијску станицу	Истраживање животних услова у Источном Тимору (2007)	Истраживање домаћинства	Исход	Страна потражње
Колико је далеко од куће испитаника полицијска станица у коју обично иду његови/њени укућани?	Истраживање животних услова у Источном Тимору (2007)	Истраживање домаћинства	Ресурс	Страна понуде
Како испитаник обично путује у ову полицијску станицу?	Истраживање животних услова у Источном Тимору (2007)	Истраживање домаћинства	Ресурс	Страна понуде
Колико је времена потребно за путовање од куће испитаника до ове полицијске станице?	Истраживање животних услова у Источном Тимору (2007)	Истраживање домаћинства	Ресурс	Страна понуде
Постојање полицијске службе у заједници Напомена: упитници за заједнице даље укључују следећа питања, која се могу односити на полицију: • да ли заједница има заштитни систем (национална полиција, приватна полиција, из заједнице); • који су проблеми/користи постојеће заштитне службе?	Национално истраживање животних услова у Гватемали	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Ресурс	Страна понуде
Потешкоће у добијању помоћи од полиције	Афробарометар	Истраживање домаћинства	Исход	Страна понуде
Перцепција становништва о улози полиције у контроли криминала у заједници	UNROLI	Анкетирање јавности	Исход	Страна потражње
Задовољство одговором полиције на пријаве кривичних дела	UNROLI	Анкетирање јавности	Исход	Страна понуде
Одговор полиције на захтеве за помоћ („У којој мери се слажете да полиција брзо реагује на захтеве јавности?“)	UNROLI	Стручно истраживање	Исход	Страна понуде
Одговор на инциденте насиља у породици („У којој мери се слажете да полиција реагује озбиљно и компетентно на случајеве насиља у породици?“)	UNROLI	Стручно истраживање	Исход	Страна понуде
Одговор на сексуалне злочине над женама и децом („У којој мери се слажете да полиција озбиљно и компетентно реагује на инциденте сексуалних злочина над женама и децом?“)	UNROLI	Стручно истраживање	Исход	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Ресурс/результат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
Контрола вигилантизма – Способност полиције да спречи људе да узму закон у своје руке (нпр. вигилантизам, насиље мафије)	UNROLI	Стручно истраживање	Исход	Страна понуде
Случајеви убистава са умишљајем решени од стране полиције	UNROLI	Административни подаци	Резултат	Страна понуде
Да ли су у протеклих пет година чланови заједнице изразили потребу за покретањем/побољшањем спровођења закона	2011/12 Етиопска рурална социоекономска анкета	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Исход	Страна потражње
Да ли су у протеклих пет година лидери заједнице организовали дискусију о потреби за покретањем/унапређењем система за спровођење закона на нивоу заједнице	2011/12 Етиопска рурална социоекономска анкета	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	-	Страна потражње/понуде
Да ли су се у протеклих пет година чланови заједнице састали како би одговорили на потребу за покретањем/побољшањем спровођења закона	2011/12 Етиопска рурална социоекономска анкета	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Исход	Страна потражње
Шта је заједница урадила да одговори на потребу за покретањем/унапређењем система за спровођење закона?	2011/12 Етиопска рурална социоекономска анкета	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Исход	Страна потражње/понуде
ЕВИДЕНЦИЈА КРИВИЧНИХ ДЕЛА, ПРИЈАВЉИВАЊЕ И ПОВЕРЕЊЕ У ПОЛИЦИЈУ				
Дела која је полиција евидентирала, по врсти (укључујући сексуални напад, који укључује силовање и сексуално злостављање детета)	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5. издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, углавном од националних дописника	Резултат	Страна понуде
Пријављивање кривичних дела полицији – Процент појединачних жртава које су пријавиле своју виктимизацију полицији у последњих 12 месеци (питања о конкретном органу коме је кривично дело пријављено и степену задовољства постављају се испитаницима који кажу да су пријавили кривично дело)	UNROLI	Анкета за популацију	Ресурс	Страна потражње
Пријављивање кривичних дела од стране жена – Процент виктимизованих жена које су пријавиле своју виктимизацију полицији у последњих 12 месеци (додатно питање се поставља испитаницима који нису пријавили кривично дело полицији: „Да ли сте то пријавили другим властима?“)	UNROLI	Анкета за популацију	-	Страна потражње
Полиција у служби заједнице – да ли становништво сматра да полиција чини онолико колико може да буде од помоћи заједници	UNROLI	Анкета за популацију	-	Страна потражње

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Ресурс/результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Род и поверење у полицију – проценат жена и мушкараца испитаника у јавној анкети који кажу да верују полицији	UNROLI	Анкета за популацију	-	Страна потражње
Перцепција јавности о понашању полиције – да ли становништво сматра да је полиција насилна у контакту са људима	UNROLI	Анкета за популацију	-	Страна потражње
Поверење јавности у полицијске вође	UNROLI	Анкета за популацију	-	Страна потражње
Задовољство полицијом	Живот у Босни и Херцеговини (2004), Истраживање животног стандарда	Истраживање домаћинстава	Исход	Страна потражње
Домаћинства која су доживела крађу или покушај крађе током последњих пет година, по укљученом члану, региону и месту и Домаћинства која су случај крађе пријавила полицији, по регионима и местима	Анкета о животном стандарду Гане	Истраживање домаћинстава	Исход	Страна потражње
Чланови домаћинства који су доживели сексуалне деликте, према региону и месту и Домаћинства која су сексуалне деликте пријавила полицији, по регионима и местима	Анкета о животном стандарду Гане	Истраживање домаћинстава	Исход	Страна потражње
Разлози за непријављивање случајева сексуалних деликата полицији, по регионима	Анкета о животном стандарду Гане	Истраживање домаћинстава	Исход	Страна потражње
Злочини почињени у заједници и починиоци	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	-	Страна потражње
Да ли испитаници пријављују злочине	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Исход	Страна потражње
До чега је довела пријава кривичног дела?	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Исход	Страна понуде
Разлози непријављивања злочина	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Упитник за заједницу (информисана индивидуална анкета)	Исход	Страна потражње
Задовољство полицијским услугама	Живот у Босни и Херцеговини – Упитник у оквиру 4. таласа 2004. године	Истраживање домаћинстава	Исход	Страна потражње

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Ресурс/резултат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
ИНТЕГРИТЕТ, ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ОДГОВОРНОСТ				
Корупција				
Учесталост – Колико често су испитаници морали да плате мито, дају поклон или учине услугу полицајцу да би добили помоћ која им је била потребна, или да би избегли проблем као што је пролазак контролног пункта или избегавање новчане казне или хапшења?	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	-	Страна потражње/понуде
Перцепција јавности о томе да ли је могуће избећи хапшење нуђењем мита полицајцима	UNROLI	Анкета за популацију	-	Страна потражње
Учесталост пријављивања случајева корупције	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Исход	Страна потражње
Да ли су власти предузеле мере по пријему пријава о корупцији	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Исход	Страна понуде
Да ли су грађани који су пријавили корупцију претрпели одмазду или друге негативне последице	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Исход	Страна потражње/понуде
Главни разлози непријављивања корупције полицијских службеника	Афробарометар	Истраживање домаћинстава	Исход	Страна потражње/понуде
Интегритет				
Употреба полицијских овлашћења – да ли полиција користи своја овлашћења за спровођење закона (нпр. хапшење, претрес, привремено одузимање и притвор) строго у складу са законом	UNROLI	Стручно истраживање	Процес	Страна понуде
Употреба силе за добијање признања – да ли се и у којој мери сматра да полиција користи силу за добијање признања	UNROLI	Анкета за популацију	Процес	Страна потражње
Одговорност				
Истрага о недоличном понашању полиције – Способност грађана да покрену истрагу о наводном недоличном понашању полиције	UNROLI	Стручно истраживање	-	Страна потражње/понуде
Процедура за истраживање недоличног понашања полиције – да ли постоји формална процедура прописана законом за независну истрагу озбиљних инцидената недоличног понашања полиције	UNROLI	Преглед докумената	Ресурс	Страна понуде
Број покренутих дисциплинских поступака против судија / државних тужилаца / извршитеља (укупно и по врсти прекршаја) и број изречених санкција (укупно и по врсти санкција)	СЕРЕЈ	Национални извештај	Резултат	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Ресурс/результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Кривично гоњење корупције или недоличног понашања полиције – да ли су наводни инциденти у погледу полицијског понашања или корупције озбиљно истражени и, када то закон захтева, кривично гоњени	UNROLI	Стручно истраживање / административни подаци (Административни подаци ће се користити, када су доступни, за израчунавање процента истрага наводних инцидената у погледу полицијског понашања који су у датој години довели до дисциплинске мере или кривичног гоњења полицијског службеника)	Процес	Страна понуде
Да ли полиција има посебна овлашћења да одустане од поступка, да их условно реши или да изда казнени налог који се рачуна као осуђујућа пресуда? Ако је одговор „да”, која овлашћења имају?	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5.издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, углавном од националних дописника	Ресурс	Страна понуде
Транспарентност				
Јавна доступност извештаја о притужбама полицији	UNROLI	Преглед докумената	Резултат	Страна понуде
Јавни извештаји о полицијским буџетима и расходима	UNROLI	Преглед докумената	Резултат	Страна понуде
Јавни извештаји о смртним случајевима у полицијском притвору или као резултат полицијских радњи	UNROLI	Преглед докумената	Резултат	Страна понуде
ПОСТУПАЊЕ СА ЧЛАНОВИМА РАЊИВИХ ГРУПА				
Перцепција дискриминације од стране полиције – да ли становништво доживљава полицију као орган који праведно и без дискриминације поступа са људима свих група	UNROLI	Анкета за популацију	-	Страна потражње
Постојање и примена политика и процедура прилагођених деци	UNROLI	Преглед докумената	Ресурс/процес	Страна понуде
Постојање и примена политика и процедура за одговор на потребе деце у сукобу са законом и за заштиту њихових права	UNROLI	Стручно истраживање	Ресурс/процес	Страна понуде
Да ли оперативне политике и процедуре пружају одговарајуће смернице полицији која се бави ментално оболелим осумњиченим или починиоцима	UNROLI	Преглед докумената	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Извори података	Ресурс/результат/исход/утицај/процес	Страна потражње/понуде
КАПАЦИТЕТ				
Материјални ресурси				
Доступност опреме за обављање основних полицијских дужности	UNROLI	Стручно истраживање	Ресурс	Страна понуде
Доступност приватних просторија за пријем кривичних пријава и ћелија за задржавање	UNROLI	Подаци са терена	Ресурс	Страна понуде
Доступност капацитета за форензичко тестирање	UNROLI	Стручно истраживање	Ресурс	Страна понуде
Људски ресурси				
Полицијско особље (неразврстано)	Европски извор статистике о криминалу и кривичном правосуђу, 5. издање	Административни и анкетни подаци и судска статистика, углавном од националних дописника	Ресурс	Страна понуде
Перцепција пракси запошљавања као праведних и делотворних	UNROLI	Анкета за популацију	Ресурс	Страна понуде
Накнада – да ли су почетне плате за полицајце довољне за запошљавање и задржавање квалификованих појединаца	UNROLI	Стручно истраживање	Ресурс	Страна понуде
Да ли полиција има неопходне вештине за прикупљање и заштиту физичких доказа	UNROLI	Стручно истраживање	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји функционалан и адекватан процес провере	UNROLI	Стручно истраживање	Ресурс	Страна понуде
Перцепција јавности о ефикасности процеса провере	UNROLI	Стручно истраживање	Ресурс	Страна понуде
Равнотежа полова – Процент полицијског особља које чине жене	UNROLI	Административни подаци	Ресурс	Страна понуде
Компетентност полицијских службеника на првим линијама	UNROLI	Стручно истраживање	Ресурс	Страна понуде
Способност полицијских вођа – Перцепција способности и одлучности полицијских вођа да побољшају капацитете, интегритет и учинак полиције	UNROLI	Стручно истраживање	Ресурс	Страна понуде
Капацитет вођења евиденције – Квалитет и тачност полицијских евиденција о лицима која се држе у притвору	UNROLI	Стручно истраживање/подаци са терена	Ресурс	Страна понуде

ТАБЕЛА 2.4.
Државне услуге

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Ресурс/результат/ исход/ утицај/процес	Страна потражње/ понуде
ПРИСТУП			
Постојање матичне књиге у заједници	Национално истраживање животних услова у Гватемали (2000)	Ресурс	Страна понуде
Да ли су испитаници у протеклих 12 месеци покушали да добију лични документ као што су извод из матичне књиге рођених, возачка дозвола, пасош, бирачка карта или дозвола од владе	Афробарометар	-	Страна потражње
Поднете пријаве за личну карту, обрађене пријаве и преузете личне карте (у датом временском оквиру)	Чињенице и бројке о Кенији 2015	Резултат	Страна потражње/ понуде
ПРОЦЕДУРЕ			
Потешкоће у добијању потребног документа	Афробарометар	Резултат	Страна понуде
КОРУПЦИЈА			
Учесталост – Колико често су испитаници дали мито, дали поклон или учинили услугу државном службенику да би добили документ који им је био потребан?	Афробарометар	Исход	Страна понуде
Да ли су власти предузеле мере по пријему пријава о корупцији	Афробарометар	Процес	Страна понуде
Да ли су грађани који су пријавили корупцију претрпели одмазду или друге негативне последице	Афробарометар	Исход	Страна потражње/ понуде
Главни разлози непријављивања корупције државних службеника	Афробарометар	Исход	Страна потражње
Да ли су власти предузеле мере по пријему пријава о корупцији	Афробарометар	Процес	Страна понуде
Да ли су грађани који су пријавили корупцију претрпели одмазду или друге негативне последице	Афробарометар	Исход	Страна потражње/ понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

ТАБЕЛА 2.5.

Индикатори приступа правди који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Уставно/грађанско/ кривично право / судови	Ресурс/резултат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
ПРАВНА ПОМОЋ И ЗАСТУПАЊЕ				
Доступност правне подршке/заступање/правна помоћ				
Број предмета упућених суду за које је додељена правна помоћ	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Резултат	Страна понуде
Број предмета који нису изнети пред суд (ванпарнични предмети или предмети који нису изнети пред суд, као што су правне консултације и алтернативно решавање спорова) за које је одобрена правна помоћ	СЕРЕЈ	Грађанско	Резултат	Страна понуде
Укупан број адвоката који раде у вашој земљи, укључујући правне саветнике који не могу да заступају своје клијенте на суду	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Одговорност адвоката				
Број покренутих дисциплинских поступака против адвоката Укупно и по врсти недоличног понашања	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Резултат	Страна понуде
Број санкција Укупно и по врсти санкције	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Резултат	Страна понуде
ДОСТУПНОСТ ПРАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА				
Преваленција насиља / стопе пријављивања				
Број жена жртава сексуалних деликата, према старости, расном или етничком пореклу и социоекономском статусу	MESECVI14	Кривично	-	Страна потражње
Стопа непријављеног насиља – број девојчица и адолесценткиња, одраслих жена и старијих жена које су биле жртве различитих облика насиља у последњих 12 месеци и које нису пријавиле те акте насиља подељен са укупним бројем жена у својим старосним групама	MESECVI	Кривично	-	Страна потражње
Број жена које су полицији уложиле притужбе на насиље	MESECVI	Кривично	Исход	Страна потражње
Број корисника правосуђа који су користили услуге телефонских линија	MESECVI	-	-	Страна потражње
Број притужби у вези са насиљем које су примиле, испитале и решиле надлежне националне институције за људска права	MESECVI	Кривично	Резултат/исход	Страна потражње/ понуде
Број корисника услуга бесплатног правног заступања, било јавних или приватних, са државним субвенцијама или без државних субвенција	MESECVI	Кривично	Резултат	Страна потражње

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Уставно/грађанско/ кривично право / судови	Ресурс/результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Број и проценат девојчица и адолесценткиња, одраслих жена и старијих жена које имају приступ комплету за хитне случајеве у институцијама	MESECVI	Кривично	Резултат/исход	Страна потражње
Географска доступност				
Број судова који се сматрају правним лицима (административним структурама) и географске локације	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Језик				
Број акредитованих или регистрованих судских тумача	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
БЛАГОВРЕМЕНОСТ ПРОЦЕСА				
Број правних предмета осим кривичних, за првостепене, другостепене и највише судове: Предмети у току 1. јануара Пристигли предмети Решени предмети Предмети у току 31. децембра	СЕРЕЈ	Грађанско	Резултат	Страна потражње/ понуде
Број кривичних предмета за првостепене, другостепене и највише судове: Предмети у току 1. јануара Пристигли предмети Решени предмети Предмети у току 31. децембра	СЕРЕЈ	Грађанско	Резултат	Страна потражње/ понуде
Број предмета парница за развод брака, отказ, несолвентност, разбојништво и умишљајно убиство примљених и процесуираних од стране првостепених судова Предмети у току 1. јануара Пристигли предмети Решени предмети Предмети у току 31. децембра	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Процес	Страна потражње/ понуде
Просечна дужина поступка (горенаведених предмета) у данима (од дана подношења захтева за судско преиспитивање) процент одлука које су предмет жалбе процент предмета у току дуже од три године Просечна дужина пред првостепеним судом (у данима) Просечна дужина пред другостепеним судом (у данима) Просечна дужина пред трећестепеним судом (у данима) Просечна дужина укупног поступка (у данима)	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Процес	Страна потражње/ понуде
Просечно време између почетне фазе кривичног поступка за насиље над женама у различитим манифестацијама и/или фемцида и пресуде (осуђујућа или ослобађајућа)	MESECVI	Кривично	Исход	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
- Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Уставно/грађанско/ кривично право / судови	Ресурс/результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
ПРОЦЕДУРЕ				
Правичност/одсуство дискриминације				
<i>Поступање према деци од стране суда</i>				
Да ли судије које суде у предметима који укључују децу као окривљене примењују поступке посебно дизајниране за децу	UNROLI	Кривично	Процес	Страна понуде
Посебни поступци за децу жртве или сведоке злочина – Да ли су судови и тужилаштво усвојили мере прилагођене деци за поступање у случајевима који укључују децу жртве или сведоке злочина	UNROLI	Кривично	Процес	Страна понуде
Прописани поступак				
Процент првостепених кривичних пресуда у одсуству	CEPEJ	Кривично	Резултат	Страна понуде
ОДГОВОР СИСТЕМА ПРАВОСУЂА НА НАСИЉЕ НАД ЖЕНАМА				
Број притужби у вези са насиљем које су примиле, испитале и решиле надлежне националне институције за људска права	MESECVI	Кривично	Резултат/исход	Страна потражње/ понуде
Процент издатих заштитних налога у случајевима насиља над женама, сразмерно броју тражених заштитних налога, рашчлањено према врсти кривичног дела и/или врсти пријављеног насиља	MESECVI	Кривично	Резултат	Страна понуде
Пресуде и одлуке које користе и обухватају Конвенцију Belém do Pará ¹⁵	MESECVI	Кривично	Резултат	Страна понуде
Број судских казни или пресуда о насиљу у породици или било ком другом облику насиља (физичком, сексуалном, психичком, породичном, економском, институционалном, политичком, насиљу на радном месту, сексуалном узнемиравању, политичком узнемиравању, породичном, итд.) према полу, старости, раси, етничком пореклу и социоекономском статусу	MESECVI	Грађанско/ управно/ кривично	Резултат	Страна понуде
Број пресуда или одлука у вези са репарацијом жртвама и врста репарације	MESECVI	Кривично	Резултат	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Уставно/грађанско/ кривично право / судови	Ресурс/результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Број и проценат случајева пријављених истражном органу за насиље над женама у различитим манифестацијама и насилну смрт жена, према статусу процеса: <ul style="list-style-type: none"> • истрага • оптужба • судска одлука • одбачај • архива 	MESECVI	Кривично/управно/ грађанско	Резултат	Страна понуде
Број и проценат предмета које су кривични судови (рутински и специјализовани) водили за различита кривична дела: насиље над женама, фемцид, покушај фемцида у односу на број и проценат пресуда (осуђујућих и/или ослобађајућих) које су судови донели (рутински и специјализовани)	MESECVI	Кривично	Резултат	Страна понуде
Број и проценат предмета познатих надлежним телима правосудног система о репарацији жена погођених насиљем или колатералним жртвама у случају насилне смрти жена	MESECVI	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна потражње
Број осуђујућих пресуда за насиље над женама сразмерно укупном броју пријава	MESECVI	Кривично	Резултат	Страна понуде
Број жртава фемцида у последњих 12 месеци, према старости, брачном статусу, узроку смрти и географској локацији	MESECVI	Кривично	-	Страна потражње
Број кривичног гоњења фемцида са изреченом казном у протеклих 12 месеци сразмерно укупном броју евидентираних случајева	MESECVI	Кривично	Резултат	Страна понуде
Број решених случајева који укључују аутохтоне, адолесценткиње, девојке и адолесценткиње са села, одрасле жене и старије жене као жртве насиља	MESECVI	Кривично	Резултат	Страна понуде
ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ОДГОВОРНОСТ				
Број уважених жалби и висина накнаде корисницима (у периоду од 12 месеци) за притужбе на функционисање правосудног система	CEPEJ	Грађанско/кривично	Резултат	Страна понуде
¹⁶ Да ли у судовима имате редован систем праћења судских активности у вези са: <ul style="list-style-type: none"> • бројем пристиглих предмета; • бројем донетих одлука; • бројем одложених предмета; • дужином поступка? 	CEPEJ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Уставно/грађанско/ кривично право / судови	Ресурс/результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
¹⁷ Да ли постоји специјализована институција одговорна за прикупљање статистичких података о функционисању судова и правосуђа?	СЕПЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли ова институција на интернету објављује статистику о функционисању сваког суда?	СЕПЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли су појединачни судови обавезни да припремају годишњи извештај о раду?	СЕПЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли пратите заостале предмете и предмете који се не обраде у разумном временском оквиру за: • грађанскоправне предмете; • кривичноправне предмете; • управне предмете?	СЕПЕЈ	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Да ли пратите време чекања током судских поступака?	СЕПЕЈ	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји систем за процену укупног (неометаног) функционисања судова на основу плана евалуације (плана посета) који је унапред договорен?	СЕПЕЈ	Грађанско/ кривично/ управно	Ресурс	Страна понуде
Да ли постоји систем за праћење и оцењивање рада јавног тужилаштва?	СЕПЕЈ	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Који је, на нивоу од годину дана, број успешних случајева оспоравања рада судије ако странка сматра да судија није непристрасан?	СЕПЕЈ	Грађанско/кривично	Резултат	Страна понуде
Број предмета у вези са чланом 6 Европске конвенције о људским правима о трајању и неизвршењу	СЕПЕЈ	Грађанско/кривично	Резултат	Страна понуде
Број покренутих дисциплинских поступака против судија / државних тужилаца / извршитеља (укупно и по врсти прекршаја) и број изречених санкција (укупно и по врсти санкција)	СЕПЕЈ	Грађанско/ управно/ кривично	Резултат	Страна понуде
ЕФИКАСНО ИЗВРШЕЊЕ				
Да ли постоји систем за мерење дужине извршних поступака: • за грађанске предмете; • за управне предмете?	СЕПЕЈ	Грађанско/управно	Процес	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Уставно/грађанско/ кривично право / судови	Ресурс/результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
КАПАЦИТЕТ				
Људски ресурси				
Процент судија које су жене	UNROLI	Кривично/грађанско	Ресурс	Страна понуде
Процент судија које су жене	UNODC	Кривично/грађанско	Ресурс	Страна понуде
Процент судија које су жене	Родна статистика Светске банке (нема доступних података)	Кривично/грађанско	Ресурс	Страна понуде
Број судија у уставном суду и број судија у уставном суду који су жене	WBL	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Да ли је главни судија жена	WBL	Уставно	Ресурс	Страна понуде
Број професионалних судија, према полу, у: <ul style="list-style-type: none"> • првостепеним судовима • другостепеним судовима • врховним судовима 	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Број председника судова (професионалних судија), према полу	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Број професионалних судија који повремено раде у судовима и који су као такви плаћени	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Број непрофесионалних судија који нису плаћени, али који евентуално могу добити једноставну надокнаду трошкова	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Број несудијског особља које ради у судовима за судије, према полу	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Број јавних тужилаца, по полу, на: <ul style="list-style-type: none"> • првостепеном нивоу • другостепеном нивоу • нивоу врховног суда 	СЕРЕЈ	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Број шефова тужилаштва, по полу	СЕРЕЈ	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Број особља (недржавних тужилаца) у служби јавног тужилаштва	СЕРЕЈ	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Број (правних лица) првостепених специјализованих судова (или посебних судских налога)	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде

- Индикатори који се фокусирају на родне елементе приступа правди
 Индикатори који се ослањају на административне податке

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Уставно/грађанско/ кривично право / судови	Ресурс/результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
Број првостепених судова (географских локација) надлежних за предмет који се односи на: <ul style="list-style-type: none"> • наплату дуга за спорове мале вредности; • отпуштање; • пљачку. * од испитаника се тражи да дају дефиницију спорова мале вредности	СЕРЕЈ	Грађанско/кривично	Ресурс	Страна понуде
Да ли сва тужилаштва имају посебно обучене тужиоце за породично и сексуално насиље	СЕРЕЈ	Кривично	Ресурс	Страна понуде
Број обученог особља у правосудном систему са становишта родних питања и интеркултуралности	МЕСЕЦИ	Грађанско/ кривично/ управно	Резултат	Страна понуде
Број аутохтоних жена, жена са села на позицијама доношења одлука за решавање сукоба у аутохтоним, руралним заједницама	МЕСЕЦИ	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни системи	Ресурс	Страна понуде
Број жена на позицијама одлучивања у тужилаштву, као и у судовима и другим органима управе	МЕСЕЦИ	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни системи	Ресурс	Страна понуде
Број државних службеника и јавних функционера који су учествовали у процесима обуке, подизања свести и обуке о питању насиља над женама	МЕСЕЦИ	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни системи	Ресурс	Страна понуде
Број државних службеника који раде на позицијама које имају директну интеракцију са женама погођеним насиљем над женама у свим његовим облицима: <ul style="list-style-type: none"> • број и проценат службеница у односу на број случајева пријављених установи; • број и проценат жена психолога и психијатара у односу на број случајева пријављених институцијама надлежним за дељење правде; • број и проценат социјалних радника у односу на број случајева пријављених институцијама надлежним за дељење правде; • број и проценат жена адвоката у односу на број предмета пријављених институцијама надлежним за саветовање жена у кривичном поступку (као тужиоци или оптужени); • број преводилаца са познавањем права жена. 	МЕСЕЦИ	Грађанско/ кривично/ управно – државни/ недржавни системи	Ресурс	Страна понуде

Потциљ/индикатор	Израдио/користио	Уставно/грађанско/ кривично право / судови	Ресурс/результат/ исход/утицај/ процес	Страна потражње/ понуде
АЛТЕРНАТИВНО РЕШАВАЊЕ СПОРОВА				
Број акредитованих или регистрованих медијатора који се баве судском медијацијом	СЕРЕЈ	Грађанско	Страна понуде	Страна понуде
Број поступака судске медијације, по врсти предмета	СЕРЕЈ	Грађанско	Резултат	Страна понуде
ПОЛИЦИЈА				
Остварени приступ				
Случајеви убистава са умишљајем решени од стране полиције	UNROLI	Резултат	Страна понуде	Страна понуде
Одговорност				
Кривично гоњење корупције или недоличног понашања полиције – да ли су наводни инциденти у погледу полицијског понашања или корупције озбиљно истражени и, када то закон захтева, кривично гоњени	UNROLI		Резултат/процес	Страна понуде
Капацитет				
Равнотежа полова – Процент полицијског особља које чине жене	UNROLI		Ресурс	Страна понуде

ТАБЕЛА 2.6.

Мени индикатора за процену сектора правосуђа у осетљивим државама које је обезбедила g7+¹⁸

Услови у правосуђу	Капацитет правосудних институција	Учинак правосудних институција
<ul style="list-style-type: none"> • проценат поверења у систем обичајног правосуђа, проценат поверења у формални правосудни систем • проценат становништва које сматра да има приступ правди • проценат становништва које тражи обештећење и верује у правосудни систем 	<ul style="list-style-type: none"> • Укупна буџетска издвајања за сектор правосуђа од укупног државног буџета • проценат укупног буџета издвојеног за сектор правосуђа и расходи • проценат националног буџета издвојеног за сектор правосуђа • Буџет додељен правосуђу у последњих 5 година и делотворно реализован 	<ul style="list-style-type: none"> • Перцепција укупног учинка правосудног система • проценат јавности који сматра да је правосудни систем (правосуђе) независан
<ul style="list-style-type: none"> • Број кривично гоњених и кажњених случајева корупције у правосуђу • Број документованих случајева корупције у правосуђу који су законом санкционисани • Број кривично гоњених и кажњених починилаца међу елитом • Број предмета који укључују државне актере и јавне личности који су обрађени и кривично гоњени пред судом • Број случајева произвољности забележених у последњих 5 година 	<ul style="list-style-type: none"> • Постојање закона као што су: * Закон о сексуалном насиљу, Закон о заштити деце • Постојање структуре одговорне за доступност специфичних закона (потциљ) / број закона који су доступни. • Укључивање традиционалних правних норми у правни кодекс (потциљ) • Број обичајних правних питања/предмета која/ који допуњују или су усклађена/усклађени са законским системом и проценат случајева решених пред традиционалним/обичајним правосудним системима 	<ul style="list-style-type: none"> • Извештај Врховног савета судства којим се поново потврђује независност правосуђа • Број тужби суду од стране појединаца или организација против државе због кршења међународних норми • Број/процент запослених у правосуђу који су кривично гоњени и осуђени за корупцију • Списак кажњених елитних починилаца • Број извршених произвољних хапшења • Број лица у незаконитом притвору по округу
<ul style="list-style-type: none"> • Број починилаца кривичних дела одговорних за силовања и зверства који су кривично гоњени и кажњени • Број случајева кршења људских права који се решавају • Број сиромашних који примају бесплатне правне услуге • Број/процент случајева кршења људских права који су били предмет суђења и у којима је донета осуђујућа пресуда 	<ul style="list-style-type: none"> • Постојање плана и програма реформи. Буџет за реформе. • Доступност годишњег извештаја Високог савета судства • Постојање плана и програма запошљавања и пензионисања • Побољшање статуса и платних скала судија (потциљ) 	<ul style="list-style-type: none"> • Процент решених предмета од укупног броја пријављених случајева на годишњем нивоу • Број примљених и кривично гоњених случајева корупције • Број кривично гоњених предмета земљишних спорова • Број жртава које су обештећене • Број извршених судских одлука • Број и обухват консултација о законодавству од јавног интереса • Број кривично гоњених случајева сексуалног насиља • Дужина казни сексуалних преступника • Постојање судова за малолетнике широм земље • Број судија постављених у судове за малолетнике

Услови у правосуђу	Капацитет правосудних институција	Учинак правосудних институција
<ul style="list-style-type: none"> • Списак предузетих корака ка приближавању правосудног система и грађана. • Број затворених „про вопо“ случајева 	<ul style="list-style-type: none"> • Дистрибуција правосудних структура по покрајинама, округу и територији (потциљ) • Расподела судија за прекршаје / вишег суда у округу и регионима • Удео јавних бранилаца у укупном становништву по округу • Однос адвоката на 100.000 затвореника • Број судија на 100.000 становника • Однос затвореника и затворских одељења по регионима • Однос затвореника и ћелијског простора 	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведене су мере како би се помогло сиромашнима да остваре приступ формалном правосуђу (потциљ) • Процент становништва са свешћу о законским и људским правима
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање програма обуке за људе који спроводе традиционалну правду • Број посета званичника из формалног правосудног система традиционалним правосудним институцијама. 	<ul style="list-style-type: none"> • Број потпуно обученог и додељеног правосудног особља (судије и судије за прекршаје, тужиоци, јавни браниоци, службеници у поправним институцијама, адвокати и особље) • Број жена ангажованих у правосуђу • Број примљених судија годишње • Број судија и другог судског особља које одлази у пензију годишње • Број обучених судија и другог правосудног особља годишње • Број моралних разговора које је одржао шеф правосудне институције пред судским особљем и судијама 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Број изграђене и обновљене правосудне инфраструктуре у последњих 5 година. Број потпуно опремљених судова. • Број војних судова који су успостављени и раде • Број изграђених мировних судова • Број локалних судова основаних за разматрање случајева силовања 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Доступност одвојеног притвора за жене и децу • Постојање посебне одеће, кревета и постељине за затворенике • Оброци који се служе затвореницима су довољни, разноврсни и избалансиран • Постојање унутрашњих дворишта / библиотека / соба за посетиоце / радионица за обуку у затворима 	

ОКВИР 1.

Индикатори приступа правди који користе и/или се ослањају на податке које прикупљају владе

Иако су већину индикатора у горњим табелама израдиле и користе их међународне организације и организације цивилног друштва (као што су УН, Светска банка, OECD, OAS, Савет Европе, Глобални интегритет и Пројекат светске правде), владе користе одређена мерила којим директно прикупљају податке на које се ти индикатори ослањају.

1. Европска комисија за ефикасност правосуђа.

Европска комисија за ефикасност правосуђа Савета Европе (СЕРЕЈ) осмислила је свеобухватан скуп индикатора које користи за процену правосудних система држава чланица. Од држава чланица се тражи да припреме извештаје као одговор на упитник СЕРЕЈ-а, на основу административних и других података које редовно прикупља влада. Као што показују табеле 2.1 до 2.5, СЕРЕЈ тражи од влада да доставе податке о бројним димензијама приступа правди, укључујући следеће:

- правна помоћ и заступање;
- приступ правосудним институцијама;
- благовременост процеса;
- процедуре;
- независност судства;
- транспарентност и одговорност;
- права жртава кривичних дела;
- извршење;
- капацитет;
- специјални судови и поступци;
- алтернативно решавање спорова;
- насиље у породици.

Државе чланице дају писани одговор на упитник, дајући тражене податке, осим ако подаци нису доступни или специфична димензија обухваћена индикатором није применљива на правосудни систем земље. Подаци које прикупљају и обезбеђују државе укључују административне податке, као што

су број судија и тужилаца (укључујући број судова и географску локацију, број судија и тужилаца који су жене), ток предмета, трајање предмета, број предмета за које је додељена правна помоћ, између осталог, и друге „објективне податке“ о постојању закона, институција и процедура.

2. Истраживања животног стандарда. Студија мерења животног стандарда (LSMS) јесте програм који се спроводи у оквиру Групе за истраживање развоја Светске банке. На захтев националних влада, тимови LSMS раде са националним статистичким заводима на осмишљавању и имплементацији истраживања домаћинстава која се фокусирају на питања идентификована као национални приоритети, као што су образовање, здравство, пољопривреда, рад, приступ финансијама и миграција. Узоркован је мали број истраживања животног стандарда за потребе овог мапирања. Иако у (веома) различитом степену, истраживања животног стандарда укључују индикаторе везане за правосуђе – неки се посебно фокусирају на елементе приступа правди.

Уопштено говорећи, ови индикатори настоје да обухвате специфичне аспекте приступа правди, који покривају правне потребе (тј. главне узроке сукоба у заједници), поступке испитаника када је дошло до сукоба или спора, разлоге за непријављивање сукоба/спора и задовољство правосудним институцијама. Проширено истраживање животних услова у Источном Тимору (2008) има најсвеобухватнији скуп индикатора приступа правди међу упитницима који су узорковани. Укључује, нарочито, одељке о „мишљењима о правосуђу“ и „перцепцијама о правосуђу“ који настоје да обухвате ставове испитаника према одређеним питањима (нпр. да ли жени треба дати могућност да говори сама за себе у традиционалном *adat* процесу) као и перцепцијама/познавању закона (нпр. да ли жена може да добије развод без одобрења мушкарца).

3. Демографска и здравствена истраживања. Уз финансијску помоћ Агенције Сједињених Држава за међународни развој (USAID), Демографска и

здравствена истраживања (DHS) имају за циљ прикупљање података о здрављу и демографским трендовима у земљама у развоју. Уз техничку помоћ тимова USAID-а, дизајн истраживања и прикупљање података предводи држава. Без обзира на њихов фокус, истраживања у оквиру DHS-а укључују неколико питања везаних за правосуђе. Од посебног интереса су питања о искуству испитаника са родно заснованим насиљем и избор форума за жртве које су предузеле одређене кораке. Остала питања обухватају ставове према насиљу у породици и власништву над кућом, укључујући постојање власничког листа и уврштавање имена испитаника у тај лист – све разврстано по полу.

4. Механизам за праћење Конвенције Belém do Pará (MESECVI) – „Индикатори напретка за мерење спровођења Међуамеричке конвенције о спречавању, кажњавању и искорењивању насиља над женама, Конвенција ‘Belém do Pará’, коју је усвојио Комитет експерата (CEVI) 21. маја 2013”. Ови индикатори, осмишљени кроз опсежан и инклузиван консултативни процес међу државама чланицама Организације америчких држава (OAS/OEA) које су везане Конвенцијом Belém do Pará, настоје да обезбеде сет стандардизованих алата за мерење напретка ка примени конвенције. Сет укључује део који се фокусира на приступ правди и покрива аспекте као што су: постојање законодавства које признаје право жена на живот без насиља; постојање законодавства које обезбеђује права жртава на правично суђење и на обезбеђење заштитних мера; присуство институција и процедура за пријављивање, истрагу, гоњење и кажњавање насиља над женама; распрострањеност насиља међу женама; стопа пријављивања; и одговор правосудног система на случајеве насиља над женама – укључујући људске ресурсе и пружање посебне обуке за професионалце у правосуђу. Слично механизму CEPEJ, од влада се тражи да одговоре на захтев MESECVI за подацима. Иако тек треба да буду завршени и имплементирани, индикатори напретка за мерење имплементације Конвенције Belém do Pará ће катализирати напоре влада да прикупе релевантне податке.

5. Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција). Конвенција доноси обавезе истраживања и прикупљања података за државне чланице. Конкретно, члан 11 захтева од државних чланица да „прикупљају разврстане релевантне статистичке податке у редовним интервалима о случајевима свих облика насиља обухваћених овом конвенцијом” и да „настоје да у редовним интервалима спроводе истраживања заснована на популацији како би се проценила распрострањеност и трендови у свим облицима насиља обухваћених овом конвенцијом”. Поред тога, државе морају периодично да извештавају Групу експерата за борбу против насиља над женама и насиља у породици (GREVIO) о свом напретку у примени конвенције, обезбеђујући податке прикупљене у областима које конвенција обухвата.^{19 20}

6. Административни подаци које прикупљају владине агенције и национални статистички заводи. Државне агенције обично прикупљају и ажурирају податке који се односе на правосуђе. Министарства правде, преко канцеларија за судску статистику, када постоје, воде евиденције о броју запослених у правосуђу и исплаћеним платама и прикупљају податке о току предмета, пријављивању кривичних дела, истрази, кривичном гоњењу и изрицању казни. Национални статистички заводи такође прикупљају и објављују податке који се односе на правосуђе, као што је однос судија и броја становника или број корисника услуга правне помоћи.

Поред индикатора укључених у алате за прикупљање података као што су извештај CEPEJ, LSMS и DHS, мапирање укључује индикаторе које користе национални статистички заводи Гане, Кеније, Монголије и Камеруна. Ови индикатори су укључени у мапирање да би се обезбедио преглед врсте података које владе и национални статистички заводи редовно прикупљају. Избор пружа примере из различитих региона и ни у ком случају није комплетан.

2.3.

Недостаци у постојећим мерама за приступ правди

2.3.1. Фокус на страну понуде и улазне индикаторе

Кратак поглед на горње табеле показује да је универзум постојећих мера приступа правди огroman и разнолик, и да покрива већину димензија ланца правосуђа. Листа укључује индикаторе који се разликују по природи, који обухватају аспекте приступа правди из различитих углова и са различитим нивоима грануларности. Неки, као што су индикатори Глобалног интегритета, шири су у својој формулацији и покушавају да обухвате сложене ситуације које одражавају интеракције различитих елемената и актера правосудних система. Други, попут индикатора које користи СЕРЕЈ, конкретнији су и нуде детаљан портрет приступа правној машинерији, зумирајући његове различите елементе. Без обзира на ову разноликост, постоје области приступа правди које су занемарене, неистражене и неизмерене. Јасан тренд који је наглашен мапирањем је фокус на аспекте приступа правди са стране понуде, док су елементи на страни потражње далеко мање документовани. Штавише, већина индикатора мери ресурсе у систему, као што је постојање одређених институција или прописа, а мањи број се бави крајњим резултатима правосудног процеса и утицајем који неки од његових елемената имају на кориснике.

2.3.2. Правне потребе и препреке за приступ

Постоји неколико примера²¹ прикупљања и анализе података који имају за циљ да изграде базу знања на страни потражње у правосудном систему; односно о потребама и изазовима са којима се сусрећу намеравани корисници и крајњи корисници услуга правосуђа. Подаци о главним изазовима са којима се суочавају жене и мушкарци у приступу правди били би најкориснији за креирање политика и интервенција, као и за мерење напретка ка приступачнијем правосудном систему. Поред тога, било би корисно сазнати више о главним утуживим питањима (или питањима која се могу решити правним средствима) са

којима се сусрећу грађани. Иако постоје индикатори и прикупљени подаци о новим предметима, систематска анализа таквих података разврстаних по полу и врсти предмета допринела би разумевању главних питања због којих жене и мушкарци траже правду. Иако нису индикатор сами по себи, такви подаци би требало да представљају базу доказа за осмишљавање смислених индикатора специфичних за контекст и пол.

2.3.3. Свест о правима, правним лековима, институцијама и правна писменост

Иако је признат као суштински елемент приступа правди,²² мало је података о томе колико жене и мушкарци знају о својим правима и о томе шта представља утуживо питање, које су институције задужене за решавање контроверзи и притужби, као и процедуре и механизми путем којих се њихова права могу заштитити и остварити. Документовање нивоа правне писмености и свести је заиста велики изазов. Захтева осмишљавање питања тако да испитаници разумеју шта им се поставља; администрирање анкета на начин који минимизира ризик од навођења испитаника на један одговор у односу на други; тумачење података и разумевање шта је заправо недостатак знања а који се може приписати укоренењем ставовима, друштвеним вредностима и одређеним перцепцијама правосудног система, а ништа од тога није лак задатак. Међутим, учење о нивоима правне свести и писмености, као и празнинама у таквом знању између мушкараца и жена, од суштинског је значаја за усмеравање интервенција и креирање политика.²³

2.3.4. Исходи правосуђа

Постојећи индикатори указују на ефикасност и правичности судског процеса. Али такође је важно знати какви су трендови у погледу исхода случајева и, употпуњујући такве информације, како се људи осећају када се суоче са тим исходима. Разврставање података о исходима према полу (тужиоца, окривљеног, починиоца и жртве) и врсти предмета могло би да пружи драгоцене информације о ставовима и пристрасностима судија, као и о перцепцији јавности о раду правосуђа.

2.4.

Интегрисање рода у индикаторе приступа правди – недостатак разврставања и анализе родно осетљивих података

Изазови са којима се жене суочавају у приступу правди ретко се откривају постојећим алатима за процену и мерење. Док се многи индикатори приступа правди баве областима у којима су жене у заостатку у односу на мушкарце, недостатак разврстаних података и неуспех комбиновања различитих скупова података (нпр. просечна удаљеност судова од корисника заједно са доступношћу превозних средстава женама) чине ситуацију неравномерног приступа нејасном. Неке области приступа правди су посебно релевантне за жене и требало би да буду предмет родно осетљиве анализе.

2.4.1. Географска и економска доступност

Географска дистрибуција судова је суштински елемент приступа правди, а различити актери²⁴ су осмислили и користе бројне индикаторе да би је измерили. Удаљеност судова и време путовања јасно утичу и на мушкарце и на жене и то у различитом степену, у зависности од тога да ли живе у урбаним или руралним срединама или имају приступ превозним средствима, као и од њихове економске ситуације. Међутим, жене су често у неповољнијем положају у поређењу са мушкарцима, а то је у врло малој мери обухваћено постојећим индикаторима. Жене ће вероватно имати мањи приступ превозним средствима и економским средствима да плате своја путовања; већа је вероватноћа да ће имати ограничену покретљивост, а посебно су погођене недостатком времена. Недостатак установа за бригу о деци до којих жене могу лако доћи у близини њихове куће или у зградама суда такође је важан елемент који утиче на способност жена да приступе правди. Поред тога, специјализовани судови који се баве питањима од посебног значаја за жене, као што су породични судови или судови за спорове мале вредности, као и специјалне јединице полиције и тужилаштва (као што су оне које се баве родно заснованим насиљем и насиљем у породици) обично се налазе у урбаним подручјима, често у главном граду округа или покрајине. Трошкови процедура такође могу представљати већу препреку приступу за

жене него за мушкарце, с обзиром на неравномерну расподелу ресурса домаћинства и просечно ниже приходе домаћинстава која воде жене у поређењу са домаћинствима која воде мушкарци.

2.4.2. Приступ правним саветима, заступање и правна помоћ

Исто тако, доступност правних стручњака који пружају приступачне савете и услуге заступања у судским поступцима је од суштинског значаја за гарантовање приступа правди за све. Међутим, жене могу имати више користи од доступности правне помоћи, а, с друге стране, несразмерно трпе због недостатка исте. Ниже стопе писмености и знања службених језика од мушкараца, ограничен приступ медијима и, често, јавном животу, вероватно ће довести до ниже свести о правима, процедурама и доступним механизмима за решавање спорова. Иако постоје индикатори који мере доступност и квалитет правне помоћи и заступања и услуга правне помоћи, недостају мере и подаци који би објаснили како жене и мушкарци доживљавају такве услуге и на које специфичне начине су погођени њиховим недостатком.

2.4.3. Обука о родним питањима за правнике и правосуђе

Мерење стручног усавршавања за судије и тужиоце ретко је укључено у корпус индикатора за мерење капацитета правосудног система. Од осам прегледаних извора, само извештај СЕРЕЈ покрива ову област. Још мање пажње се придаје специфичној обуци о родној равноправности – усмереној на изградњу капацитета правосудних стручњака да идентификују родно специфичне потребе и изазове у правосудном процесу и на одговарајући начин одговоре на њих, као и на јачање њиховог знања о конкретним законима, прописима и процедурама за решавање области као што су родно засновано насиље и насиље у породици. Само један од индикатора СЕРЕЈ о обуци бави се родно повезаним аспектима правосуђа: прати да ли сва тужилаштва имају посебно обучене тужиоце за породично и сексуално насиље.

2.4.4. Пут напред – Промена парадигме у прикупљању и анализи података

Као што је наведено, са изузетком индикатора о родно заснованом насиљу и насиљу над женама, само мали број индикатора наведених у горњим табелама

бави се изазовима са којима се суочавају жене у приступу правди. Такви индикатори су груписани око специфичних области, укључујући постојање правног оквира који даје једнака права женама и мушкарцима и једнаку заступљеност у правним и правосудним професијама. Међутим, општи индикатори који процењују аспекте приступа правди који утичу и на мушкарце и на жене могу пружити драгоцене информације о родним разликама у приступу ако се подаци на које се ослањају систематски разврставају и анализирају заједно са демографским подацима који истичу родне разлике у одређеним областима.

И заиста, да би правосудни систем осигурао приступ свима, мора бити у могућности да открије и одговори на потребе и изазове свих корисника. Суштински корак у том правцу је употреба мерних алата који могу да

обухвате сложenu природу стране потражње у сектору правосудја и објасне различите начине на које жене и мушкарци доживљавају правду и различите препреке са којима се суочавају. На пример, да би се обухватио степен и специфични начини на које препреке географској и економској приступачности утичу на жене и мушкарце, податке треба систематски разврстати и прикупљати и податке о перцепцији како би допунили административне и теренске податке о локацији судова и трошковима поступака. Поред тога, анализа података треба да укључи корелацију са разврстаним подацима о расподели ресурса унутар домаћинства, приступу превозним средствима, родним улогама у друштву и домаћинству, стопама писмености и нивоу правне свести.

ОКВИР 2.

Трендови и недостаци у индикаторима приступа правди који користе и/или се ослањају на податке које прикупљају владе

Индикатори намењени владама и подаци који се као резултат тога прикупљају разликују се по природи и служе различитим сврхама. Неки, као што су индикатори СЕРЕЈ, они које прикупљају административна или статистичка тела унутар сектора правосудја и, у одређеној мери, индикатори МЕСЕСВИ, настоје да процене структурне и функционалне аспекте правосудне машинерије – као што су одзивност, ефикасност, делотворност и одговорност. Други, као што су индикатори укључени у нека од истраживања животног стандарда, обухватају аспекте приступа правди са стране потражње, укључујући главна утјива питања, избор форума и поверење у правосудне институције. Стога не недостаје примера напора влада да процене и прикупе информације о својим правосудним системима. Међутим, потребно је навести неколико запажања. Прво, индикатори СЕРЕЈ, на пример, позивају земље да извештавају о одређеним питањима, али владе нису у обавези да прикупљају тражене податке и могу указати на њихову недоступност. Друго, потребно је више истраживања да би се проценило у којој мери земље прикупљају податке о приступу правди и да ли све земље прикупљају бар неке податке. Што се тиче идентификације недостатака у индикаторима који се користе и подацима које прикупљају владе, то је задатак који се мора обављати од случаја до случаја. И заиста, избори влада да мере одређене аспекте приступа правди зависе од идентификованих националних приоритета, који могу, али не морају бити у складу са глобалним трендовима. С друге стране, флексибилна корпа индикатора, као што је она предложена у овом извештају, могла би да буде корисна и да обезбеди државама скуп мерила за процену основних елемената на страни понуде и потражње која морају бити присутна да би правосудни систем био доступан свим.

ПРЕДЛОЖЕНИ ИНДИКАТОРИ ЗА МЕРЕЊЕ ПРИСТУПА ПРАВДИ, УКЉУЧУЈУЋИ СПЕЦИФИЧНЕ ИЗАЗОВЕ СА КОЈИМА СЕ СУОЧАВАЈУ ЖЕНЕ

Индикатори дају слику статуса и напретка друштвеног, економског или другог феномена кроз процену његових конститутивних елемената или њихових овлашћења. Приступ правди је сложен феномен који, у широкој дефиницији која подупире овај чин, обухвата постојање права и обавеза садржаних у законима и прописима, свест јавности о таквим правима и могућност остваривања и тражења тих права путем механизма за решавање спорова који су правични, ефикасни и одговорни.

Простор који је дијалог о новој развојној агенди након 2015. отворио за мерење квалитета правосуђа, укључујући приступ правди, пружа јединствену прилику да се прошире индикатори предложени у таквом контексту и креирају свеобухватан скуп индикатора који мере приступачност, доступност, прихватљивост и квалитет правосуђа и система који подржавају њено остварење. Поред тога, општа препорука CEDAW о приступу жена правди и добре праксе које произилазе из ове области (видети Анекс 1) представљају драгоцену одскачну даску за дизајн и примену индикатора који могу да објасне специфичне изазове са којима се суочавају жене које желе да приступе правди. Оно што следи је оквир за прављење корпе таквих индикатора.

3.1.

Сврха и методологија

3.1.1. Сврха

Надовезујући се на мапирање и анализу индикатора, следи листа индикатора за процену степена приступачности правосудног система, са посебним фокусом на препреке приступа за жене. Главна сврха

која покреће дизајн таквих индикатора је да се владама, цивилном друштву и међународним организацијама обезбеде алати за:

- усмеравање законских реформи, креирање политика и интервенција за побољшање приступа жена и мушкараца правди;
- процену постојећих недостатака у понуди и потражњи за правосудним услугама које утичу на приступ жена и мушкараца правди;
- олакшавање праћења и извештавања о напретку у побољшању приступа жена и мушкараца правди и спровођењу женских права и интереса;
- омогућавање поређења трендова у приступу жена и мушкараца правди, током времена и унутар и између земаља;
- подстицање прикупљања родно разврстаних података о областима које директно или индиректно утичу на приступ жена и мушкараца правди;
- подизање свести о статусу жена и мушкараца у приступу правди и о препрекама које утичу на то.

3.1.2. Структура

Предложени индикатори су организовани око три димензије: 1) повољно окружење, које обухвата правни оквир који прописује права и интересе, прописе и заштитне мере којима се дефинише простор у коме грађани и држава могу преговарати о приступу правди и исходима правосуђа; 2) страна понуде у правосуђу, укључујући елементе који чине правосудну машинерију, као што су институције и људски ресурси, од суштинског значаја за пружање правосудних услуга; и 3) страна потражње у правосуђу, која се фокусира на елементе који омогућавају грађанима да траже правне лекове кроз правосудни систем.

Индикатори у свим тим димензијама и унутар њих груписани су око главних елемената приступа правди који одражавају кораке дуж ланца правосуђа, укључујући: заштиту права садржаних у законима и прописима; појаву притужби или кривичних дела; алате потребне појединцима за приступ и навигацију у правосудном систему; и механизме и заштитне мере које гарантују да су процеси и исходи прихватљиви за укључене стране. Ови елементи обухватају:

- правни оквир;
- потребе правосуђа;
- правну свест, приступ правним саветима и заступању (правна помоћ);
- приступ судовима;
- правичан процес и исход;
- поверење у правосудни систем.

Детаљнија дискусија о сваком елементу је дата у наставку.

У наставку су критеријуми који се користе при избору предложених индикатора:

- индикатори су мерљиви;
- индикатори су лаки за разумевање и преношење јавности;
- индикатори обухватају елементе приступа правди који су посебно релевантни за жене.

3.1.3. Мерење недржавног правосуђа

Недржавни правосудни системи – то су обичајни и верски правни системи који постоје поред државног правног и правосудног система, а чији легитимитет лежи у обичајима и традицији или има верску конотацију – играју суштинску улогу као механизам за решавање спорова у низу земаља које карактеришу плурални правни системи. Они су често преферирани – или једини – избор за жене које траже правду. Иако признајемо такву улогу недржавних правосудних система, ова студија се фокусира на државне правосудне системе, а показатељи које смо развили укључују само неколико мерила која се изричито односе на недржавне правосудне системе (као што су они који мере поверење у правосудне системе и дужину поступака), док се други могу применити и на државни и на недржавни правосудни систем. Они треба да пруже примере могућих мера елемената недржавних правосудних система који се лако могу обухватити стандардним индикаторима. Одлука да не укључимо недржавно правосуђе у фокус нашег рада делимично је последица чињенице да је мерење аспеката недржавних правних система путем квантитативних метода изазовно и да добијена мерења могу бити веома погрешна осим ако се правилно не контекстуализују. Међутим, схватамо да би требало развити индикаторе који циљају такве недржавне системе, како би се добила свеобухватна слика о нормативним и правосудним системима доступним женама и мушкарцима у земљи. С обзиром на изразито идиосинкратичан и локални карактер обичајних и верских правних система, такви индикатори се најбоље осмишљавају кроз консултативни процес који води држава, укључујући заинтересоване стране из државног и недржавног правосудног система.

3.1.4. Избор индикатора

Индикатори у наставку одабрани су са циљем да одговоре на институционалне потребе организације UN Women, по чијем налогу је израђена ова студија, и Савета Европе. У том оквиру, следећи принципи су водили наш избор. Иако верујемо да индикатори не би требало да преоптерећују владе комплексним захтевима за прикупљање података, мишљења смо да би индикатори такође требало да играју улогу у покретању нових напора ка прикупљању података и изградњи

капацитета, све у склопу потраге за „револуцијом података“. Укратко, индикатори треба да буду реални, али и аспиративни по природи. Предложена корпа покушава да постигне такав баланс. У мери у којој је то могуће, свака димензија укључује индикаторе који се ослањају на објективне/административне податке и субјективне податке/перцепцију, како би се обезбедила што комплетнија слика о статусу приступа правди. Напослетку, неке од предложених мера су извучене из постојећих индикатора укључених у мапирање у прилогу; неки су позајмљени из предлога учесника у дијалогу о развојној агенди након 2015, док други настоје да попуне празнине идентификоване у постојећим алатима за мерење.

Следећа листа има за циљ да пружи оквир за мерење степена до којег жене и мушкарци имају једнак приступ правосудном систему. Унутар сваке димензије, заинтересоване стране могу изабрати, или дизајнирати изнова, специфичне индикаторе у складу са својим потребама и околностима. Да би се обезбедила детаљна процена приступа жена правди широм правосудног ланца, препоручује се да се усвоји свеобухватан приступ одабиром најмање једног индикатора у оквиру сваке димензије.

3.2.

Корпа предложених индикатора за мерење приступа правди, укључујући специфичне изазове са којима се суочавају жене

3.2.1. Повољно окружење

i. Правни оквир

Судови и ефикасни судски процеси су бесмислени ако се грађанима не дају сигурна права која могу тражити и спроводити путем таквих судова и процеса. Правни оквир је тај који дефинише која су питања утужива и која се потенцијално могу решити правним средствима. Постојање правног оквира који гарантује једнака права грађанима је основа правосудног система доступног свима. Неједнаки закони, или закони слепи

на родна питања који формално дају једнака права женама и мушкарцима, али практично кажњавају жене, нарушавају способност жена да остваре праведне исходе правосуђа. Закони који дефинишу пословну способност и право на покретање поступка, имовинска и наследна права, брак и развод су међу онима који ће највероватније одржавати дискриминацију и ометати оснаживање жена.

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користио/предложио/коментари
У којој мери су национални закони у складу са обавезујућим међународним уговорима о људским и женским правима	Стручни интервју / преглед правних докумената	MESECVI
У којој мери је судска пракса међународних и регионалних тела за људска права у складу са обавезујућим међународним уговорима о људским и женским правима	Стручни интервју / преглед судске праксе	Овај индикатор треба да допуни претходни праћењем корпуса судских одлука о људским правима, који, као судска пракса, представља додатни извор права
У којој мери су национални закони у складу са обавезујућим међународним уговорима о насиљу над женама	Стручни интервју / преглед правних докумената	MESECVI
У којој мери је судска пракса међународних и регионалних тела за људска права у складу са обавезујућим међународним уговорима о насиљу над женама	Стручни интервју/ преглед судске праксе и докумената	Овај индикатор треба да допуни претходни праћењем корпуса судских одлука у вези са правима и интересима који произилазе из обавезујућих међународних уговора о насиљу над женама
У којој мери национални закони забрањују директну и индиректну дискриминацију у следећим областима (заинтересоване стране треба да изаберу једно или више од следећег у зависности од својих потреба и приоритета): 1) пословна способност / право на покретање поступка 2) имовинска права 3) наследна права 4) права у браку 5) права на развод и старатељство над децом 6) могућност отварања банковног рачуна 7) права на стицање, промену, задржавање или пренос држављанства 8) права на образовање 9) права на запослење	Стручни интервју / преглед правних докумената	Области којима се бави CEDAW и WBL индекс

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користи/предложио/коментари
<p>Да ли национални закони дају женама и мушкарцима једнак третман у следећим областима (заинтересоване стране треба да изаберу једно или више од следећег у зависности од својих потреба и приоритета):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) пословна способност / право на покретање поступка 2) имовинска права 3) наследна права 4) права у браку 5) права на развод и старатељство над децом 6) могућност отварања банковног рачуна 7) права на стицање, промену, задржавање или пренос свог држављанства 8) права на образовање 9) права на запослење 	Стручни интервју / преглед правних докумената	Области којима се бави CEDAW и WBL индекс
<p>Постојање закона који криминализују (заинтересоване стране треба да изаберу једно или више од следећег у зависности од својих потреба и приоритета):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) психичко и кривично насиље 2) убојање 3) сексуално насиље укључујући силовање (укључујући када га почини супружник/партнер) 4) принудни брак 5) сакаћење женских гениталија 6) присилни абортус и присилна стерилизација 7) сексуално узнемиравање и покушај, као и помагање и подржавање таквих кривичних дела 8) сексуализовани облици корупције 	Преглед правних докумената	<p>Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција) чланови 33–41</p> <p>Сличан индикатор користи MESECVI UNODC је предложио индикатор (без навођења кривичних дела која треба да буду укључена у закон) у контексту дијалога о развојној агенди након 2015.</p>
<p>Правна лица (нпр. НВО, синдикати) имају право на покретање судског поступка</p>	Стручни интервју / преглед документације	<p>Могућност која се пружа правним лицима да покрену случајеве пред судом је драгоцен предност за делотворан приступ жена правди. И заиста, у великом броју случајева су НВО, кроз стратешке парнице, успеле да донесу значајна побољшања у правима жена. Штавише, организације које се залажу за женска права могу бити у могућности да преузму случајеве који утичу на појединце који, из других разлога, можда неће бити у могућности или хтећи да лично воде случајеве, или могу да удруже снаге са погођеном особом додајући тежину (у смислу економских средстава и видљивости) случају.</p>
<p>Постојање закона који предвиђају некривичне санкције, као што су заштитни налози, у случајевима родно заснованог насиља, силовања и насиља у породици</p>	Стручни интервју / преглед документације	<p>Кривичне санкције саме по себи можда неће пружити адекватан одговор у случајевима насиља над женама, укључујући силовање. У одређеним случајевима, на пример, жене зависе од свог мужа и за себе и за своју децу, тако да санкције као што су заштитни налози могу представљати адекватнији правни лек од затворске казне.</p>

3.2.2. Страна понуде

i. Капацитет

Мерење капацитета значи мерење способности правосудног система да одговори на потребе грађана за остварење правде. Капацитет се односи на сложену појаву, која обухвата цео правосудни ланац. И објективни (људски ресурси, обука) и субјективни (задовољство корисника, стручно мишљење) аспекти капацитета су релевантни, а мерење оба омогућава уравнотежену процену. Доле предложени индикатори обухватају елементе позициониране на супротним крајевима правосудног ланца. Мерење ресурса, као што је број судија и судија за прекршаје на 100.000 становника, даје чврсте податке о стварном капацитету система (релевантност индикатора се заснива на претпоставци

да је адекватан избор особља, иако није довољан, неопходан да би се обезбедило пружање услуга у оквиру грађанског, управног и кривичног правосудја). Разврставање података према полу омогућава процену разноликости и репрезентативности правосудног система – као суштинског елемента капацитета система – с обзиром да је „[у]чешће жена у правосудју ... важно како би ... правосудни систем одражавао друштво којем служи. Жене судије... могу да промовишу јачање владавине права доприносећи непристрасном правосудју... као и кроз своју улогу у примени закона (укључујући приступ правди за жене и девојчице)” (UNODC 2013: 59).

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користио/предложио/коментари
Број судија / судија за прекршаје на 100.000 становника, по полу	Административни подаци	Слични индикатори: Статистичка служба Гане СЕРЕЈ
Број судија, према полу, који раде у: • првостепеним судовима • другостепеним судовима • врховним судовима	Административни подаци	Препорука комитета CEDAW о приступу правди за жене (2015: 10). Напомена: постоје слични индикатори који су формулисани на родно специфичан начин, експлицитно мерећи учешће жена у правосудној професији. Такви индикатори су: проценат судија који су жене (UNROLI, UNODC, Родна статистика Светске банке, MESECVI); број судија у уставном суду; и број судија у уставном суду који су жене и да ли је главни судија жена (WBL).
Број поднетих предмета по судији, разврстано по полу и врсти предмета		Овај индикатор настоји да измери стварни капацитет правосудног система, изражено бројем предмета код одређеног судије. Разврставање података по полу и врсти предмета може истаћи могуће трендове у броју и типологији предмета који се додељују мушким и женским судијама.
Удео женског особља управног суда (несудије), разврстано по положају	Административни подаци	СЕРЕЈ; Општа препорука комитета CEDAW о приступу правди за жене
Пружање обавезне почетне обуке / обуке у служби за правосудно особље (полиција/судије/ тужиоци) о родним питањима	Стручно истраживање/ интервју/подаци са терена	Обухваћено Општом препоруком комитета CEDAW о приступу правди за жене Слични индикатори: MESECVI СЕРЕЈ
Колико је озбиљан проблем недостатак капацитета правосудног особља (полиција/ судије/тужиоци)?	Стручно истраживање / анкете правосудног особља	Слични индикатори: WJP
Процент (од укупног броја квалификованих појединаца) државних службеника и јавних функционера који су приступили процесима обуке, подизања свести и обуке о питању насиља над женама	Административни подаци	MESECVI

ii. Доступност и квалитет правне помоћи

Постојање бесплатних или приступачних правних савета и помоћи за кривичне и грађанске предмете је од суштинског значаја за подстицање једнаког приступа правди за све. Интервенције које се фокусирају на пружање правних савета и помоћи показале су позитиван утицај на приступ жена правди, у ситуацијама које се крећу од пријављивања силовања

или злоупотреба за добијање извода из матичне књиге рођених, венчаних или развода. Влада може понудити бесплатну или приступачну правну помоћ и заступање, али је често допуњују приватни адвокати који раде pro bono и организације цивилног друштва преко адвоката, студената права или помоћних правника.

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користи/предложио/коментари
Број пружалаца правне помоћи ²⁵ за грађанске и кривичне предмете на 100 000 становника, према полу	Административни подаци / подаци са терена	Прилагођено према извору Влада Монголије – „Остваривање миленијумских развојних циљева, Пети национални извештај о напретку”
Постојање законских одредби или традиције које захтевају од адвоката да пруже pro bono услуге сиромашним појединцима	Стручни интервју / преглед документације	Овај индикатор покрива алтернативни метод пружања правних услуга сиромашнима. Развој pro bono услуга може бити драгоцено средство у повећању капацитета правног система да прошири приступ правди на сиромашне у неповољном положају.
Доступност бесплатне правне помоћи за сиромашне окривљене	Стручно истраживање / преглед документације	UNROLI (фокус на кривично правосуђе)
Процент правних трошкова које покрива држава у случајевима где се пружа бесплатна правна помоћ	Административни подаци	Да би услуга правне помоћи била делотворна и квалитетна, потребно је да располаже одговарајућим ресурсима. Овај индикатор настоји да утврди да ли су услуге правне помоћи обезбеђене са одговарајућим буџетом.
Да ли правна помоћ укључује програме ослобађања од такси	Стручно истраживање / преглед документације Анкете административног и стручног особља субјеката који пружају услуге правне помоћи Анкета корисника	СЕПЕЈ ²⁶
Постојање процене прихода и имовине за пружање правне помоћи подносиоцу захтева на основу реалних прихода или расположивих средстава која су на располагању лицу које тражи помоћ	Стручни интервју / административни подаци / интервју са судским службеником	СЕПЕЈ Општа препорука комитета CEDAW о приступу правди за жене
Квалитет пружене услуге правне помоћи	Стручно истраживање	WJP и UNROLI укључују сличне индикаторе
Број пружалаца правне помоћи који су жене	Административни подаци / подаци са терена	MESECVI
Процент окривљених који су имали адвоката током суђења, према полу	Административни подаци	Прилагођено према индикатору WJP

iii. Географска доступност

Удаљени правосудни форуми су још једна велика препрека приступу правди, а опет, ово утиче несразмерно на сиромашне и угрожене, укључујући жене и становнике села са лошим приступом превозним средствима. Удаљеност утиче на способност људи да приступе правди на много начина – путовање на велике удаљености је дуготрајно и скупо. То може проузроковати губитак прихода, због сати или дана које особа треба да проведе ван посла да би отпутовала на суд и учествовала у судским поступцима. Сиромашне жене су у посебно неповољном положају, јер оне можда имају

ограничен приступ ресурсима домаћинства и уживају ограничену мобилност, због традиције или једноставно недостатка времена, обавеза чувања деце и недостатка превозних средстава. Мере зарад лакоће приступа у смислу удаљености форума треба да се ослањају и на објективне/административне податке и на податке о перцепцији, како би се обухватила не само стварна физичка удаљеност, већ и чињеница колико она утиче на перцепцију људи о приступачности правосудног система.

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користио/предложио/коментари
Број правосудних форума на 100 000 становника и географска локација	Административни подаци	Прилагођено према СЕРЕЈ
Процент људи који живе унутар (X временског периода) од форума правосуђа, према полу	Административни подаци / подаци са терена	Прилагођено из индикатора који су предложиле Фондације за отворено друштво и Namati у контексту дијалога о развојној агенди након 2015.
Процент људи који су пријавили да је физички приступ форумима правосуђа погодан у смислу удаљености, према полу	Истраживање домаћинства	Овај индикатор приступа питању географске приступачности са становишта појединца који тражи правду и настоји да допуни објективне податке о удаљености форума правосуђа. Субјективни подаци о географском приступу су од суштинског значаја за евиденцију околности специфичних за одређене области или појединце, као што су тешкоћа путовања одређеним путевима, недостатак превозних средстава и друштвено-културне препреке које ограничавају мобилност. У Индонезији, на пример, само мањина испитаника у истраживању које су спровели UNDP и Влада Индонезије изјавила је „да се судови налазе на приступачној удаљености од њихове куће“ (UN Women 2011: 54).
Постојање процедура и објеката који пружају приватност (нпр. одвојене собе) за пријављивање кривичних дела, прикупљање сведочења, чекаонице (наведите све постојеће процедуре и објекте)	Стручни интервју / подаци са терена	Постојање процедура и објеката који обезбеђују приватност и поверљивост је суштинска компонента доступности правосудног система. У случајевима силовања, на пример, доступност одвојених просторија за жртве и сведоке за давање исказа може да умањи трауму и страх и да буде подстицај за пријављивање. ²⁷
Доступност лако доступних центара за помоћ у кризи услед силовања или сексуалног насиља за жртве који пружају медицински и форензички преглед, трауматску подршку и саветовање за жртве	Стручни интервју / подаци са терена	Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција), члан 25

Подаци о времену путовања и перцепцији удаљености могу бити допуњени разврстаним подацима о доступности јавног превоза (постојање и цена) и приступу приватном превозу, као и постојање неформалних баријера, као што је потреба за добијањем дозволе од лидера заједнице.

iv. Трошкови

Званични и незванични трошкови такође представљају дестимулацију за приступ правди, посебно за сиромашне и угрожене – укључујући жене – који имају ограничен приступ економским ресурсима. Трошкови правног

заступања, судске таксе, путовања и губитак прихода због одсуства са посла могу бити повезани са захтевима за мито – а то доноси додатно кажњавање угрожених група.

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користио/предложио/коментари
<p>Просечан трошак судског поступка (укључујући правну помоћ / заступање) за тужбе у вези са (заинтересоване стране да изаберу једно или више од следећег у зависности од својих потреба и приоритета):</p> <ul style="list-style-type: none"> • разводом брака • извршењем уговора • отказом из радног односа • непокретном имовином • несолвентношћу • наследством • старатељством над децом • плљачком • убиством с умишљајем • силовањем • насиљем у породици • сексуалним насиљем (осим силовања и насиља у породици) • забраном приласка у случајевима насиља у породици, укључујући силовање 	<p>Административни подаци / подаци са терена / истраживање домаћинства / стручно истраживање</p>	<p>Прилагођено на основу UNROLI и Проширеног истраживања животних услова у Источном Тимору (2008)</p>
<p>Процент људи који наводе да је приступ судовима приступачан, према полу</p>	<p>Истраживање домаћинства</p>	<p>Прилагођено према WJP</p>
<p>Процент људи који су пријавили да им је затражено да плате мито, неформална плаћања или друге подстицаје, укључујући сексуалне услуге, да покрену или убрзају судски процес или да добију повољну одлуку, према полу</p>	<p>Стручно истраживање / интервју / истраживање домаћинства</p>	<p>Предложио UNODC у контексту дијалога о развојној агенди након 2015, укључено у „Приоритетне индикаторе за циљ 16“, које је предложио Тим за техничку подршку развојној агенди након 2015.</p>

v. Време

Неоправдано одуговлачење у судским поступцима отежава приступ правди ускраћивањем тужиоцу правовременог правног лека за његову притужбу, жртвама кривичних дела заштите (путем, на пример, забране приласка или заштитне мере) и притвореним осумњиченима у убрзаном поступку утврђивања његове/њене одговорности. Поред тога, поновљена

и дуга путовања на суд могу представљати превелик терет. Попут удаљености и трошкова, дужина поступка ће вероватно утицати на различите појединце и групе на различите начине, што гарантује прикупљање раздвојених административних података, података о мишљењу и перцепцији.

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користи/предложио/коментари
<p>Просечна дужина поступка у предметима који се односе на (заинтересоване стране да изаберу једно или више од следећег у зависности од својих потреба и приоритета):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) разводом брака 2) извршењем уговора 3) отказ из радног односа 4) непокретном имовином 5) несолвентношћу 6) наследством 7) старатељством над децом 8) пљачком 9) убиством с умишљајем 10) силовањем 11) насиљем у породици 12) сексуалним насиљем (осим силовања и насиља у породици) 13) забраном приласка у случајевима насиља у породици, укључујући силовање <p>Време потребно за решавање предмета, разврстано по полу тужиоца/окривљеног/жртве/починиоца и према врсти предмета..</p>	Административни подаци	СЕРЕЈ
Колико је времена требало да се реши предмет – разврстано по полу испитаника?	Анкета корисника	Прилагођено према WJP
Колико је озбиљан проблем трајање предмета у кривичним, грађанским и привредним судовима / на форумима традиционалног/верског правосуђа?	Стручно истраживање / интервју / анкета корисника	Прилагођено према WJP (индикатор WJP се односи само на механизме за решавање предмета у државном правосуђу)
Постојање привремених мера (наведите све постојеће мере, као што су притвор или забрана приступа)	Стручни интервју / преглед документације	Постојање привремених мера значајно утиче на благовременост одговора правосудног система на потребе појединаца у правосуђу. Доступност привремених мера, као што су притвор или забрана приласка, посебно је важна, на пример, у случајевима насиља у породици.
Број осумњичених у притвору дужем од 12 месеци, разврстано по полу	Административни подаци	Укључено у „Приоритетне индикаторе за циљ 16“, које је предложио Тим за техничку подршку развојној агенди након 2015.

vi. Специјализовани судови

Постојање специјалних судова са поједностављеним и јефтинијим процедурама, као што су породични судови или судови за спорове мале вредности, може значајно смањити препреке приступу. Одређене групе, као што су власници малих предузећа (категорија која укључује

већину жена власница предузећа) или супружници који траже развод или се суочавају са плаћањем алиментације, могу имати посебне користи од јефтинијих, једноставнијих и бржих судских поступака.

Индикатори	Извор података / средство верификације	Користио/предложио/коментари
Постојање суда за спорове мале вредности или брзог поступка за спорове мале вредности и максимални износ за спор мале вредности (као проценат прихода по глави становника)	Стручно истраживање/ интервју	WBL
Постојање специјализованог суда или поступка за случајеве насиља у породици	Стручно истраживање	WBL
Број судова за спорове мале вредности / породичних судова на 100 000 становника и географска локација	Административни подаци	Прилагођено према CEPEJ
Процент људи који живе (X временског периода) од (специјализованог суда)	Административни подаци / подаци са терена	Прилагођено из индикатора који су предложиле Фондације за отворено друштво и Namati у контексту дијалога о развојној агенди након 2015.
Процент људи који су пријавили да је физички приступ (специјализованом суду) погодан у смислу удаљености, према полу	Истраживање домаћинстава	Нови индикатор Високог панела еминентних личности о развојној агенди након 2015.
Број предмета примљених и обрађених од стране специјалних судова у календарској години, укључујући: предмете у току 1. јануара пристигле предмете решене предмете одбачене предмете / предмете који су изашли из система (одустајање) предмете у току 31. децембра	Административни подаци	Прилагођено према индикаторима CEPEJ

vii. Правичност процеса (укључујући права жртава) и исхода

Способност правосудног система да осигура правичан и недискриминаторан процес и исход је суштински елемент приступа правди. Приступ правди значи више од могућности подношења тужбе суду: такође укључује право на процес правичног решавања спорова без пристрасности и дискриминације; то доводи до исхода

који обе стране сматрају прихватљивим решењем свог спора; који се спроводи/извршава; и то пружа адекватну заштиту и подршку жртвама злочина, укључујући избегавање секундарне виктимизације.

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користио/предложио/коментари
Грађанско и кривично правосуђе је ослобођено дискриминације на основу рода	Стручно истраживање	WJP
Постојање услуга и процедура за подршку жртвама (навести све постојеће услуге и процедуре као што је право жртава злочина да буду у пратњи особа за подршку) током суђења	Стручни интервју / преглед документације	Поред правичног суђења, услуге подршке су од суштинског значаја за гарантовање делотворног приступа правди за жртве злочина. Склоништа, трауматска подршка и саветовање, савети о финансијским питањима у вези са кривичним делом, савети о ризику и превенцији секундарне виктимизације, све су то мере предвиђене Директивом 2012/29/EУ, 25. октобар 2012. (Директива о жртвама) за заштиту основних права жртава, укључујући приступ правди (FRA 2014).
Исходи предмета, разврстани по врсти спора и полу жртве/починиоца, тужиоца/окривљеног	Преглед судских списа	Општа препорука комитета CEDAW о приступу правди за жене

3.2.3. Страна потражње

i. Најчешћи проблеми у правосуђу са којима се суочавају грађани и радње које се предузимају за приступ правди

Сазнања о потребама и изазовима грађана у приступу правди су кључна како би се политике и интервенције ефикасно фокусирали на релевантна питања. Међутим, мало је индикатора који се фокусирају на ову област. Докази о врсти спорова које жене и мушкарци доживљавају и почињеним кривичним делима, предузетим радњама од стране грађана, и о препрекама

у приступу – доживљеним или перципираним – треба прикупити путем различитих извора, укључујући анкете домаћинстава и корисника, интервјуе стручњака, административне податке и преглед судских списа, како би се подаци допунили и како би се извршила унакрсна валидација прикупљеног.

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користио/предложио/коментари
Врсте и број притужби поднетих са механизмима за решавање спорова, разврстаних по полу	Административни подаци / преглед судских списа	Општа препорука комитета CEDAW о приступу правди за жене
Главна утужива питања са којима се сусрећу грађани, разврстано по полу	Анкета корисника / стручни интервју	Истраживања животног стандарда Афробарометар
Радње које су предузете за решавање спора (укључујући механизам за решавање спорова) и зашто, разврстано по полу	Анкета корисника / стручни интервју / преглед судских списа	Истраживања животног стандарда
Стопа непријављеног насиља: број девојчица и адолесценткиња, одраслих жена и старијих жена које су биле жртве различитих облика насиља у последњих 12 месеци и које нису пријавиле те акте насиља подељен са укупним бројем жена у својим старосним групама (разврставање података по годинама старости, укључујући девојчице старије од узраста сексуалне сагласности и млађе од њих)	Истраживање домаћинстава	MESECVI Комитет експерата (CEVI)
Главне препреке у приступу правди, разврстане према полу	Истраживање домаћинстава (питања за испитанике који су се суочили са спором, без обзира на то да ли су предузели нешто или не) / анкета корисника / стручни интервју	Овај индикатор треба да изгради знање из прве руке о препрекама (уоченим или стварним) са којима се жене и мушкарци сусрећу када покушавају да приступе правди. Такве баријере се крећу од недостатка економских ресурса, недостатка поверења у систем до недостатка свести о правима и доступним правним лековима. Способност прецизног одређивања једног или више питања је од виталног значаја за креирање успешних политика и интервенција које треба да повећају приступ правди за све (Комитет CEDAW 2015: 4, 11–13).

ii. Правна свест

Недостатак свести о правима и доступним механизмима за решавање спорова и немогућност кретања правосудним системом озбиљно ограничавају приступ правди за многе – посебно међу групама у неповољном положају, укључујући жене, чија способност разумевања законских одредби и учешћа

у судским поступцима може бити нарушена ниском општом и правном писменошћу (или недостатком исте), недостатком времена и оскудним економским ресурсима. Иако представља изазов, мерење правне свести је кључно за процену капацитета на страни потражње за приступ правди.

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користио/предложио/коментари
Мера у којој су жене и мушкарци свесни специфичних закона / права релевантних у националном контексту	Истраживање домаћинства	Прилагођено према индикатору који је предложио Међународни дијалог о изградњи мира и изградњи државе
У којој мери су жене и мушкарци свесни пет главних доступних механизма за решавање спорова	Истраживање домаћинства	Прилагођено према Анкети о животном стандарду Гане (6. круг)
У којој мери мушкарци и жене верују да је оправдано да муж удара или туче своју жену у следећим ситуацијама: а) ако изађе а да му не каже б) ако занемари децу с) ако се свађа са њим д) ако одбије да има сексуалне односе са њим е) ако јој изгори храна	Истраживање домаћинства / Модул за мушкарце и модул за жене	DHS
Број жена и мушкараца који су користили правну помоћ, према полу и приходима	Административни подаци	Овај индикатор настоји да измери стварни приступ жена правној помоћи. Чак и када системи правне помоћи постоје и када су правилно утемељени, жене могу наићи на препреке у приступу, као што су културне и друштвене вредности које их обесхрабрују да траже помоћ. Подаци о стварном коришћењу правне помоћи од стране жена могу расветлити баријере приступа на страни потражње које би иначе биле занемарене.
Постојање и утицај програма правне писмености и правне свести за жене и мушкарце, са фокусом на родну равноправност, недискриминацију, родно засновано насиље и друге области од посебног интереса за жене. Број и садржај програма у последњој календарској години Број жена и мушкараца који су учествовали у програмима Мерљив утицај програма у смислу повећања правне писмености и свести	Теренски и административни подаци / истраживање учесника (почетни подаци и евалуација)	Овај индикатор настоји да измери и катализује напоре (и владе и цивилног друштва) да побољшају способност жена да заштите своја права и учествују у правним и правосудним системима, као и утицај таквих напора. Такви програми обично доносе несразмерну корист женама с обзиром на њихову нижу општу и правну писменост и свест у поређењу са мушкарцима, и од суштинског су значаја да приступ правди буде ефикасан за све.

Подаци о писмености, свест о правима и мобилности (укључујући приступ превозним средствима) разврстани према полу могу помоћи у бољем разумевању потреба жена и мушкараца, чиме се омогућава прилагођавање интервенција које се фокусирају на правну подршку / услуге правне помоћи.

iii. Одустајање

Чак и када се спор или прекршај нађе у правосудном систему,²⁸ није сигурно да ће судски процес достићи завршну фазу и да ће бити донета коначна одлука о предмету. Кретање у ланцу правосуђа је сложен подухват који захтева ресурсе, вештине и вољу како грађана, тако и правосудних стручњака. Тужиоци и жртве (када закон дозвољава) могу одустати од случаја због недостатка правног знања и способности да се сналазе у систему, или недостатка економских ресурса, времена или интереса. То могу учинити и због друштвених или породичних притисака, или страха од одмазде. Полиција, тужиоци

или судије могу одбацити случајеве због немогућности проналажења починиоца, недостатка доказа или других процесних питања.²⁹ Ова појава, позната као одустајање, посебно је акутна у случајевима силовања, где је стопа одустајања од случајева висока и само мали проценат случајева завршава се осудом починилаца.³⁰ Прикупљање података о стопама одустајања је од суштинског значаја за боље идентификовање препрека и „рупа“ које ограничавају могућност појединаца да остваре праведне исходе у систему правосуђа – и да осмисле стратегије за решавање проблема.

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користио/предложио/коментари
Годишња стопа одустајања у случајевима силовања, према фази поступка и разлогу одустајања, разврстано према томе да ли је жртва малолетна или не	Административни подаци / стручни интервју	Одустајање је посебно акутно у случајевима силовања и других облика сексуалног насиља, укључујући насиље у породици. Међутим, подаци о одустајању су оскудни. Ови индикатори настоје да измере феномен одустајања и да катализују прикупљање релевантних података.
Годишња стопа одустајања у случајевима насиља у породици, према фази поступка и разлогу одустајања, разврстано према томе да ли је жртва малолетна или не	Административни подаци / стручни интервју	Поред тога, друштвени притисак да се одустане од случаја обично је јачи за жене и пунолетне девојке него за децу (малолетнице). Стога ће одвојено мерење одустајања за ове две групе указати на стварну димензију проблема.
Годишња стопа одустајања у случајевима сексуалног насиља, према фази поступка и разлогу одустајања, разврстано према томе да ли је жртва малолетна или не	Административни подаци / стручни интервју	

iv. Поверење у правосудни систем / правосудне системе

Перцепција јавности о правичности судских процеса и исхода такође одређује степен приступачности правосудног система. Недостатак поверења у правосудни систем отежава приступ правди грађана који немају поверења да ће њихове притужбе бити решене на правичан и делотворан начин. Културна дистанца, конфликтне вредности, перцепције корупције,

неефикасност и дискриминација су сви елементи који могу допринети да грађани буду опрезни према правосудној машинерији. Мерење нивоа поверења у правосудни систем указује на то како правосудне службе одговарају на потребе људи.³¹ Разврстани подаци о перцепцији пружају вредне информације о томе како жене и мушкарци доживљавају правосудне процесе.

Индикатор	Извор података / средство верификације	Користио/предложио/коментари
Да ли грађани изражавају уверење да могу да приступе приступачној и квалитетној правној помоћи и заступању, по полу	Истраживање домаћинства	Прилагођено из индикатора који су предложили Фондације за отворено друштво и Namati у контексту дијалога о развојној агенди након 2015.
Процент људи који су изразили уверење да ће полиција / судије / тужиоци / традиционалне вође / верске вође према њима поступати правично и без дискриминације, према полу	Истраживање домаћинства	UNROLI Афробарометар
Процент људи који су учествовали у спору и који су пријавили приступ задовољавајућем механизму за решавање спорова, према полу ³²	Истраживање домаћинства	Укључено у „Приоритетне индикаторе за циљ 16“, које је предложио Тим за техничку подршку развојној агенди након 2015.

АНЕКС: ОБЕЋАВАЈУЋИ ПРИСТУПИ ЗА ПОБОЉШАЊЕ ПРИСТУПА ПРАВДИ ЗА ЖЕНЕ³³

Препреке које ограничавају могућност жена да приступе правди су бројне и различите су природе. Оне обухватају институционалне форме, функције и културу; економске и географске баријере; и социокултурне вредности и ставове који спречавају жене да се укључе у механизме за решавање јавних спорова и обрате органима за спровођење закона. Пошто је то сложен и вишеструк процес, решавање препрека приступу жена правди показало се изазовним. Међутим, постоје обећавајући приступи који су се показали успешним у олакшавању приступа женама правосудном систему.

То укључује интервенције које циљају неке од елемената правосудног ланца који највише утичу на могућност жена да приступе правди – као што су ограничена мобилност, ограничен приступ економским ресурсима, недостатак правне свести и знања, родне предрасуде и недостатак родне осетљивости међу правосудним стручњацима, као и потешкоће у сналажењу у сложености правосудног ланца, што често резултира високим стопама одустајања.

Доступна правна подршка и правна помоћ

Лако доступни и приступачни правни савети и заступање су од суштинског значаја за обезбеђивање приступа правди за све. Чак и када су на снази правични закони и системи, појединци можда неће моћи да остваре и заштите своја права у пракси јер им недостају знање или ресурси за приступ правосудном систему и сналажење у њему. Жене су у неповољнијем положају у односу на мушкарце, с обзиром на то да су њихова стопа писмености, приступ информацијама, правна свест и приступ економским ресурсима у просеку нижи и да друштвено-културне баријере често гуше њихову способност да се обрате правосудју за заштиту својих права. Овај „јаз у капацитетима“ на страни потражње у правосудном систему може се решити пружањем квалитетне, приступачне и родно осетљиве правне помоћи и других

облика правне подршке, укључујући формалне (државне) програме правне помоћи, клинике за правну помоћ које су основале организације цивилног друштва и правне савете и програме правне помоћи који се ослањају на рад помоћника правника. Програми правне помоћи и правне подршке са фокусом на приступ жена правди имплементирани су у низу земаља и дали су позитивне резултате. У Гватемали је влада основала Defensoría de la Mujer Indígena (DEMI, Канцеларија за правну помоћ аутохтоним женама) након мировног споразума из 1996. године. DEMI има запослене адвокатице и социјалне раднице аутохтоне заједнице, а фокусира се на случајеве насиља и дискриминације над аутохтоним женама. Подаци из 2007. показују да је DEMI те године преузела 2600 случајева, од којих је 85% било насиље у породици, 11% случајева силовања и 4% етничке дискриминације (DEMI 2007; Sieder and Sierra 2010). Слично томе, Комитет за рурални напредак Бангладеша пружа правно образовање и правне савете женама, и помогао је женама да поднесу и покрену захтеве за наследство и да пониште незаконит брак, полигамију и случајеве мираза (UN Women 2012: 57). Pemberdayaan Perempuan Kepala Keluarga (PEKKA, Оснаживање домаћинства на челу са женама) у Индонезији обезбеђује правно оснаживање жена глава домаћинстава. Током 2007. године, кроз заговорачки рад који је укључивао форуме са више заинтересованих страна који окупљају судије, полицију, локалне самоуправе и невладине организације, PEKKA је

омогућила промену политике која је довела до повећања буџетских издвајања за верске судове, што је омогућило успостављање програма правне помоћи уз ослобађање од накнада за сиромашне. Између 2007. и 2010. године, број сиромашних који су приступили верским судовима порастао је више од 10 пута, док се број жена које су се обратиле (верским) окружним судовима учетворостручио (Sumner, Zurstrassen and Lister 2011).

Програми који укључују помоћнике правника дуго су били карактеристика правног оснаживања и програма правне помоћи. Помоћници правника су обично чланови заједнице обучени о основама закона, део су локалног социокултурног контекста и способни да комуницирају са појединцима који траже правни савет и подржавају их под сопственим условима. Конкретно, докази показују да су жене помоћнице правника ефикасне у одговарању на потребе жена, укључујући случајеве сексуалног насиља, насиља у породици и силовања – питања о којима жене могу бити опрезне или о којима не могу због социокултурних баријера да разговарају са мушкарцима.³⁴

Све на једном месту

Изношење предмета пред суд укључује низ корака, као што је прикупљање низа докумената, попут доказа идентитета и доказа који поткрепљују случај. Ово заузврат укључује посету различитим канцеларијама, које се често налазе у различитим деловима града, ако не и у различитим градовима. Немају сви појединци који желе да изнесу случај пред суд или пријаве кривично дело могућност да се снађу у ономе што је често лавиринт канцеларија и процедура – зато што им одузима превише времена, немају приступ превозном средству или једноставно не знају где да иду. Као последица тога, предмети се одбацују (одустајање од предмета) или се никада не предају надлежним органима и губе се у пукотинама система. С обзиром на веће институционалне и друштвене баријере са којима се жене суочавају, оне посебно одустају од случајева. Одустајање и непријављивање су посебно високи у случајевима силовања и сексуалног насиља, због веома осетљиве природе питања, важности благовременог прикупљања доказа и притиска које жртве често доживљавају да одустану или не покрену случај пред судом (UN Women 2011: 50). Приступ за решавање овог проблема који обећава је успостављање интегрисаних услуга, или „све на једном месту“ – а то су објекти који нуде бројне услуге и

смањују број корака у процесу, а истовремено олакшавају координацију између различитих канцеларија. Објекти „све на једном месту“ су се показали посебно ефикасним у пружању помоћи женама жртвама сексуалног насиља и насиља у породици. Обично се налазе у болницама или здравственим центрима, често су прва тачка контакта са јавним институцијама за жртве сексуалног насиља, а попуњени су медицинским особљем, социјалним радницима и полицијским службеницима који су прошли посебну обуку за рад као једно интегрисано тело. Центри за заштиту Thuthuzela у Јужној Африци пример су објеката „све на једном месту“ за жртве сексуалног насиља. Уведени као део националне стратегије за борбу против силовања, смештени су у државним болницама, и пружају жртвама силовања физичку и психолошку заштиту, усмеравајући их ка процесу пријављивања кривичног дела, док посматрачи обезбеђују уредност картона жртава, координацију рада служби и избегавање секундарне виктимизације. Подаци показују да су центри били ефикасни у скраћивању времена завршетка суђења: за случајеве којима се центри баве то је у просеку седам и по месеци, у поређењу са националним просеком од две године. Модел центара за заштиту Thuthuzela усвојиле су друге земље као што су Етиопија и Чиле (UN Women 2011: 47). Слично томе, интегрисана подршка жртвама насиља у породици пружа се у малезијским кризним центрима са свим услугама на једном месту у државним болницама (Светска банка 2011: 312).

Полицијске јединице само за жене, пружатељке правосудних услуга и обука о родним питањима за правосудне стручњаке

Родне пристрасности међу полицијским и правосудним стручњацима представљају главну препреку за приступ жена правди, ускраћујући им правичан третман, процесе и исходе. Са своје стране, жене се често не осећају пријатно да пријављују мушкарцима кривична дела почињена над њима, или их друштвено-културне норме спречавају у томе. Ово је посебно случај са епизодама сексуалног насиља, али се може применити и на расправе о разводу или породичним питањима са мушкарцима. Током фокус група спроведених 2013. године у оквиру истраживања о приступу жена правди у Авганистану (Marchiori 2014), полицијско злостављање жена жртава силовања или других облика сексуалног насиља и насиља у породици

указало је на мало поверења у ту институцију, па чак и страх од ње. Приступ који је успешно решио ово питање је успостављање полицијских јединица само за жене – чиме су смањене баријере за приступ на самом почетку целог процеса. Коришћен у Бразилу од 1985. године, овај приступ је примењен са позитивним резултатима у Перуу, Гватемали и Аргентини (Светска банка 2011: 313). Недавно је успостављено 188 полицијских јединица само за жене у урбаним и руралним подручјима у Тамил Надуу, Индија. Јединице, које се фокусирају на кривична дела над женама, повећале су приступ жена и пријављивање инцидената сексуалног и породичног насиља (Jubb and Izumino 2003). Повећање учешћа жена у правосуђу такође има потенцијално позитиван утицај на приступ жена правди. Иако не постоје доследни докази који показују да је већа вероватноћа да ће жене судије одлучивати у корист жена или да су имуне на родне предрасуде, учешће жена у правосуђу резултира уравнотеженијом и разноликијом институцијом, у којој се дискурс о правима и интересима може обогатити различитим гласовима. Папуа Нова Гвинеја је имплементирала нове политике за укључивање жена међу сеоске судије почевши од 2000. године. У 2004. години било је 10 жена сеоских судија; до 2011. број се повећао на 700, док је 300 жена радило као судске службенице и службенице за мир, са обећавајућим ефектима на приступ жена правди. Конкретно, жене судије су биле у могућности да усмере пажњу мушких судија на потребу примене родно осетљивог приступа питањима која су покренули предмети којима су се бавили.³⁵ Напослетку, обавезна обука о родној равноправности, недискриминацији и насиљу над женама такође повећава шансе жена да добију правичан третман и исходе правосуђа. Стручњаци за правосуђе и спровођење закона који су учествовали у таквој обуци наводе да су стекли другачију перспективу у приступу осетљивим случајевима који укључују жене (Светска банка 2011: 313).

Мобилни судови

У настојању да се правосуђе приближи женама, посебно у руралним и удаљеним областима, мобилни судови су коришћени у бројним земљама, укључујући Сомалиленд, Сијера Леоне, Пакистан, Перу и Демократску Републику Конго. Опремљени редовним судијама и судским особљем, мобилни судови путују у заједнице са недостатком услуга заказаних дана и одржавају рочишта. Обично се баве мањим имовинским споровима, питањима алиментације и старатељства

и другим породичним споровима – а то су обично правна питања која највише погађају жене. У Пешавару, у Пакистану, мобилни судови које подржава UNDP не наплаћују парничне таксе и нуде опцију решавања питања посредовањем, уместо да чекају званичну одлуку. У Сијера Леонеу, Сомалиленду и Демократској Републици Конго мобилни судови су коришћени да помогну у обнови правосудне машинерије након периода сукоба током којег су институције пропале, физичка инфраструктура уништена, људски ресурси постали оскудни и владавина права разбијена. Конкретно, у Демократској Републици Конго мобилни судови су успешно распоређени како би се суочили са раширеним сексуалним насиљем, којим већ преоптерећени редовни судови са недовољним бројем особља нису могли да се позабаве (UNDP 2014).

Специјализовани судови и специјални поступци

Напослетку, стварање адекватно финансираних специјализованих судова са адекватно обученим специјализованим особљем за решавање питања од посебног интереса за жене је још једно средство за повећање приступа жена правди и побољшање њиховог искуства у правосуђу. Поједностављене процедуре, ниже или никакве таксе и посебне одредбе за убрзање процеса (брзи процес) чине ове судове лакше доступним и прилагодљивијим потребама жена. Друге предности специјализованих судова укључују могућност развоја високих компетенција међу правосудним стручњацима који се фокусирају на одређену област, као и видљивост ових судова, јер докази показују да су у неким случајевима њихове функције јавности познатије од функција обичних судова. Породични судови су вероватно најчешћи пример специјализованих судова и постоје (било као посебан суд или као одељења редовних судова) у различитим земљама као што су Авганистан, Мароко³⁶ и Америка. Недавно је један број земаља успоставио судове, канцеларије или посебне процедуре за одговор на насиље над женама. У Велсу (Уједињено Краљевство) брзи поступци су преполовили просечно време обраде случајева насиља у породици, а у Јужној Африци судови за сексуалне деликте имају већу стопу осуда (70%) од редовних судова, и особље, породице жртава и саме жртве их сматрају у великој мери корисним.³⁷

ЛИТЕРАТУРА

- Berg, L.-A. and D. Desai. 'Background Paper: Overview on the Rule of Law and Sustainable Development for the Global Dialogue on Rule of Law and the Post-2015 Development Agenda.' UNDP, 2013. Available from <http://bit.ly/1rqf5fR>
Accessed 12 February 2016.
- Berenschot, W. and T. Rinaldi. 'Paralegalism and legal aid in Indonesia. Enlarging the shadow of the law.' Van Vollenhoven Institute for Law, Governance, and Development, Open Society Institute and UNDP, 2011.
- CEDAW Committee. General recommendation on women's access to justice, CEDAW/C/GC/33, 2015.
- Chiongson, R. A., et al. 'Role of law and justice in achieving gender equality', 2011. Background paper for the World Development Report 2012.
- Council of Europe. Administrative data collection on domestic violence in Council of Europe member states. EG-VEW-DC (Study), 2008.
- Feasibility study: Equal access of women to justice. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2013.
- Council of Europe's Gender Equality Strategy 2014-2017. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2014a.
- 'Tackling the gaps in research and the lack of data disaggregated by sex concerning women's equal access to justice'. Seminar of the Council of Europe Gender Equality Commission, 26 and 27 June 2014. Paris, 2014b. Available from www.coe.int/equality-Paris2014.
Accessed 12 February 2016.
- 'Ensuring data collection and research on violence against women and domestic violence', Article 11 of the Istanbul Convention. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2016.
- Dale, P. 'Delivering Justice to Sierra Leone's Poor. An Analysis of the Work of Timap for Justice'. Justice for the Poor research report. Washington, D.C.: World Bank, 2009.
- Dinnen, S. and N. Hailey. 'Evaluation of the community officer project in Solomon Islands'. Justice for the Poor research report. Washington, D.C.: World Bank, 2012.
- Dugard, J. and K. Drage. 'To Whom Do the People Take Their Issues? The Contribution of community-based paralegals to access to justice in South Africa'. Justice for the Poor research report. Washington, D.C.: World Bank, 2013.
- European Institute for Gender Equality. 'Mapping administrative data sources on gender-based violence in the EU-28: current status and potential'. Studies on gender-based violence, 2014.
- Franco, J., H. Soliman and M.R. Cisnero. 'Community based paralegalism in the Philippines'. Justice for the Poor research report. Washington, D.C.: World Bank, 2014.
- High-Level Panel of Eminent Persons on the Post-2015 Development Agenda. 'A new global partnership: eradicate poverty and transform economies through sustainable development'. Report of the High-Level Panel of Eminent Persons on the Post-2015 Development Agenda, New York: United Nations, 2013.
- Himelein, K., N. Menzies and M. Woolcock. 'Surveying justice: a practical guide to household surveys'. Justice and Development Working Paper Series. Washington, D.C.: World Bank, 2010.
- International Development Law Organization. 'Accessing justice: models, strategies and best practices on women's empowerment'. Rome: International Development Law Organization, 2013.
- 'Women's professional participation in Afghanistan's justice sector: challenges and opportunities'. Rome: International Development Law Organization, 2014.
- Jubb, N. and W.P. Izumino. 'Women and policing in Latin America. A revised background paper'. Paper presented at the meeting of the Latin American Studies Association in Dallas, Texas, 2 March 2003.
- Marchiori, T. 'Women's access to justice in Afghanistan'. Mimeo. Washington, D.C.: World Bank, 2014.

- Open Society Justice Initiative. Community-based paralegals: a practitioners' guide. New York: Open Society Foundations, 2010.
- Organization of American States 'Progress indicators for measuring the implementation of the Inter-American Convention on the Prevention, Punishment and Eradication of Violence against Women Belém do Pará Convention'. Washington, D.C.: Organization of American States, 2013.
- 'Guía práctica para la aplicación del sistema de indicadores de progreso para la medición de la implementación de la Convención de Belém do Pará'. Washington, D.C.: Organization of American States, 2015.
- Rule of Law Initiative. Access to justice assessment tool. Washington, D.C.: American Bar Association, 2012.
- Sumner, C., M. Zurstrassen and L. Lister. 'Increasing access to justice for women, the poor and those living in remote areas: an Indonesian case study'. Justice for the Poor Briefing Note, Volume 6, Issue 2. Washington, D.C.: World Bank, 2011.
- UN. 'Indicators to measure violence against women'. Report of the Expert Group Meeting. Geneva: United Nations, 2007.
- 'The road to dignity by 2030: ending poverty, transforming all lives and protecting the planet'. Synthesis report of the Secretary-General on the post-2015 sustainable development agenda., 2014. Available from <http://bit.ly/1XXqoKU>
Accessed 12 February 2016.
- UN DESA-DAW. Handbook for legislation on violence against women. New York: United Nations, 2009.
- UN Women. Progress of the world's women. In pursuit of justice. New York: UN Women, 2011.
- A transformative stand-alone goal on achieving gender equality, women's rights and women's empowerment: imperatives and key components. New York: UN Women, 2013.
- UN Women/UNICEF/UNDP. Informal justice systems. Charting a course for human-rights based engagement, 2009.
- UNDP. 'Access to justice'. Practice note, 2004. Available from <http://bit.ly/1Pu4NBq>
Accessed 12 February 2016.
- Programming for justice: access for all – A practitioner's guide to a human rights-based approach to access to justice. Bangkok: UNDP, 2005.
- Evaluation of UNDP's support to mobile courts in Sierra Leone, Democratic Republic of the Congo, and Somalia. New York: UNDP, 2014.
- UNODC. Accounting for security and justice in the post-2015 development agenda. New York: UNODC, 2013.
- Vetten, L., R. Jewkes, R. Sigsworth, N. Christofides, L. Loots and O. Dunseith. 'Tracking Justice: The Attrition of Rape Cases through the Krivično Justice System in Gauteng. Johannesburg: Tshwaranang Legal Advocacy Centre, the South African Medical Research Council and the Centre for the Study of Violence and Reconciliation, 2008. Available from <http://bit.ly/1UV1jJB>
Accessed 12 February 2016.
- World Bank. Engendering development – Through gender equality in rights, resources and voice. Washington, D.C.: World Bank, 2001.
- World Development Report 2012: gender equality and development. Washington, D.C.: World Bank, 2011.
- Women, Business and the Law 2014 – Removing restrictions to enhance gender equality. Washington, D.C.: World Bank, 2013.

ЗАВРШНЕ НАПОМЕНЕ

- 1 Не постоји јединствена дефиниција приступа правди. Програм Уједињених нација за развој (UNDP) широко га дефинише као „способност људи да траже и добију правни лек путем формалних или неформалних правосудних институција и у складу са стандардима људских права”, видети UNDP (2005). Према Општој препоруци бр. 33 Комитета Уједињених нација за елиминацију дискриминације жена (CEDAW), право жена на приступ правди „обухвата уживост, доступност, приступачност, добар квалитет и одговорност правосудних система, и обезбеђивање правних лекова за жртве”, видети Комитет CEDAW (2015).
- 2 Анализа приступа правди и његових конститутивних елемената спроведена у овом извештају је заснована на приступу заснованом на правима, заснованих на схватању да појединци имају право да добију решења за своје притужбе преко правосудних институција. У том контексту, утврдили смо елементе правосудног ланца који су кључни за процену приступачности правосудног система као кораке или компоненте ланца правосудја који највише утичу на способност појединаца да остваре такво право. Ови елементи, када их нема или не функционишу, главне су препреке приступу правди, баш као што представљају примере најбоље праксе који повећавају доступност правосудног система онда када су правилно осмишљени и спроведени. Видети, на пример, UNDP (2004); UN Women (2011); Светска банка (2011); Иницијатива за владавину права (2012).
- 3 Члан 2 CEDAW ствара обавезу за државе да гарантују „ефикасну заштиту жена од било каквог акта дискриминације” кроз успостављање „надлежних националних судова и других јавних институција”. Члан 15 предвиђа да су жене и мушкарци једнаки пред законом. Напоследку, низ општих препорука које је издао Комитет CEDAW су тумачењем одредби CEDAW додатно обавезале државе да обезбеде „свим женама приступ образовању и информацијама о њиховим правима, компетентним, родно осетљивим системима решавања спорова, као и једнак приступ делотворним правним лековима”, видети Комитет CEDAW (2015).
- 4 Видети, на пример, UN Women (2012); Светска банка (2012); Савет Европе (2014a); Савет Европе (2014b); Комитет CEDAW (2015); и UN Women/UNICEF/UNDP (2009).
- 5 Једна област приступа жена правди којој је посвећена већа пажња је родно засновано насиље и насиље над женама. На пример, „Смернице за израду статистичких података о насиљу над женама: статистичка истраживања” Уједињених нација пружају владама алате за мерење и анализу података о насиљу над женама; Канцеларија Уједињених нација за борбу против дроге и криминала (UNODC) прикупља податке о кривичном правосудју, укључујући и насиље над женама. Организација америчких држава (OAS), преко Механизма за праћење конвенције Belém do Pará, пружа смернице о имплементацији конвенције и припрема сет индикатора за мерење националног напретка у примени конвенције. Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција) поставља обавезујуће захтеве за државе да прикупљају податке о насиљу над женама. Механизам за праћење ће проценити имплементацију конвенције од стране укључених страна. Европски институт за родну равноправност припремио је извештај о статусу прикупљања владиних административних података о родно заснованом насиљу (Европски институт за родну равноправност, 2014) и нагласио недостатке и могућности. Савет Европе је 2008. године објавио извештај „Прикупљање административних података о насиљу у породици у државама чланицама Савета Европе”.
- 6 Видети Резолуцију Уједињених нација A/RES/70/1, стр. 1.
- 7 Организација се залагала за укључивање самосталног циља о родној равноправности, укључујући циљ о приступу жена правди. Иако развојна агенда након 2015. у својој тренутној формулацији укључује такав самосталан циљ (циљ 5), не укључује потциљ који треба да „[о]сигура безбедност, услуге подршке и правду за жене и девојчице”, за шта се залагала организација UN Women (видети UN Women 2013). Такав предложени потциљ, чија је намена била да мери приступ правди, требало је да укључи индикатор који експлицитно прати „удео жена стручњака за спровођење закона (укључујући судије и полицију)”.
- 8 Процес праћења ће почети 2016. године.
- 9 Додатни скупови индикатора, укључујући мерење приступа правди, који нису узорковани у овој студији, су, између осталог: Извештај о глобалној конкурентности; Извештај о глобалном родном јазу; Индекс перцепције корупције Transparency International; Извештај Freedom House-а „Слобода у свету”; Doing Business; Истраживање светских вредности; UNICEF-ова истраживања вишеструких индикатора; Latinobarómetro. Што се тиче индикатора које користе националне владе, већина земаља прикупља податке који се односе на правосудје о судском особљу, току предмета и перцепцији јавности о безбедности и институцијама.
- 10 OECD SIGI индикатори се ослањају на профиле земаља које су припремили стручњаци, као и на различите секундарне изворе квантитативних и квалитативних података (DHS, MICS, Светски индикатори развоја Светске банке, итд.). Профиле земаља припремају стручњаци за сваку земљу у SIGI индексу ослањајући се на секундарне изворе података и постојећу литературу.
- 11 С обзиром на велики број индикатора груписаних под овим „димензијама”, ми

- их не укључујемо у матрицу. Комплетну листу индикатора погледајте на веб-страници WBL на <http://wbl.worldbank.org/data/exploretopics/getting-a-job>, приступљено 11. фебруара 2016.
- 12 Ово се, у ствари, може назвати метаиндикатором; односно индикатором који прати постојање прикупљања података о одређеној појави, уместо података који обухватају саму појаву. Укључен је на листу пошто одговори држава пружају драгоцене информације о томе да ли прикупљају податке које наводи индикатор.
- 13 Сексуално насиље укључује насиље над женама које почини њихов тренутни партнер. Видети Агенција за основна права (2012: 33 и даље).
- 14 Индикатори MESECVI нису завршени, а дискусије о њиховим изворима података су још увек у току међу државама чланицама. Међутим, индикатори укључени у табелу 2.5 ће највероватније бити засновани на административним подацима које прикупљају владе.
- 15 Интерамеричка конвенција о спречавању, кажњавању и искорењивању насиља над женама, „Конвенција Belém do Pará”. Усвојена у Белему, Бразил, 9. јуна 1994. и ступила на снагу 5. марта 1995.
- 16 Овај индикатор се сам по себи не ослања на административне податке. Међутим, одговори држава пружају драгоцене информације о томе да ли прикупљају податке поменуте у њима.
- 17 Овај и неки од следећих индикатора, као што је наведено у претходној фусноти, овде се помињу јер одговори релевантних држава пружају информације о томе какву статистику која се односи на правосудје земље прикупљају.
- 18 г7+ је добровољно удружење земаља које јесу или су биле погођене сукобом и које су сада у транзицији у следећу фазу развоја. Главни циљ земаља г7+ је да размењују искуства и уче једне од других, као и да се залажу за реформе у земљама погођеним сукобом где се међународна заједница може укључити.
- Да бисте сазнали више о г7+, посетите www.g7plus.org.
- 19 Процес праћења ће почети 2016. године.
- 20 Видети такође Савет Европе (2016).
- 21 Афробарометар, UNROLI и нека од истраживања животног стандарда су међу изворима који укључују индикаторе на страни потражње правосудја. На пример, Анкета о животном стандарду у Гани (6. круг), Национална анкета о животним условима Гватемале (2000) и Проширено истраживање о животним условима у Источном Тимору (2008) укључују питања о главним сукобима до којих се дошло у заједници или одговоре добијене директно од испитаника или чланова њиховог домаћинства. Проширено истраживање о животним условима Источног Тимора такође укључује детаљна питања о томе шта су испитаници који су учествовали у спору урадили по том питању, и зашто. Поред тога, Анкета о животном стандарду у Гани, Проширено истраживање о животним условима у Источном Тимору, Афробарометар и UNROLI укључују питања о поверењу испитаника у правосудне институције.
- 22 Видети, на пример, Иницијативу за владавину права (2012); Савет Европе (2013); Комитет CEDAW (2015).
- 23 Индикатор о „знању јавности о главним доступним механизмима за решавање спорова” користи се, на пример, у Анкети о животном стандарду у Гани.
- 24 Табела 2.1. у претходном одељку даје примере индикатора који мере физичку доступност. Скуп индикатора WJP укључује индикатор локације суда, док Глобални интегритет пита стручњаке да ли сви грађани имају приступ судовима „без обзира на географску локацију”. СЕРЕЈ прати број и локацију суда.
- 25 Израз „правна помоћ” обухвата, за потребе формулације овог индикатора, адвокате и неправнике, пружање правних савета, помоћи или заступања, без обзира на то да ли је то део владиних програма правне помоћи или
- не и да ли то финансира влада, као и правно оснаживање.
- 26 Док пружање бесплатне или субвенционисане правне помоћи и заступања свакако умањује економске препреке приступу правди, судске таксе и даље могу бити превисоке за велики део оних који траже правду, а посебно за жене са ограниченим или нимало аутономним приступом економским ресурсима као што су, на пример, категорије у неповољном положају попут жена глава домаћинства, оних које траже алиментацију након развода или оних које беже од насиља у породици. У Камбоџи, накнаде за форензичка испитивања у случајевима силовања биле су једнаке просечном приходу од око две недеље рада у руралним областима (подаци из 2007); у Индонезији, где је просечна цена развода била око 10 пута већа од месечног прихода сиромашне жене, ослобађање од такси је помогло да се повећа приступ жена судовима и државним бенефицијама. Видети UN Women (2011: 54); Светска банка (2011: 168, 367); Chiongson et al. (2011).
- 27 Видети Комитет CEDAW (2015: 8), који је међу своје препоруке о приступачности укључио „стварање родних јединица као компоненти правосудних институција”.
- 28 Истраживање о насиљу над женама у Европској унији, објављено у марту 2014. године, показало је да је само 14% најозбиљнијих инцидената партнерског насиља пријављено полицији (а 13% у случају непартнерског насиља) FRA (2014).
- 29 Одустајање је вишеструки феномен који обухвата аспекте и на страни потражње правосудја, као што су друштвени притисци или страх од одмазде, и на страни понуде правосудја, као што су дуге и скупе процедуре. Одлучили смо да га уврстимо у димензију правосудја на страни потражње јер постоје аспекти одустајања од посебног интереса за родну анализу приступа правди.

- 30 Подаци из провинције Гаутенг у Јужној Африци показују да је само 17% пријављених случајева силовања стигло до суда, а само 4% је резултирало осуђујућом пресудом. Видети UN Women (2012: 49); Vetten et al. (2008); Савет Европе (2013: 12).
- 31 С обзиром на то да је поверење само по себи субјективни елемент, који може указати на интерпретације чињеница од стране појединца, корпе индикатора треба користити за стварање контекста за исправну анализу података. Анкете корисника или административни подаци могу послужити сврси: на пример, постављање питања корисницима суда о учесталости ситуација у којима је од њих тражено да плате мито да би покренули процес или добили жељени исход је корисно за контекстуализацију опште перцепције корупције у правосуђу.
- 32 Овај индикатор је укључен у најновију верзију „Приоритетних индикатора за циљ 16“, које је предложио Тим за техничку подршку развојној агенди након 2015.
- 33 Свеобухватну збирку добрих пракси припремио је Савет Европе и објавио је у октобру 2015. Збирка обухвата 65 уноса из 24 земље чланице Савета Европе, а доступна је на www.coe.int/equality, приступљено 12. фебруара 2016.
- 34 Видети Dinnen S. and Hailey N (2012); Open Society Justice Initiative (2010); Dale P. (2009); Berenschot W. and Rinaldi T. (2011); Open Society Institute and UNDP; Dugard J. and Drage K. (2013); Franco J., Soliman H. and Cisnero M. (2014).
- 35 Видети „Глобално образовање за оснаживање жена у Папуи Новој Гвинеји“, Сеоски судови Папуе Нове Гвинеје и Секретаријат за посредовање у земљишним питањима, необјављена основна студија о женским сеоским судијама у Папуи Новој Гвинеји, доступна на: www.globaleducation.edu.au/case-studies/empower-ing-women-in-png.html, приступљено 12. фебруара 2016.
- 36 UN Women (2011: 59). Истраживање из 2010. показује да је 85% испитаних жена знало за своје право на развод и било је свесно да га могу спровести кроз посебне породичне одељке (настале 2004. године).
- 37 Специјализовани тужиоци могу да смање препреке правосуђу, доступно на: www.endvawnow.org/en/articles/894-specialized-prosecutors-can-reduce-barriers-to-justice.html?next=895, приступљено 12. фебруара 2016.

UN WOMEN JE ОРГАНИЗАЦИЈА УН
ПОСВЕЋЕНА РОДНОЈ РАВНОПРАВНОСТИ
И ОСНАЖИВАЊУ ЖЕНА. ОРГАНИЗАЦИЈА
UN WOMEN JE ОСНОВАНА КАО ГЛОБАЛНИ
ЗАШТИТНИК ЖЕНА И ДЕВОЈЧИЦА КАКО БИ
УБРЗАЛА НАПРЕДАК У ЗАДОВОЉАВАЊУ
ЊИХОВИХ ПОТРЕБА ШИРОМ СВЕТА.

UN Women подржава државе чланице УН док постављају глобалне стандарде за постизање родне равноправности и ради са владама и цивилним друштвом на осмишљавању закона, политика, програма и услуга које су потребне за спровођење ових стандарда. Ова организација стоји иза равноправног учешћа жена у свим аспектима живота, фокусирајући се на пет приоритетних области: повећање женског лидерства и учешћа; окончање насиља над женама; ангажовање жена у свим аспектима мировних и безбедносних процеса; јачање економског оснаживања жена; и стављање родне равноправности у централно место у планирању националног развоја и буџетирању. UN Women такође координише и промовише рад система УН на унапређењу родне равноправности.

Превод суфинансирала
Европска унија

220 East 42nd Street
New York, New York 10017, USA
Tel: 212-906-6400
Fax: 212-906-6705

www.unwomen.org
www.facebook.com/unwomen
www.twitter.com/un_women
www.youtube.com/unwomen
www.flickr.com/unwomen
www.instagram.com/unwomen

Овај превод је припремљен уз финансијску подршку Европске уније и Савета Европе. Садржај је искључива одговорност аутора/ауторке и ни у ком случају не представља званичне ставове Европске уније ни Савета Европе.